

3/1328 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 27-వ తేది శు క్ర వారము } No. 300
 పుటము ౧౧ } శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ తృతీయ తి. } సంచిక 300

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న క ల వి ద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
 పార్శ్వ నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
 బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
 దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
 మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
 కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
 దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అమృతము నకు

ఒకలూరి ప్రైవేటుచాను ఎలెక్ట్రిక్ లైటింగ్ ప్లాంట్లు 32-40 వోల్ట్ల దిశలను ప్లాంట్లనుతో సహాగలది. బాల్-చేరింగులు, విల్లర్లు, బాటరీస్, లైట్లు పాడుగున పెట్టాలు ఎంజను చేర్చబడియున్నవి.

క్రొత్తది. ప్రదర్శనములయందు మాత్రము కొన్ని పర్యావరణము మాత్రమే ఉపయోగించబడినది. 30-40 దీపములవరకు వెలిగించును. ధర ర్పు 1000 (వెయ్యిరూపాయలు మాత్రమే)

ప్రార్థివివరములకు ఈడిగువలెనాసమునకు వ్రాయుదు.

Motor & General Engineering Co., Bezwada.

బహుమానము! యీనెలమాత్రమే! బహుమానము!

మయొక్క టాక్-షేపు 18 కారెటు రోల్స్-గోల్డ్ బంగారు చేతిగడియారము బయటికి అర్ధరూపాయలవరకు మయొక్క ప్రఖ్యాతిపొందిన టేబిల్ టైంపీసు బహుమానము!

మాడు సంవత్సరములు ఉత్తరవాదము. అందమైన వాణ్యములో చేయబడి చూచుటకు సొంపుగాను, భరించుటకు సంతోషముగ యందును. చాలాకాలము పనిచేయును. కాలమునకు సరియైన ఘంటలను చూపును మిక్కిలి ఘనతచేందిన యంత్రములలో చెయ్యబడినది. ధర చేతిగడియారము సాగను పెట్టెతో సహా ధర 1 కి రు 7-0-0 టేబిలు

టేంపీసు ప్రత్యేకముగ కావలయుననిన 2-9-0. త్వరపడుదు.

విలాసము:—స్వానుహపును. తపాలుపెట్టె 508 పి. టి. మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 958

21-8-25 శనివారమునుండి 27-8-25 శుక్రవారమువరకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 8-15 గంటకు మాటనీగలదు. యూనివర్సల్ ట్రైమెన్ డజ్ సిరియల్

ది ఫాస్ట్ ఎక్స్ ప్రెస్సు మూడవభాగము ప్రదర్శింపబడును. ముద్రసిద్ధులైన విలియండ్స్ కక్ & ఎడ్ మండుబాక్ అద్భుతచర్యలు చూడతగినవి.

కిరననాయిలు అమ్ముటకు

యేజెంటు కావలెను

వివరములకు వెల్లింగ్టన్ సినిమా ఆయర్ కంపెనీ ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్, నార్త్-కొస్టార్స్, పి. టి. లెనాల్డిక్ వ్రాయవలెను.

జవ్వాజి మెంకటలక్ష్మీనరసింహారావు.

“కంటిలోని నలుసు” అండ్ “ప్రాచీనసాహిత్యము”

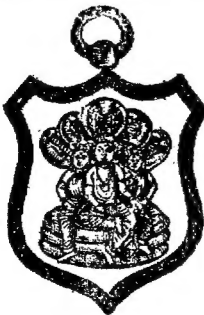
అచ్చగుచున్నవి

కవిసార్వభౌమ డాక్టరు రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్ గారి వంగ భాషయందలి “నో-థేర బాలా,” “ప్రాచీనసాహిత్యము” లకు వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి. పండిత టి. రామ శర్మ గార లొనర్చిన యాంధ్రానువాదము. మొదటిది సామాజిక నవల. పాత్రపోషణ మత్స్యస్ఫుటము. గంభీర భావగర్భితము. వెల రు 1-8-0. రెండవది ప్రాచీనసాహిత్య విమర్శనము. ఇట్టి గ్రంథయాండ్రమున నరది; వెల రు 1-0-0. 30-4-1925 లోగా నార్తరపంపువారికి రు 1-2-0, రు 0-12-0 మాత్రమే కనుక మీ యార్డర్లను త్వరగబంపుడు.

వి. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. ఎల్. టి.

పత్తికొండ, కర్నూలుజిల్లా.

సుందరమైన వనితరము! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు !!

వీటిని కొనిన ప్రతియొక్కరు తప్పక మా ప్రదర్శనశాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమవెండికి, సవరమా బంగారుకు పూచీ యివ్వబడును. తృప్తికరముగా లేనిచో వాడుకు తీసుకొనెదము. 172 ఫుటలుగల చిత్రమైన క్యాలబ్రగు 1 కి ర్పు. 1-0-0 మా వద్ద ఇది అనేక సాగనైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నది. లేనివి అర్డరిచ్చిన మీరు కొర కాలములోగా తయారు చేసి యివ్వబడును. తరుగు సహా మూల 1 సవరము కి పలి ర్పు 4, 1 పలి ర్పు 5, 2 పలి ర్పు 6. ఒక అక్షరమును పోస్ట్ గ్రామంకు చేయుటకు ఘోషా ర్పు 0-1-0. వివరములకు వ్రాసినకు లేక శేరులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6) ఇమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగవరపులు, 25 చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 27-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలిది ,, ప 48 గలది రు	15 8 0	15 12 0
గొల్లారిది ,, డిటా ,,	17 0 0	17 4 0
డిల్లిది ,, డిటా ,,	18 8 0	18 12 0
రాగలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
మవ్వలు ,,	20 0 0	24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,,	10 8 0	11 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	18 0 0	14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0	16 0 0
ఉలవలు రు 164 ,,	8 4 0	8 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వునూనె బా 1-కి ,,	154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0	22 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగపప్పుబా 1-కి ,,	55 0 0	60 0 0
ఇతర ప్రదేశము ,,	50 0 0	58 0 0
పేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 120 మిమక్షనూనె 118		
ఆముదము బా 1-కి ,,	122 0 0	138 0 2

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0	
కురపసుపు ,,	90 0 0	95 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది)బా 1-కి ,,	105 0 0	112 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50,55		
కాశిపాస్తాపాయకట్టు ,,	70,75	
లెల్లము బా 1-కి ,,	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	80 0 0	59 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి ,,	88 0 0	84 0 0
చదరంప ,,	86 0 0	40 0 0
రవుండు ,,	85 0 0	360 0

6. లోహములు

నెండి 100 కులంక ,,	72 8 0	78 0 0
బంగారము, కులము 1-కి ,,	21 10 0	21 12 0
సవరము 1-కి ,,	18 10 9	
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0	275 0 0
రాగి డిటా ,,	295 0 0	800 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా గలది 85 8 0 85 8 0		

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0	72 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,		
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,		

8. దూది

బొండాపెద్దబారప 1-కి ,,	రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది ,,	240 0 0	

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0	
మదుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0	
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0	
నూశ్ యేనుగ నెం 20 ,,	10 10 0	
జపాన్ నెం 20 ,,	10 8 0	
,, ,, 40 ఏ తేదిలు అయినన ,,	18 8 0	
గోకాకు నెం 12½ ,,	8 10 0	
పద్మాక్ష నెం 24½ ,,	11 4 0	
14½ క్విలక్ పక్షి ,,	8 0 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యీటె ,,	10 10 0	
నెం 22 ,, ,,	10 14 0	
నెం 12½ తెన్ని పర్కము ,,	8 8 0	
నెం 14½ ,, ,,	8 12 0	

దక్షిణాంధ్రులు

నెలంజిల్లా మొదలు రామేశ్వరము వరకు గల జిల్లాల స్థితిజాంతును నివసించు ఆంధ్రులు నెలంజిల్లా వ్యాప్తము లందు లెక్కలలో తెల్పివారలు. అయితే నెలంజిల్లాకుండు ఆంధ్రు లెక్కలలో తాలూకాలు, నామకర్త. మేలుపొలం, మోహనూర్, తిరుచంగోడు అని యీ తిక్కిన స్థలము లందు తిక్కిన సంఖ్యను గుర్తించిరినియు మొదటి వ్యాప్తములందు తెలియజేసిరి. ఇదే నెలంజిల్లాకు చేసిన హోమూరు తాలూకాకుండు పూర్తిగా ఆంధ్రులే నివసించుచున్నారన వచ్చును. ఇప్పటి జనులు వాడుకయందు, వ్రాయుచున్న తెలుగునే ఉపయోగించుచున్నారు. తెలుగు బోధించుబడి లేని గ్రామములేదు. ఈ తాలూకాయందు నివసించు, కాపు, కమ్మ, రెడ్డి, బలజ మంగలి, నాగలి, వైశ్య, బ్రాహ్మణ మున్నగు కుల జాతి ఆంధ్రభాషనే స్వభాషగా మాట్లాడుచున్నారు. 12 సంవత్సరములకు ముందు ఈతాలూకాయందలి గ్రామిణ్యోగులు కొందరు తెలుగు భాషయందే లెక్కలను రాయుచేయుచుండిరి. కాని ఇప్పటికి మానినది. ఈతాలూకాయందు రాజభాష అరవమై పట్టికిని, జనులు వాడుకయందు తెలుగే వాడుచున్నారు. అరవము వ్రాయును, మాట్లాడును తెలుసుని వార లెండో ఉన్నారు. పూర్వజ్ఞులందు అరవమును లక్ష్యముచేయుక తెలుగునకే ప్రాశస్త్యమున్ను చున్నారు. అందుచేతనే ఇప్పటి వుద్యోగ పద్ధతులందు ఇతర స్థలములందుండినవైన వారలే అధికముగా వున్నారు. ఈతాలూకాయందు, బాగలూరు, ముఖానీవారందూరు, కేలమంగల మను మాడుగ్రామములందు తెలుగు లైబ్రరీలుండి చక్కగా నడచుచుండి ఇప్పటికి మూలముబడి యున్నవి. అయితే పుస్తకములు మాత్రము శిథిలము కాకవున్నవి. కేలమంగలమందు స్థాపించబడియుండి కొన్ని సంవత్సరముల వరకు అతివైభవముతో నడచిన సహజిన ధర్మబోధిని సభ ఆంధ్రులెల్లరకు తెలిసికదియే. ఈసభవారు తెలుగునందు కొన్ని గ్రంథములను ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునందు తమ నెడజల్లివారు. ఈతాలూకాయందలి పరపతి సంఘము లందు నైతము తెలుగు భాషయందే లెక్కలు వ్రాయుచున్నారు.

చోళరాజులచే పరిపాలింపబడుచుండిన దక్షిణదేశమును విజయనగరపురాజులు జయించివచ్చుడు ఈ ప్రదేశమును కాపాడుచుండిన పాశ్చాత్యులను సహితము జయించినట్లు తెలియుచున్నది. ఇప్పటి పాశ్చాత్యులకు తెలుగు కొందరును, నాయకులుకొందరు నైయుండిరి. ఇప్పటికిని, అప్పటి ముఖ్యపాశ్చాత్యులగు, బాగలూరు, నూశ్గిరి, వేరిక, పాశ్చాత్యులచేతనే పాలింపబడుచున్నది. వారు పూర్వమునుండియు తెలుగునందే లెక్కలు వ్రాయుచుండిరి. ఇప్పటికిని వ్రాయుచున్నారు. ముఖ్యపాశ్చాత్యులగు బాగలూరును యేలుచుండిన రామనాయకును హోమూరునందు కట్టించిన పెద్దనెరువును, అచ్చటనే కొండపైన కట్టించిన చూడబాధేశ్వరాలయమును, ముఖ్యములు. దీనినే భద్రగిరియందురు. ఈభద్రగిరియందు నెలకొనియున్న శ్రీమాడనాథస్వామివారి రథోత్సవము ప్రతిసంవత్సర ఫాల్గుణ శుద్ధపూర్ణిమానాడు అతిభవముతో జరుగును. ఇప్పటి తీర్థములు-చాల మాహాత్మ్యము కలిగినవి. అందుచేతనే ఈభద్రగిరిని దక్షిణకాళియందురు.

పంచమర్గప్రాకారములచేత ఆవరింపబడిన ప్రదేశమును మున్ను మైసూరు రాజవంశస్థుడగు నొకరాజు ఏలుచుండినట్లు కాసనము దొరకినది. ఈప్రదేశము తాలూకాయం దొకముల నున్నది. ఈపాశ్చాత్యులందరు విజయనగరపురాజుల చేతికింద పాలన చేయుచుండిరి. అప్పుడు ఆంధ్రులు చాలకుండి ఇప్పటికివచ్చి స్థిరనివాస మేర్పరచుకొనిరి. ఈపంచమర్గములపైకి మిన్నయొనది రత్నగిరిదుర్గము. తిక్కిన దుర్గములుపూడేదుర్గము, మల్లిగార్జున దుర్గము అంచెట్టి, త్యాగరాజుర్గము. ఈ దుర్గములును, వీనికి సంబంధపడియుండిన పట్టాములును శిథిలములైయున్నవి ఈతాలూకాయందు ప్రవహించునదులు, దక్షిణ పినాకిని, సనత్కుమారి. హోమూరు నేతపనికి ప్రసిద్ధియైన స్థలము. అయితే నేత గాంధ్రకు జీవనము జరుగ నందున వారు పరస్పరములకు పోయినందుచేత ఇప్పుడు నేతపని లెక్కువయినది. ఈతాలూకాయందు మూడు ఋష్యాశ్రమములు జన్మట్లు తెలియుచున్నది. రాయకోట యనుచోట దుర్వాసముహూర్త యాశ్రమమును, డెవణికోట యనుచోట కణ్వముహూర్త యాశ్రమమును, హోమూరునందు మూర్తలముహూర్త యాశ్రమమును, యున్నట్లు అప్పటికల్ల పురాణములనల్ల తెలియుచున్నది. ఈతాలూకాకు చేరికగానున్న

క్రైస్తవ తామర కామం పురాణము ఆంధ్రులకును గాను నూరలు. ఈక్రైస్తవగిరియందు పెద్దకొండయున్నది. ఈకొండపై కోటయు, అప్పటి ఉద్యోగులు, పనిచేయుచుండిన అధికారులు గలవు. ఈతాలూకాలను ఇంక కొంతప్రదేశముతోచేర్చి “బా రామహట్” అని పిలుచుచుండిరిని చెప్పుచున్నారు. ఇందుకు నిదర్శనముగా క్రైస్తవగిరి 7 మైళ్లదూరమున కొండపైనరాజులు నివసించుభవనములు, బొంబులున్న సన పున్నవి. ఇప్పటికిని ఈస్థలమును “బారామహట్” “రాజగడ్డ” అని పిలుచుచున్నారు. ఈహోమూరు తాలూకాయందు ఆంధ్రులు ఇక కొన్ని సంవత్సరములు కడచినచేత ఆంధ్రమునే మరతురేమోయని లోచుచున్నది. కనుక ఉత్తరాంధ్ర మహాశయులు ఈతాలూకా ఆంధ్రులకు కాపాడ వేడుచున్నాడను. ఈతాలూకాయందలి ఆంధ్రప్రముఖులు ఉత్తరాంధ్ర మహాశయులకు తోడ్పడి కర్తవ్యముచేచింతురని నమ్మివాడను.

కన్నెల్లి మునిరెడ్డి.

నోటీసు

కావలి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టులో

అసలు నెం 845/1924 రు

వాదులు:—1. రేబాల శుబ్బారెడ్డి, 2. రేబాల హరిశ్చంద్రారెడ్డి. పంటకాపులు భూస్థితి. సాకిన్ నార్లు మోహూరు తాలూకా కోర్టులో.

ప్రతివాది:—కొండ్రాజు బగవయ్య, తండ్రిపేరు శుబ్బయ్య బ్రాహ్మణభూస్థితి. సాకిన్ పెళ్లకురుతాలూకా గూడూరు.

ఈ నెంబరువాడు ప్రతివాదిపయన తెల్లపాడుగ్రామం లోని గవర్న మెంటువారి టుంటుల్ డిడుప్రకారం సర్ది 1.5 రు య 6.98 టు ఇనాంభూములుస్వాధీనం న్నూ స్స 1888 ఫస టికి రావలసిన ఫలనక్షం కావలి డిస్ట్రిక్టు సబుకోర్టులో దావా తెచ్చినందుకు సదరుదావాలో ప్రతివాదికి రెండుమాడు ధపాల నోటీసులు పంపినప్పటికి బారికాకుదా తెప్పించుకుంటూ వున్నాడు. అఖున తిరుగా నోటీసునిమి త్తం 31.3.1925 తేదికి వాయిదా వేయబడివున్నది. అనాటికి యెందునా అతేపలా వున్నయెడల కావలి డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టుకు ఆదినం పగలు 10 గంటలకు ఈజరుఅయి తెల్పుకొనవలసినది. లేనియెడల యక స్సాన్సి డిక్రీ పొందబడునని ఇందుమూలకముగా ప్రచురపరచడ మయినది.

కావలి } (నం) ఆమంచర్ల ఆదినారామణరావు,
29.3.25 } (వాదుల వకీలు)

తిరుగువాయువునకు

అమోఘమైన నివారిణి

నాకు గడచిన మూడు సం॥ రముల నుండి నాశరీరము నందున్న కీళ్లన్నిటియందును తిమురువాయువుచేత శీత్రమైన నట్టియు, సహింపరానట్టియు బాధయుండెను. అందుచే నాకు ఆకలి లేకపోవుటయే గాక నిద్రలేక అనేక రాత్రులు గడచినవి.

నాబరువుకూడ తగ్గెను. నాయెముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాళమువలె అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుచునను ఆకలూడ లేకపోయెను. ఇంతటిబాధతో జీవముతో నుండుట కంటే మరణించుట మేలని కొన్ని వేళలందు నాకు లోచుచుండెను. నేను అనేక బి. ఎస్. ఎస్ పరీక్ష నిచ్చిన ఘనవైద్యుల వద్దనుండి కూడ చికిత్స చేసికొంటిని. తుదకు తాత్కాలికమైన గుణముకూడ లేకపోయెను. నాఅస్పష్టవశమున ప్రస్తుతము చెన్నపురము జార్జిటౌను, ఆర్మీరియన్ విఖిల్ నెం 72 రు. యింటిలోనున్న పండితస్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేయించుకొనవలెనని నాకు అకస్మాత్తుగా లోచినది. ఆప్రకారము తత్క్షణమే వారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. అశ్విత్వలము తులూనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధిని వారు అత్యద్భుతముగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడు నేను నూతనముగా మారితిని. మనుషటి ఆరోగ్యము, పుష్టి కలిగినవి. నాబరువుకూడ మిక్కిలి హెచ్చెను.

మిస్. యు. హాలెండు,

“ఎల్లెబర్డు” ఆరతున్ రోడ్డు.

రాయపూర్ము, మద్రాసు.

9-8-24 వారి నలహాకట్టు ము ర్చ. 15-0-0

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి

ఈ విడ్డకు స్వాధావికమైన పాలుయిట్లుక
మీలెన ప్రతి విడ్డ తల్లికిని, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
మేది యను సంశయము గలుగుచున్నది. విడ్డకు
సులభముగా లభ్యమగు నట్టి రాబిన్నన్ను
"వేటెంటు" బార్లితో తయారు చేయబడిన
గంజితో ఆపు, లేక నేడే, లేక మేకపాలు, లేక
కాచిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యితర యేకవృత్తి
పాలునుచేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
తయారు చేయబడిన గంజిని, లేక అల్పాహార
మును విడ్డ తల్లికి యిచ్చి, విడ్డకు పాలను భారా
కముగా యిచ్చుటకు తోడ్పడును.

బలహీనులకు నిద్ర చాల మంచిది.

ముఖ్యముగా జ్వరముచే బాధపడువానికి మిగత
పదార్థములన్నియు నిమనమగునపుడు ఇది రక్త
మును: చల్లపరచి కడుపులో యిడుచునట్లు
జేయును.

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
తయారు చేయబడిన గంజి లేక అల్పాహారము
వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
తరచుగా నీమనుష్యముతో కలపబడి, మలిన
మునాడుచు వెరల్ బార్లిని వాడుటకు మానుడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నెక్కులకునుంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేక మూలికల సంపుటిచే
హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
మైనమందు. ఇది ఇప్పుడెప్పుడు తయారగుచున్న శ్రోత్ర
మందు గాదు. ఇరువదేండుగా జేకమునం దంతటను
వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము
నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోటు
బెలుకులు, మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన
రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు గుయిరము
పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును కరిరాంగములకు
ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిధిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

వండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

ప్రిపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

అన్ని మార్పులో దొరకును

కొవ్వరు గోప్పదక్షత్రము

(శంకరమతము)

ఈ గ్రామము రాజమహేంద్రవరమునకు సరాసరి పశ్చి
మభాగమున నఖండ గోదావరినదీతీరమున విరాజిల్లుచున్నది.
ఇచ్చట నిరంతరము తీర్థయాత్రాపరులచే నేవింపబడుచుండు
గోప్పదక్షత్ర మొకటిగలదు. పూర్వము గౌతమమహామనీం
ద్రుడే దక్షత్రమునకు దశమైవర్యకాలమున, దేశమున ద్వారదశ
జ్ఞానముచే గలిగిన దుర్బిక్షముచే బీడింపబడు జనులు గొంద
రిగౌతమ నాశ్రయించినట్లును, తన తపశ్శక్తిచే, గౌతముడు
దినదినమున నీత్రేత్రమున ధాన్యమును బండించి వారి యాకలిని
దీర్చుచుండినట్లును, మునిని బరీక్షింపఁజలచి యాశ్చర్యచేఁబంప
బడిన వినాయకుడొక గోవును గొనివచ్చి యామైవర్య మేపు
చుండగా గౌతముడు విసిరి దానిని దర్శనంతోఁ గొట్టినట్లును,
ఆదెబ్బచే మరణించిన గోవు నజ్జీంపఁ జేయుటకు గౌతముడు
త్రయంబకమునకుఁ బోయి మహాశివుని గూర్చి తప మొనర్చి
యాతని జటా జూపముననున్న కురవాహిని నీ మార్గమునకు
గొనివచ్చి యా గౌతమీపుణ్య నదీ తీరములచే నీ గోవునజ్జీ
వింపఁజేసినట్లును, జెప్పబడు నొకపుణ్య పురాణకథ కీత్రే
మే జన్మస్థానమై యున్నది. ఈత్రేత్రమున నేటివరకు యాత్రి
కుల కైలరకు దృగ్గోచరములై విస్తయమును గొల్పుచున్న గోపా
దములను, వత్సపాదములను ఈకథయొక్క యాధార్థ్యమును
జెల్పడిచేయుచున్నవి. ఈగ్రామములో గౌతమమహామనీ
శివరదగోపాల స్వామిని త్రేత్రపాలకునిగాఁ బ్రతిష్ఠించి యు
న్నాడు.

ఈపుణ్య గ్రామమునకుఁ జరకాలముక్రిందట క్రిఘానేంద్ర
స్వామివారొక శంకరమతమును నిర్మించిరి. ఆయ్యది యేబది
సంవత్సరములక్రిందటనే జీర్ణదశకు బొందుటచే నితీమల గ్రామ
ములోనియొ స్త్రీకులు కొందరచ్చట నొక పర్ణకాలను నిర్మించి

ఈకరాచార్యుల యొక్కయు, దచ్చిష్ఠులయొక్కయు, జిత్ర
పటములనందుంచి, శక్తికొలది చందాలువేసికొని ప్రతివత్సర
మును వైశాఖమధ్య పంచమినాడు శంకరజయంత్యుత్సవము
లను, ఏకాదశి భజనలను, మతోపన్యాసములను జరుపుచు
దీర్ఘపాదులకు సవ్యాసుల నివాసమున కాథారము గల్పించి
భిక్షావందనములు చేయుచు వారి కృపాకటాక్షపూర్వక
సారాంశానిర్వహణములకుఁ బాత్రులగుచుండిరి.

ఇట్లుండగా జన్మనాటనే బ్రహ్మచర్యమున సన్యసించి
యంతర్ముఖులై యస్తాంగమోగసిద్ధులను బడసి శృంగగిరి మత
మున భావ్యత్రయకాంతిజేసి శ్రేణిమాత్రమున శిష్యసృష్టాప
మును పొంది యిర్లశ్శోరణి ప్రస్తానత్రయ భావ్యపాఠములను
జెప్ప సహజులగు శ్రీమత్సరమహాంస పరివ్రాజకాచార్య పర్య
శ్రీ సత్యానంద సరస్వతీస్వాములవారు విచ్చేసి, కడవినదుర్బుతి
సంవత్సర వైత్రశుద్ధ విదియలోజున నీరళము సుధరంప సక
ల్పించి యీ గ్రామములయొక్కయు, నన్యగ్రామములయొక్క
యు, సహాయమున రు 4000 లు విలువగల దృఢతరమును నొక
మతమును గట్టించి జీర్ణోద్ధారణము నొనరించిరి.

ఈమతమునందుఁ బ్రతిష్ఠించెయటకై శ్రీ బ్రహ్మానంద
సరస్వతీస్వాములవారు కాశీనుండి రు 300-400 లు విలువగల
పాల సిలకొక జేయబడిన శంకరాచార్య విగ్రహమునకుఁ బంపి
యొన్నారు. శ్రీస్వామివారి ప్రతిష్ఠయయినది మొదలుకొని
ధూపదీప నైవేద్యదుష్పచారములు తమ గోత్రనామములతోఁ
జరిగించు మధ్యాహ్నాక పూజకుగాను సాలు 1 కి రు 150 అదా
యమువచ్చు స్థిరాస్థినిచ్చుటకు కృష్ణాజిల్లా నిడదవోలు వాస్తవ్యు
లును, స్వార్థికంపెనీ మేజేజరుగారును, అయిన నుందరేశాచార్యు
లుగారు వాగ్దానము చేసియున్నారు. తణుకుతాలూకా పరిమెళ్ల
గ్రామవాస్తవ్యు లగు శ్రీశ్రీ కొలచిన వెంకటసుబ్బయ్యగారు
శ్రీ శంకరజయంతికి రు 400 లు విలువగల 40 పెంట్లు మాయా
లు పల్లపుయానాంబుమిని దానపట్టా వ్రాసియిచ్చియున్నారు.
ప్రతిసంవత్సరమును మార్గశిర శుక్ల త్రయోదశిలోజున జరుగవోవు

జిత్రాత్రేయ జయంత్యుత్సవ వ్యయమునకు కృష్ణాజిల్లా కోశ
కొండ గ్రామవాస్తవ్యులు బ్రీశ్రీ కొటికలపూడి కృష్ణయ్య
గారు సాలు 1 కి రు 10 లు విరాళమునొసంగుటను, స్వగ్రా
మునకు బ్రహ్మశ్రీ కాళ్ల సాంబమూర్తిగారు వేదపాఠశాలకై
సాలు 1 కి రు 100 లు యిచ్చుటను అమోఘవాదానములు
చేసియున్నారు. బ్రహ్మశ్రీ జొన్న రత్నంపిచ్చయ్యగారి ధన
పత్ని సౌభాగ్యవతి వెంకటరత్నమ్మగారి సమయమున దాచా
వీరమునుగట్టించిరి. బ్రహ్మశ్రీ బిల్లవయ్య రామబ్రహ్మయ్యగారి
మతమునకుఁబంపించిన రు 50 ల స్థలమును, దక్షిణుచేసి
యున్నారు.

ఇకముందు జరగవలసిన ధర్మకార్యములలో ముఖ్యము
లైనవి నాలుగై యున్నవి. 1. శ్రీధన సంకీర్తన కృష్ణమాసములలో
శంకరాచార్యపరీక్ష. 2. నందాదీపము. 3. నిత్యసాయంకాల
పూజలు. 4. చాతుర్వార్యులయందు విశేషపూజలు—

ఈ శేషించిన ధర్మకార్యములు ధర్మాత్ముల యభ్యు
దయమునకు మూలములైనవని ప్రాజ్ఞులకుదాతాకు వేర చెప్ప
నక్కరలేదు. "ధర్మస్యత్పరితాగతిః" అనునాశ్లోక్తిననుసరించి,
మతాభిమానము గల పుణ్యపురము లీ విషయమునకు గొంత
భారమును వహింతురుగాక యని మనవి చేసికొనుచున్నాడను.
విశేషాతిశయములు తెలిసికొన గోవువారు కృష్ణాజిల్లా శంకర
మతములో నుండు శ్రీ సత్యానంద సరస్వతీస్వాములవారికి
వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

అనివెచ్చి జగన్నాథశాస్త్రి,

కొవ్వరు.

అగ్నిప్రమాదము

బొంబాయి, మార్చి 25:— వాగ్దేవియం దొక దుకాణ
ములో అగ్ని బయలుదేరి ఒకలక్ష యింజనయొను వేల రూపా
యల విలువగల ఆస్తిని, ధన్వంసుచే నెను ఆస్తిని, కాబడలేదు.
(ఆంధ్ర)

మొనను నిరయము

జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభింధనము

జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభింధనము
జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభింధనము

జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభింధనము
జ్యోతిషశాస్త్రములో రామదాసుగారి తీవ్రభింధనము

బెంగాలుమంత్రుల రాజీనామా

ప్రజాయ త్రశాఖలు ప్రభుత్వాయత్తమయ్యెను
కలకత్తా, మార్చి 25:-ప్రకటనము:- మంత్రులతీర్థము

బ్రిటిషుయిండియా కార్పరేషను

వాటాదారులసమావేశము
భానుపురము, మార్చి 25:-బ్రిటిషుయిండియా కార్పరేషను

'పిచ్చివాడా లేక మహాత్ముడా?'

మార్చి 19 వ తేదీ 'ఎంగ్లండ్'లో మహాత్ముడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

మిక్రొడోగిడు 'మైమేగజేను' పత్రికనుండి యాక్రింది

"1918 లో ఆతను ఆత్మకేంద్రము చేతు వాటిలెను. అది

"మేము ఆతనిచెప్పినది మంచివియు యూహనీయ

"పూర్వ మెత్తుకొ యేయగనుండువలెనో మానవుని

"మహాత్ముడని చెప్పి విషయములనేగాక మంచి

"మహాత్ముడని చెప్పి విషయములనేగాక మంచి

అపవాదము
ఈవాక్యభాగములు నన్ను నాచేష్టలను విమర్శించుట

ఈవాక్యభాగములు నన్ను నాచేష్టలను విమర్శించుట

ఈవాక్యభాగములు నన్ను నాచేష్టలను విమర్శించుట

చివర వ్యాపింపజేయును. భుజు వారు పోయినది వారే చెప్పి

ఈవాక్యభాగములు నన్ను నాచేష్టలను విమర్శించుట

అసంబ్ధి అద్యక్షత పదవి

స్వరాజ్యపార్టీ అధ్యక్షి
సి. జె. పటేలుగారు నిలచెదరు.

జిల్లా, మార్చి 25:- అసంబ్ధియందుగల స్వరాజ్యపార్టీ

జిల్లా, మార్చి 25:- ఇటీవల జిల్లియందు జరిగిన

సర్వమధురము

ఇది యభినవకాళిదాస బిరుదాంకితులును చేవిభాగవతా

ఉద్భటారాధ్య చరిత్రము

మహానీడుడు తి.శాలిరామలింగకవి దీనికీర్తన. రాగు

విఘ్నేశ్వర చరిత్రము

కైయాకర శిరోమణులగు ఇది వల్లంపల్లి వల్లిభాద్రిక

హద్దీఫుట్ యుద్ధము

ఇదియొక చరిత్రాత్మకమగు నాటకము. అగ్గురుబాదు

శ్రీ కృష్ణామౌనూలు, ప్రధానాంధ్రోపాధ్యాయులు, ముంబుగు వీరభద్రశాస్త్రి, జగ్గయ్యశేట, కృష్ణా

మంగరాష్ట్ర నిర్బంధశాసనాన బంధము

స్టేటుకౌన్సిలులో తీవ్రమగు నభిప్రాయము

“ప్రధాన మానవస్వాతంత్ర్య భంగము గలిగినది”

రామదాసు, వేదమూర్తిగారు వ్యతిరేకసూచకముగ సభనుండి వెడలిపోయిరి

దెల్లీ, మార్చి 26:—మంగరాష్ట్ర క్రిమినల్ లాసవరణ బిల్లును యేర్పాటు చేయునందుకు రాజప్రతినిధిగారిచే నూచింపబడినట్లు సభకు స్టేటుకౌన్సిలుసభలో నయిదుగంటలకాలము చర్చించిరి. మొదట చట్టమును గురించి విమర్శించుటకే తీవ్రముగా తీవ్రపించిరి. చట్టము సంగీకరించుచున్న ప్రధానమంత్రిగారి కృత్యములకు భంగము గలుగు యంతములను గూర్చి కొందఱు వ్యతిరేకపించిరి. తుదకు 29 అనుబంధము, 2 వ్యతిరేకములను సమీక్షించి నామోదించుటకు రంగస్వామిఅయ్యంగారు కరండికరును ఖిరసింహగారు మాత్రము వ్యతిరేకము. రామదాసు (స్వరాజ్య పక్షము) వేదమూర్తిగారు తమ యసమ్మతి తెలియబరచుచు సభను వదిలిపోయిరి.

నిర్బంధశాసనముపై సభ్యుల తీవ్రాభిప్రాయము

స్టేటుకౌన్సిలుసభలో క్రైరాదుగారు మంగరాష్ట్ర నిర్బంధపు చట్టమున కనుబంధమును బ్రతిపాదించుచు, భారత దేశమునకు బాధ్యతాయుత పాలనామార్గమునకు అడ్డంకులను తీసివేయుటకే యది యేర్పాటు చేసినది.

యోమినాగారు: రాజప్రతినిధి యీసభలో నామోదించుటకు నుండే తనస్వంత బాధ్యతను నీ నిర్బంధశాసనమును ప్రస్తుతమునందు నమలులో తెల్పును. కావున నీ సందర్భములలో, సంగతు లన్నియు బాగుగా తెలిసికొనిన వారములందుటకు గాని, వ్యతిరేకించుటకు గాని వదిలివేయుచున్నానని.

నల్లెంకాదు, భారతదేశమున ముఖ్యము యెల్లందుగా మార్పులను గోరిరి. ఈయనబంధములను ప్రభుత్వ సానుభూతిగలవారల సంఖ్యను తగ్గించుకొను చున్నారనియు, క్రైరాదుగారి యుద్దేశమున కనుకూలపడనందులకు విచారించుచున్నారని.

నర్ డి. పి. సర్వాధికారిగారు గూడ వ్యతిరేకాభిప్రాయము నిచ్చిరి.

సర్దారు చిరంజీవిసింగుగారు బలవరచుచు సభవారు రాజప్రతినిధిని పూర్తిగా విశ్వసించవలెనని.

వేదమూర్తిగారు కొంచెము నేపు మాటలాడి న్యాయముగ తాటిచట్టము సంగీకరించుటలో సహాయపడ జాలననియు నీచాస్యమును చూడవలెననియు తేల్చి ప్రతికూల సూచకముగా సభనుండి వెడలిపోయెను. (ఆ. ప్రె)

దెల్లీ, మార్చి 26:—సభలో ననధికార సభ్యులు తక్కువగా వచ్చిరి. మంగరాష్ట్ర నిర్బంధ శాసనానబంధమును చర్చించిరి.

క్రైరాదుగారు

నేటియపన్యాసమున వివాదకరముగ దుర్మయము లన్నిటిని నిచ్చుట నిర్బంధమంగరాష్ట్రమున సామ్యప్రభుత్వపాలనమునకే కాశాసనమును పునర్నిర్ధారణ మొనర్పవలెననియు, రాజప్రతినిధి గృహకమిషన్ సందేశమున దెల్పిన ప్రబలముగ ననుబంధము నిదివఱకున్న కేసినాసనమునకు జేర్చవలసినందులకు చింతించుచు, ముఖ్యముగ నవసరము గాన సభవారిని సమీక్షించుకొనగోరిరి. నిరంతరము ప్రభుత్వమును విప్లవమార్గముల వలన మా ల ద్రో యుట కై జేయు ప్రయత్నములను వట్టి వివాదములుగా సభిప్రాయపడుట న్యాయము గాదు. విషయము యొక్క సత్యమునందు సాధారణార్థముగ నున్నది. ప్రభుత్వచర్యను తీవ్రముగ ఖండించువారే యొప్పుకొనిరి విప్లవకారులే యంగీకరించిరి. ఇట్టి ప్రధానవిషయములపై విమర్శనలవలన కాలవిలంబము జేసినచో, విషయములలోని ప్రాముఖ్య మంతయు బలహీన మగును.

విప్లవసంఘ మొకటి, రహస్యముగ కుట్రలుజేయుచు నీ యుద్దేశ్యములతోనున్నదని నిశ్చయించుట కష్టము. కాన యిది ముఖ్యముగ విషయముగాదు. విప్లవోద్దేశ్యములుగల కొందఱు రాజకీయము గూడిన సంఘములకొకటి యీశాసనము ముఖ్యముగా బుట్టెను. కాని ప్రచారమునందు, ప్రచురణములందును దక్కువ సమర్థముకలిగి, తుపాకులందు, ప్రాణోపద్రవ కారకములగు మందులందు సమర్థముగలిగి, సట్టిధియెట్టెట్లులందు గాక, చంపుటయందే విశ్వాసముగలిగి, వారు సమర్థమును సూత్రములచే నిర్వచించుటగాక, తత్కార్యచరణ దీక్షలగునాది ననుబట్టే

యిది యేర్పాటు చేసినది. ప్రభుత్వమునకు శిక్షాశాస్త్రముల నమలులో తెట్టుటకు కొన్ని ప్రత్యేకక్రమములు తప్పక యవసరము. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ పెంచదగిన జేసన దుర్మయముల నాపుట బాగ్యతపడుట వాటినుండి రక్షించుట ఈవిషయములం దేమాత్రమును తొందరపడకుండ బాగుగ నాలించివేసిరి. వారికిన్ని విశేషానుభవమును జట్టియు నింతకాలమునుండి గమనింపబడిన నిదర్శనములను బట్టి జేయబడినవి. ఇవి యప్పటివట్టికి పనిజేసిన గవర్నరులు న్యాయాధిపతులు కార్యనిర్వాహక పక్షముల నిచ్చిన యభిప్రాయములు గూడ తదనుసారముగనే యున్నవి. వీరందఱు యభిప్రాయముగూడ, తొందరపడిజేసిన దనియు నిరాలోచనచే చేసినదనియు విమర్శింపవలసినా? యుద్ధ సమయమున నిట్టి వారములే ప్రజలను ప్రభుత్వములనుసరింపబడినవి. 1918 వ సంవత్సరములో నాదుర్మయముల నణచగలిగిరిమి. ప్రభుత్వస్వామ్య శాస్త్రములను స్తంభింప జేయునట్టియు ప్రభుత్వములను తొలగించునట్టియు నిట్టిసంఘములను ప్రబల నియ్యుట ప్రభుత్వము తనస్థానమును వీడినట్లులగును. ప్రభుత్వము యొక్క ప్రధానకర్తవ్యము ప్రజలకు శాంతిగుర్రులందు దానిపైనే రాజకీయాభివృద్ధియును సాంకేతికసంస్థలు సాధారణములనున్నవనియు గ్రహించినంత కాలమైన నిది తప్పదు. చట్టము యొక్క యుద్దేశ్యములందు శిక్షింపబడినవాడు ప్రధానస్వామ్య స్థానమునకు పునర్నిర్వహణ కొరకు కోరవచ్చును. కమిషనరులు మరణ శిక్ష విధించునపుడు దానిని ప్రాధికారాధిపతులు స్థిరపరచుటలగునాడ నున్నది. ప్రస్తుత శాసనముగానున్న యిట్టి చట్టముల నమలులో నుండునపుడు దానిని న్యాయముగ పని జేయునట్లుల జూచుట కట్టి మార్గము లవలంబింపవలయునో నాటి నన్నిటిని భారత ప్రభుత్వ మాలించి చేసినది. మంగరాష్ట్రమును బండ్లకొని జేసినవారిని శాంతికి భంగము గలుగునని గాని యా కై డి య చట్ట సుండుట వలన సంఘముయొక్క ప్రాబల్యము తగ్గదని గాని తదితర కష్టము లేవనగలుగుననిగాని యూహించునెడల, యాకై డి యితర రాష్ట్రములకుగూడ బంపుట కధికారమి యుండినది. కార్యనిర్వాహకులకు మితిమీరిన యధికార విమర్శ ప్రాముఖ్య విషయమేగాని ప్రస్తుత మిచ్చట్టము సార్థకము రావలెననినచో నిట్టిది మొదటినుండియుఁ జేయక తప్పదు. మార్చి ప్రభుత్వముకు ప్రపంగము లాక్షేపణలకు నిదర్శనముగ జూపబడినవి. ఆ మార్చిప్రభుత్వే 1818 వ సం॥ నిర్బంధ శాసనాధికార మవసరమయ్యుటలందీయవచ్చుననెను. న్యాయము గు విమర్శకు లేవనగాని శాసనమునందు రహస్యము లిప్పుడు సృష్టికరింపబడిన వాటికంటె ముఖ్యమొకటియు లూహించుట. ఎట్టి ముఖములుగాని లేవు. రహస్యపు విధానములే వియు నిందించుచుండలేదు. ఏవో కొందఱు పిచ్చవారు జేసిన దుర్మయము లాధారము జేసికొని యొకానొక రాజకీయకక్షాణములకే శాసన ముపయోగించబడుననునదిగూడ వట్టిమాటయే. కాని దీనికి రాజకీయసంబంధములేదని వాదించును. భారత ప్రభుత్వ ఆహంగ్ల ప్రభుత్వముతోను, పార్లమెంటుతోను, యంగ్ల జనులతోను, భారత దేశమునకు స్వపరిపాలనాధికారమును రాజకీయాభివృద్ధిగలుగునట్లు. వాదానము జేసి యున్నారు. అట్టి యభివృద్ధిమార్గమునకెట్టి విప్లవమార్గములెట్లు వచ్చునన్నవి భారత ప్రభుత్వము, ప్రతికూల విమర్శకులకంటె నెక్కుడు బాగుగా నెఱుంగుదురు. ఇట్టి యడ్డంకులనున్నట్టిని రూపుమాపి, న్యాయముగ మార్గ మందు నడచువారికెట్టి యభ్యంతరములులేకుండజేయుటకు నిశ్చయించినారు.

రాజప్రతినిధి స్వంతబాధ్యతపై జేసెను

యోమినాగారు మాట్లాడుచు, రాజప్రతినిధి నిర్బంధ శాసనము నమలులోనుండునపుడు సభలను సంప్రదించలేదని, దానికనుబంధముగా నిప్పుడు వచ్చినది. ఇయ్యదిగూడ మొదట తాను నూచించినట్టి నే యామోదించుటకు నూచించుచు మొదటనే తాను సలహానిచ్చుట ముఖ్యమనిచూచెను. దీనివలన గ్రహించబడినదేదనగా యీసభవారు దీని కంగీకరించుచున్నారని గాని, దీనికి వ్యతిరేకించుచున్నారనిగాని యెఱుఁపుటకు వీలులే

దని ప్రస్తుతము రాజప్రతినిధి, మంగరాష్ట్ర గవర్నరు పంపిన నితీదికలనుబట్టి, ఈసభలను సంప్రదించకుండనే, తన స్వంత బాధ్యతపైని నిర్బంధశాసనము నమలులోనుంచెను. ప్రస్తుతము సభయొడుటనున్నది దాని యనుబంధము, కాన న్యాయముగ నీ సభవారు దీనిపైగూడ సభిప్రాయమునీయు న్యాయముగాదు. ఎవరు రాజప్రతినిధిలో నాటు బాధ్యతను సహించగోరుదురో వారు దీని నామోదించుటయందు పాల్గొనుటయే యుత్తమమార్గము. నాయంతటనే నా బాధ్యత వహించజేదు. ఏలన నిర్బంధముయొక్క యవసరము గ్రహించలేకుంటిని రాజప్రతినిధి ముఖ్యపరమని యూహించియుండవచ్చును. చట్టము మొదటనే సభయొడుట చర్యకువచ్చినచో విమర్శన ముఖ్యముగ విధిమాగ నుండెడిది. అట్లుగాక రాజప్రతినిధి దీనిని మొదటనే స్పష్టపరచెను. ఇట్టిపద్ధతి ననుసరించుటకు కొన్ని ప్రముఖులైన కారణములుండవచ్చును. కాన నెవరాసందర్భములన్నిటి గ్రహించిరో, యెవరాబాధ్యత వహించదలచితిరో వారంగీకరింపవచ్చునని.

భారతదేశము నైర్లండుచేయవచ్చు

నల్లెంకాదు మాట్లాడుచు, మంగరాష్ట్ర మందువిప్లవోద్దమ ప్రాబల్యము సంగీకరించుటకు సిగ్గుచున్నదని. అయ్యది వివిధరాజకీయకక్షా నాయకులముఖము సంగీకరించినది. ఆ సంఘములు భారతదేశమునకు విశాఖలని నిరసించిరి. అట్టిప్రయత్నములవలన స్వపరిపాలనమువచ్చునట్లు వట్టిమాట. ఈనిర్బంధశాసనము స్వరాజ్యశాసన నణచుటకే వచ్చినదని యంగీకరింపను. విప్లవకారుల నణచుటననేదేకాని దానికి నిర్బంధశాసనము నీయనుబంధ మనవసరములేదు. అట్లుచేయుటకు నాక్రియబడినదికాని మానవుని ప్రధానమునాకే. తెలఁగేదు బడినది. ఖైదీ నెంతకాలమైనను బంధింపవచ్చును మార్చిప్రభుత్వ యుద్దేశ్యములు నిదర్శనములుగా జూపబడినవి. కాని చాలకాలము జరిగిపోయినది. నాటికిని జేటికిని చాలభేదముగలదు. ఆసమాచారముల చాలమంది ప్రభుత్వవాదులనున్న యట్టికిని చట్టములన్నియు యనర్థవాదులు. ఇది త్వరలో శాసనముగా మారును కాని ప్రభుత్వము తమబాధ్యతను గుర్తించుగాక. కమిషనరులయొడుగు చేరనుచు సాక్ష్యము మొదలగునన్నియు దనయూయకత్వమును సమర్థించుకొనుటకు వీలగుటలు చేయవలెను. ఈ చట్టము నమలులో నుండుట వలన ప్రభుత్వము తన యనుచరుల జలమును తగ్గించుకొనుచున్నది. భారతదేశమును ముఖ్యము యెల్లందు దేశముగా జేయవచ్చును. హిందూదేశము సుకమును, శాంతమును సద్భావముననే బ్రస్తుత విధానమును మార్చి స్వపరిపాలన మేర్పరచుకొన జూచుచున్నది. ఇట్టిపని కభ్యంతరము గలుగునదేదీయును కానూడదు. కావున క్రైరాదుగారి కోరిక ననుసరించి బలపరుపజాలవని.

మానవుని ప్రధానముగా మార్చున కీధంగము

నర్ డి. పి. సర్వాధికారిగారు మాట్లాడుచు చట్టమును సభలో చర్చింప జేయవలెనని. చట్టములోని యంతములన్నిటిని విమర్శించి యిట్టిచట్టమును చర్చించుటకే తగదని. ఇట్టిచట్టము నమలులో జేట్టవగిన తొందఱు యిప్పుడు గలుగలేదు. నిర్బంధశాసనము నమలులో జేట్టవసరము నిరూపించునట్టిగాని ప్రస్తుతానుబంధావసరమును నిరూపించునట్టిగాని సందర్భములు సభవారి యెదుట ప్రభుత్వముంచలేదు. ముఖ్యముగా ప్రధానమాత్రము (హిందూకాన్స్)నకే యభ్యంతరము గల్పించవలసిన యవసర మెట్లుగలిగెనో యాసందర్భములపలే సభ్యులందుంచలేదు. మంగరాష్ట్రమున విప్లవసంఘమున్నదని యొప్పుకొనవలసినది. కాని రాజకీయ స్వభావముగల విప్లవసంఘమున్నమాట యనర్థముని చట్టము న్యాయము రణముగాదు. పాలనాధికారమును వ్యతిరేకము రౌట్టుచట్టమును సృష్టించివారిలోకొకరు మిత్రముగాక దీనికివ్యతిరేకించి ఖైదీలు, రాష్ట్రములో లెక్కను రానన్ని బందిఖానాలుండగా, ఇతరచోట్లులకే లబంపవలెనో బోధపడదు. ప్రధానముగ హక్కులకే భంగము కలిగించుట చాలసంతాపకరము. ఇట్టి హిందువుల పద్ధతిలో నప్పీలునేయుటకు హక్కున్నదన్నంతమాత్రమున సంతోషించదగినది గాదు. కావున చట్టమునకు ప్రబలవ్యతిరేకముగ నున్నానని.

సర్దారు చిరంజీవిసింగుగారు మాట్లాడుచు, నిట్టిచట్టము కవసరము గలదనియు, దాను మొదలగు వారి యుపన్యాసముల గనినిపియుట దీనిప్రాముఖ్యము బోధపడుననియు చాచుగాక, విప్లవసంఘ మున్నదని యొప్పుకొనిరినియు, శాసనము విప్లవకారులుగాని వారియొక్క స్వాతంత్ర్యహక్కుల కెట్టిభంగమును వాటిల్లనీయదనియు, రాజప్రతినిధియందు విశ్వాస ముంచదలసనియు దెలిపి చట్టమును శర్చించుటకు బలపరచిరి. (నల్లెంకాదు)

లంకలు. కావుననే సంపర్కంబున నూత్న కీరమునకు కాగ ద్వేషాదులు. నూతనకీరంబులకు జ్వరాతిపాదాదిరోగంబులు సరతామ క్రంబులై అపకృతావ్యాధి సురణుపంజై నిఖిల దుఃఖంబులకు కారకంబు లగుచున్నవి. కావున కీరంబు శేష గృహ ప్రాసంబుగ నెంచి యం దాల్చుచు, త్రేతజ్ఞుడు, కర్త గృహస్థునితోడ యందలకుండ సమాధింబున పరమేశ్వరతాత్పర్యముం బొందును కీరసంపర్కచోక్షణు లేక సంపరిమితి యు త్రమా త్రమంబు. సమస్త బాహ్యంతరరోగ రహితంబున నా జీవన్ముక్తావస్థ యాశ్వయంజోక్షణ ప్రసాదిం పగలదు గావున వాగ్మయిండు పరమేశ్వరు సత్యార్పణైద్యుం డని వర్ణించెను.

“తస్య తదితరసంయోగాద్దోషభవతి” పురుషుండు పచ్చి దానందస్వరూపుండు. తీవ్రమృత్యుండవయోగియు పచ్చిదానంద స్వరూపుండు. సర్వవృత్తరహితంబున “సది”యే శేవన యోగి సమాధింబున సర్వారోగిత్వంబు సర్వసంపర్కరహితంబై తోవనియుత్పన్నుడై సదా నుఖం బనుభవించుచుండు. అట్టి రాజ యోగికి తదితరంబు సామాన్యజనులతో సంపర్కంబున దోషం బు వాటిలంబుండు. “నైవర్తకభావచ్చిన్న పురుషైః సంకంత్త్యా నుభేదనో జ్ఞానీయోగి” తనతో నైవర్తకంబందించి మాధుల సంపర్కం బవ్యానికిదోషంబు గావున వట్టివారి సంపర్కంబు వర్జించి జ్ఞానియై యోగియై నుఖంబుండ రతి మాత్రార్థంబు. “వాచకాస్థ్యము పుణ్యక్షేత్రలతో గాని తత్త్వజ్ఞానంబు సంపా దైకవిమోచనలతోడ గాక దేవ నోద్యమయ్యోగంబుడగా” “అక్షయ శేష సంపర్కాద్దోషమన” సంపర్కమాత్రంబు దో షంబుగాదు. తనకంటె నితరమైనవానితో సంపర్కంబు తో షంబునను. “తస్య తదితరసంయోగా దానందో బాహులే” తనకు తనదగువానితో సంయోగంబున నానంద బుడయుండు. “మమైవ ముఖంబుగలియుంబుయ్యక్షమ” నుభవైష్ణవులు మాతాపి తరులు, పారస్వతి పరమేశ్వరులు, వీరల సమాగమంబు సంప ర్కంబు, దోషంబుల గలిగింపక యానందసంధానంబునను. సమానత్వము లేనివాని సంయోగము దోషము. మా నం బు సౌఖ్యకంధానంబు, సంపర్కరహితంబు. శిష్యబోధంబు సంపర్కసహితంబయ్యును దోషయుక్తంబుగాదు. “తస్య తదితర సంబంధం” తా నం ద సం ధా నం బం బం గు. బ్రహ్మచర్యంబు సౌఖ్యదం బగును. సంపర్కరహితంబు అను రక్తము, నిగిరజ్జ్వరయు పరివ్రేసరమునకు నిజానితో పార్శ్వ సంపర్కసహితంబయ్యు దోషరహితంబు. “వృద్ధి స్సమాప్తస్స శ్రేణిం” సమాప్తమైనవాని చేత వృద్ధి పోయినది వాగ్మటా చార్యుండు బోధించె. సంపర్కదోషము వారు గుర్తించిన వారగుటచేత మన పెద్దలు సహచారము లన్నింటియం దెక్కుని జూచించియున్నారు. మడికట్టుకొనిన యిద్దరొందరుల వాకి వనో సంపర్కదోషము వాటింబునని మనవారి యభిప్రాయ ము. మైఖానున్న యాద్యుల రజస్వలైన స్త్రీలొందరులవాతిన తోషమని భర్తకాస్త్రు ముద్దోషించుచున్నది. అసాత్వేంద్రి యార్థసంపర్కంబు దోషంబు. తనప్రకృతికి భిన్నంబున దేక కాలాహారాదులతోడి సంపర్కంబున దోషంబులు సంక్రమిం చును. తన కీరముతో సంపర్కంబున తనకే దోషము గలగు వని గ్రహించిన యాద్యులు, తనతో పాహువ్యముగ లేని యితరు ల సంపర్కమున దోషములు సంక్రమించుననుట యెఱుంగ రన్నమాట పాటి నేయరాదు.

“హీనవిశ్వాతిమాత్రం” యగు కాలార్థకర్మంబుల సం పర్కమే సర్వరోగముల సంక్రమింపం జేయునని యాయుర్వే దాచార్యు లుద్ఘోషించుచున్నారు. ఇట్లులయ్య నుండబుద్ధుల రోగము కొన్ని రోగంబులు సాంప్రదామికంబులని వ్రాసిరేగాని యెందును సంపర్కమే దోష కారణంబు. ఈశోధనం బాం గ్లేషానికాంబులెఱిగిరేని తామె యా సంపర్కదోష జ్ఞాన తోధనలను సభిక్షానము పీడుదురు. దేహికి నేనయ్యమన నా తాదాపరంబులతోడి సంపర్కంబై పధ్యంబు. పధ్యంబున స ర్వరోగజయంబును సర్వసంపర్కదోషనిరాసంబును సిద్ధించు. ఇదియ యాయుర్వేదాచార్యుల సరమబోధంబు. రోగిని రోగి నుండి వేరుచేయుట ప్రతికూలమగు జేకమానుండి యనుకూలమగు జేకములకు రోగులను పంపుట మిథ్యమనని యన్నియు సంప ర్కదోషము తెలుగుట బట్టియే కలగుచున్నది. “తస్య తదితర” సంపర్కంబున పధ్యంబు. తస్య తదితరసంపర్కంబున పధ్యం బును గాంచందగు. క్రిమిలకు సంహరించిన లాభంజేమి? దోష వైషమ్యము చక్కంజేసిన క్రిమిలు తమంతట తామే నశిం చును. అయ్యుర్వేద చికిత్సలయందును, క్రిమిహరణములకు వాడ భంబుల వినియోగమే సమానముగా నడుచుచున్నది. అయ్యుర్వి ఫలప్రదంబు నగుచున్నది. మానవ కీరతత్త్వంబును జగత్తున ద్రవ్యతత్త్వంబు నాయుర్వేదాచార్యులు వివరించుక నిర్ణయించిరి.

ఆత్మాభివృద్ధి విశేషంబుగలిగి జ్ఞానలాభ్యయంబున వానితో కల, యనాత్మ్యములనువాని సంపర్కము విడవారుచందం బున మానవులు పుణ్యపథ్యవిశేషంబుగలిగి ప్రమాణంబు తెలిసి ద్రవ్యగుణంబు తెలిసి ఆత్మానుకూలంబున ద్రవ్యంబుల తోడి సంపర్కంబున నానందంబును ప్రతికూలంబు లగు ద్రవ్యంబులతోడి సంపర్కంబున దుఃఖంబును గాంతురు.

మనోవారము పుష్కలంబు సంపర్కంబునకుగూడయును భేదముబట్టి పరిణామభేదముంబట్టియు ఫలభేదము వ్రాసి యున్నారు. నిజధర్మంబు విడవారు పురుషులను నిజధర్మంబు విడవారు ద్రవ్యంబులను తత్త్వజ్ఞులమెచ్చరు. చేదులేని శేమను, తియ్యందములేని మామిడిపండును విడువదగినది. కునుమ ముల సూర్యమెంతవర ముండునో యంతవరకే ధరింపగు. జాబులకు వాసన గలంపుర నేత్రుండును. చందనమునకు జాము, పద్మమునకు శంకుమాడు దినములు, మొగలికి నైదుదినములు వాసనయుండును. ఈ పుష్కలంబుల విశిష్టతత్త్వంబులరసి వింత వింతలంబులు, కదంబులును రచియించి యవ్యాని గుణంబు తెలిసిందిరి. కరవీర రక్తపద్మ కేతవత్రోశరా డులచేతన వారినువోహరకదంబునని చేరుపెట్టి యయ్యది మనోవారమనియు, వారపితృవారంబనియు, నేత్రములకు పిత కరంబనియు బోధించిరి.

అధరణంబులకు నైవేష గుణంబులు వ్రాసి “తస్య తదితరసంపర్కంబు”న నానందసంధానం బొనగూర్చుకొనం దెల్పిన యాచార్యులు సర్వదా పూజనీయులగుచా.

కర్ణాభరణం బర్హంత తామిసీరంజకంబు చాహాంతి కరంబు.

మత్యాలతో జేరిన యింద్రసింహులమాత వార పితృ హరంబు, చిత్రప్రసాదంబు, నయనోత్సవంబు.

అనుద్రవ్యగుణుల రంగున నెట్లుగూడుకంబోము కాంతి వర్ణంబు, తపోయోగ్యంబు, రాజాలక్ష్మ్యంబు, కఫవారహరంబు జగరాగ్నిదీపకంబు.

ఇంక తీర్థభేదములం దెలుపుచు శ్రీతైలశీర్కంబులు త్రివిధహరంబులు, క్రిమింధూ జ్వరహరంబులు, కావేరి కృష్ణానలు యుదకంబులు, వాకిపితృహరంబులు శ్వేత్వ కామలు.

కడకు భోజనానుకూలంబులకు నాకులకు నర్ణించు పట్ల గూడ లోకానుగ్రహ కాంక్షచే నవయాచార్యులు వివరి చుగా వ్రాసియున్నారు. తనకాకులలో భోజనము క్రితి ప్రథమ, ప్రథమంబున వారరోగంబును హరించును, ఆకలిని పుట్టించును, ఖిక్కిరి పితృలచేయును. అర్హంతభూరమున కఫవ్యాధిహరించును. పెద్దల త్రోవలు తెలుపుట స్థావరీత లాక న్యాయముగఁగొన్నింటిమాత్రము వివరించిరి. సంపర్క దోషంబు పెద్దది. కొంతంటియోషిని శిక్షింప వలయుగాని వానిచేతనున్న నిస్స పుడకను శిక్షించువారుండరే. దోషంబు లగు వారపితృ శ్వేత్వంబుల కానింపవలయుగాని వానిప్రభో పంబున బుట్టినవియు, వానికుపకరణంబులగునవియునగు క్రిమి లంబట్టి కానించినవిగలదు. ఈ క్రిమిలకారణంబుల నాయా దిక జేక కాలంబుల పుట్టియొ నర్పియో వి ప ర్కం బి యో ధూ రం బు ల గు వి పూ చి మ కూచికాదుల దప్పించుకోవనోపు మహాదీకమున నుద్వంబునకు జీకత్వ సమానంబు. అందు నింపును క్రిమివాకనంబుల కాకర మొదలగునవి ప్రయోగించి యున్నారు. దోషము క్రంబులకు నాయాదిక జేకకాలంబులకు ప్రతిక్రిమిలు. జాపదోగ్యంబున నాధ్యాత్మాయులం బోధించియున్నారు. శిశ్యాకాశిక మండిట్లు చెప్పబడియె.

శ్లో॥ లోకపరాకరణార్థ మిదంహీకాస్త్రం | కాస్త్రప్రయోజన మపిద్విభింబయధావత్ | స్వస్వస్వరక్షణ మధామయ మోగ్గణంబ॥

బంగారమునకు గ్రాస్తాతలంబులైనట్లు రెండురెండు నిన్ను నాలుగై శేదించుగానట్లు, మనకాస్త్రంబులు సదానంబులు. త త్త్వజ్ఞులనాకులగుటచే త్రికాలాభిధేయంబులు. శస్త్రవైద్యప్రా త్యేయంబునకు రెండుహాసరణంబులు. మాత్స్యగర్భంబుం దగు లాగ్నియొన్న పిండంబును యంత్రములచే చెరికిదీసియున్నారు. పెద్దప్రాణమునకు తాపమువచ్చినపుడు పిండమును భేదించి తీసి యున్నారు. ప్రేవుంక త్రింపి యిరికి చిరుయున్నారు. భగ్న క ల్యంబులసంభించియున్నాయ, దుష్టాంగంబులను ఖండించి శేషం గమున రక్షించి యున్నారు. ప్రాణంబుల గ్రుమును జంపుననియు దుష్టమాంసంబులం గోయుననియు, పుష్కలంబుల గండపట్టింది మానుననియు, పెక్కులు దివ్యవృక్షంబులు నాంగ్లేయావధం బులకంటె మిక్కిలిగా మనకాస్త్రంబులం తెప్పబడియు. శస్త్ర

వైద్యమునం దాయుర్వేద గ్రంథంబు నాకు బోధకాలలో మరి యొక్కవి శేష గుగలగు. అవియేవైకిని యవియోగోపధికిని వాడ వచ్చును. త్రిఫలకషాయంబున ప్రణాలు మ్మోషంబు నేయందగు. త్రిఫలకషాయము లోపలికి నియ్యదగు, శిశులు నలమునకు లే పనముగా ధూపముగా వాడవచ్చును. అదియేనుద్ధియొనర్చి లోప లికి నీయవచ్చును. పాహణంబులను రసములను, వైలోపలికి సం స్కార భేదముచే వినియోగింపవచ్చును. ఆయుర్వేదమున నున్న దానికన్న నాంగ్లేయ వైద్యమునందు విశేష మొక్క యభ్యాస గరిమయ. ఆయుర్భ్యాసము మనవారికి నశించినది. గుభీరప్రాము లుమాన్యుపట్టును, అంతర్విద్రవలను భేదింపవచ్చును మనకాస్త్ర ముండున్న యావధము లాంగిలేయుతెలుంగరు. రసాయనంబు లందును వాజీకరణ ప్రకరణములందును జంతుసంబంధమున నవ యవములు మానవచికిత్సయందు వినియోగించుపట్ల వేయే మాన పునికి కీరవృక్షంబు మాన్యుటకు మానవవృక్షంబు పోగొట్టుటకు, నిర్వాతిరక్తమార్గములను మనకుఁదెల్పినాడు. అంగడిలో నన్ని యునున్నది, అల్లంబిలో నీనియున్నది ఆ గ్నావర్తముననున్న యన్నింటి యవధము కాలవశమున, మనకు లేకయున్నది యవిచారకరము. అకురాలుకాలమున చెట్టులన్నియు మోడ త్రానిలునును. మనమేమివిగది యేమిప్రయోజనము. పసంతకాల మున జిగురుపెట్టి శోభజపించును.

అక్రమపదంబుల మమార్థులు సమాజేశమై, సమానుల సంవాద యాపముననో, శిష్యబోధా యాపముననో అయ్యుర్వేద ప్రచారము గావించిరి.

రాజభవనంబుల తత్త్వజ్ఞుల సన్నిధానంబున పండితులు సమాజేశమై వ్యాఖ్యానార్థమంబున నాయుర్వేద సిద్ధాంతములు చర్చించి కీర్తి సన్మానంబులలకసి, ఆయుర్వేదాన్యాయన సంపన్నులు, బోధాచరణ ప్రచారంబులు గావించిరి. రాజులకు దేకి యశాస్త్రమునందు ప్రీతియు, వైద్యులకు ధూతదయయు, శో గులకువైద్యుండై పరదైవతంబును భావనాను, శిష్యులకుగురుభక్తి యు, రుచువులకు శిష్యవాత్సల్య ముండినంతకాలము మన జేక మున ఆయుర్వేద ప్రోత్సయమును బోధింపవలసిన సభలు జరగవ నవసరము లేకుండెను. అందు లోటురాగా పాశ్చాత్యవాగరి కతవలన వ్యామోహమునకుఁదీసిన మనవారలకే ఆయుర్వేదము మంచిదని తెప్పవలసిన అవశ్యకత కలిగినది.

ఆయుర్వేద మహామండలివారు ఎట్టి రావాదరణమును లేకయే ఏలేట సభలు గావించుచు పద్మప్రదర్శనమును జపి చుచు దేకి మ వైద్యకాలంబుల ప్రోత్సాహపరచుటకు ప్రయత్నిం చుచు గ్రంథంబుల బ్రచరింపుచు ఆయుర్వేద ఆచార్యవిశావాది విద్యాపీఠపరీక్ష నిర్వహించుచు యథాశక్తిగా క్రయత్నించి యున్నారు. అమ్మహానీయులందరూ మనకు సదాపంధులు, నిఖిల భారతీయ ప్రచారణలో చాలినంతపని జరుగదని పునః పట్టణమున జరిగిన అచ్చు సమ్మేళనమున ప్రాంతికసభలు జేక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములయందు జరుపుటకు తీర్మానించ బడినది.

నిఖిల భారతసభల యాంవోశనములనను ఆయుర్వేద ధూమ సర్కారువారి చెవులగుడి జొంగబడినది. ప్రజాత్రతి నిధులు కాననసభలలో ఆయుర్వేదపాదకై ద్రవ్యము నడుగ వారంభించిరి. ఆంధ్రదేశమునందు దివ్యటికి ఆనసభలు జరిగినవి. బెజవాడలో జరిగిన సభలో దేశమంతటపంచరించి కాకినాడ, ఏలూరు, రాజమహేంద్రవరము, బందరు, మొదలగు పునవరం బుల నుపన్యసించి ప్రభు సమాజేశమున వైద్యులందరి నా వ్యసనంచేయు భాగ్యము నాకు లభించినది ఆయుర్వేద ధూ మగ నోరి రామకృష్ణులవారు, కవిరాజ ప్రతివాది భి సం కరం కృష్ణమాచార్యులవారు, పండిత వైద్యసిద్ధాతులు ఎరల నారాయణకాస్త్రీ నృసింహకాస్త్రీ సోదరులును, వైద్యులై రకు కార్యదర్శియగు ములగు రామలింగయ్యవార్లు, ఆ ప్ర దేశ వైద్యప్రచారకులలో నగ్రగణ్యులు. వీలు చూపుచున్న కాశ్యాత్సాహము క్లామాహిత్రము. విజయనగరమందు 1920 స॥ రమున జరిగిన సభలో ఆంగ్లేయాయుర్వేద వైద్య విశార దుండును, విఖ్యాతయగుండుమనగు, డాక్టరు ఆచంద లక్ష్మీ పతి వి. ఏ. ఎమ్. డి. యమ్. గారు యా జమాన్యము పహించిరి. ప్రాంతిక ప్రచారకునకు ప్రాంతిక విద్యాపీఠము లయొక్క యావశ్యకతను నిరూపించుచు ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠస్థాపనకు నమ్మహాసభలో మొట్టమొదట తీర్మానము దెచ్చు భాగ్యము నాకు గగిరినది. వైద్యులకు కాశ్యాత్సాహ ము కలిగింబులకై కీర్తిశేషులగు వైద్యరత్న పండిత గోపాలా చార్యులవారు ఈతీర్మానమునకు ప్రథమమున ప్రబలమైన ప్రా తికూల్యమును చూపియు తునకు, నామోదించి కాశ్యాత్సాహ ల నందర నాశీర్వదించి ప్రోత్సహించిరి. తమకు వార్ధక్యము తట ప్పించిన దనియు, యువకులును, తిభయవైద్య సాంప్రదాయ

జేతలగువారలపై ఆయుర్వేదోద్యమ మధార పడియున్న దనియు హృదయములు గరగనట్లుచూడవలయును అవశ్యమింది. పండితులవారియొద్ద శిరస్యపాతముకొని ఆయుర్వేదోద్యమ మనకై నేనును డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారును సుమతీశక్తిగా తోచినవని మాయోపినికొలది చేయవలెనని ముద్రానునగరమున వారాంధ్రాయుర్వేద జ్ఞానధారలను నిర్మాణమును, నిజము రాష్ట్రమును ఓరుగల్లు నగరమున నేను త్రిలింగాయుర్వేద మహావిద్యాలయ మునుపేర నొక్క యాయుర్వేదకళాశాలయు సంకల్పించుకొని మామూలములకు గడంగితిని.

ఓరుగల్లు కళాశాల అనుమానమున నధికారుల ప్రోత్సాహమునంతవరకు మాడెండ్లు మహాభవముగ భగ్యవైద్యశాల తో విద్యార్థుల భోజనవసతిగృహముతో పెక్కురుపాధ్యాయులతో నాకళాశాల వారుగ నిర్వహించబడినది. అయ్యదికాదు మాదిపోవకనే విద్యార్థులకు, స్వార్థపరాయణులను, అనుభవకళాశాల, సంతమొందింది. పెద్దల యనుగ్రహమున బడిన కాసార్థిజలమే గాని అర్థజలమేలే నా స్వార్థత్యాగము, ఆమహాకళాశాలను నిలువబెట్టజాలక పోయెను.

భగ్యమనోరథుండనై ఈ ఆయుర్వేదవ్యాపనమునకు నుంచి కాలమునకై నిరీక్షించి నేను విరమించియుంటిని. డాక్టరు ఆచలం లక్ష్మీపతిగారు విజృంభించి ఆయుర్వేద జ్ఞానధారలను జయప్రదముగా స్థాపించి దేశప్రసిద్ధులనుసంబంధించి రాష్ట్రములన్నియు సంచరించి ప్రజలకు ప్రీతిపాత్రులై సర్కారువారికి గౌరవపాత్రులై తుట్టుతున్న గోపాలాచార్యుల వారు తమభుజములపై బెట్టిపొయిన చెన్నపురి కళాశాల నిర్వహణ మొట్టొకటి యసహాయత భరింపును మిక్కిలి విఖ్యాతి గాంచియున్నారు.

ప్రతివాది భయంకరం కృష్ణమచార్యులవారు ప్రతికా నిర్వహణము విద్యాపీఠకార్యభారమును మిక్కిలి క్షామాపాత్రముగా నిర్వహించి విజయనగరశిర్యానమును నిలువబెట్టిరి.

గోపాలాచార్యులవారి (వియ కిష్యుండును ప్రాచీన వైద్యశాఖాధికారికార్యమునందు ప్రసంగ ఆయుర్వేదభూమిని నోరి రామకృష్ణులవారు, విజయవాడ నగరంబున వెంకటేశ్వరాయుర్వేదకళాశాలను స్థాపించి నిర్వహించుకొనసాగించుచున్నారు.

కార్యవత్సరంబు మితభాషియునగు నాయుర్వేదవైద్య సతలంబును ములుగు రామలింగయ్యగారి కార్యదీక్షయే ఆయుర్వేదమండలిపరచిన నకు ముఖ్యప్రాణము.

దేశమందు జనున నీయాంధోళనమును గమనించి అంగ్లేయవైద్యమునందు మిక్కిలి ఖ్యాతితెందిన కీర్తిశేషులగు డాక్టరు కోమసుగారిని ఆయుర్వేదకామ్రముయొక్క ప్రామాణ్యమును నిర్ణయించుటకై సర్కారువారు నియోగించిరి. పాపము వారి కీకామ్రమునం దేమియు బ్రవేశములేదు. ప్రజలకును వారియందంతవిశ్వాసము లేకుండెను. కాకినాడయందు జరిగిన ద్వితీయాంధ్ర వైద్యసమ్మేళనమునందు నాయుర్వేద వైద్యులు కోమసుగారి కవిధమైన సహాయముం జేయగూడదనిగూడ తీర్మానించిరి. ఇన్నిటికిం దగినట్లు కోమసుగారు విచారింపి సర్కారువారి కొసంగిన నితడియు మిక్కిలి యపంత్య ప్రికరముగ నుండెను. ఇం దేమియు బ్రవేశము లేనట్టివారిని నియోగించిన సర్కారువారికిగాని దోషము కోమసుగారిది గాదు.

ఈ స్థితి యిట్లుండ నానాటికి మండలి వారి ప్రచారము వృద్ధియగుచుండెను. కాపనకథలలో ప్రతిభలుగూడ అందోళనముచేయసాగిరి. కాపనకథలలో లోలువొల్ల నాందోళనము చేసిన వారిలో గా, మ-రా-రా, అమంజ్యైకృష్ణరావులకుల చా రిగ్రెగ్యులు. రాజకీయంగమన మోతనపాత్రలు ప్రవేశించిరి. వెలమనంశభూమిలంబును విద్యార్థిభుండును ఆంధ్ర గీర్వాణ అంగ్లేయభాష వికారదుండును పోవకుండు నగు శ్రీ శ్రీ శ్రీ గాజు పాడుగంటి రామారాయనింగారు మంత్రివర్గములో ప్రవేశించిరి. పరంపరగా నాయుర్వేదమహాత్మ్య మెరిగిన వారగుచేత తమ కలకాశ మున్నంతవరకు ఈయుద్యమమునకు రాజాజలంబునమును సంపాదించ గడంగిరి. ఆయుర్వేదప్రాశస్త్యమును నిర్ణయించుట కేర్పడిన రెండవ విచారణ సంఘమందు ప్రధానులను అగ్రాసనాధి పతియు నగు ఖాజుబహదూరు మహమ్మదుస్వామి సాహెబు బహదూర్ బి. ఏ., యస్. యల్. సి. గారు; మీరు మిక్కిలి విఖ్యాతమగు వైద్యమటుంబము నకు జేందినవారై భాంతీయవైద్యమునకు ఉచ్చదశకల్పింప బడ్డ కంకణులైనవారు. డాక్టరు ఆచలం లక్ష్మీపతిగారు విశ్రుత పూర్వులు. ఇందు కథానాయకుండు కృష్ణు, జి. శ్రీనివాస మూర్తి బి.ఏ., బి. యల్., యం.బి., సి యస్. మీరు మిక్కిలి సమర్థులు. వారి అంగ్లేయ విద్యావైద్యమును వారి నిరుద్యమలే

నూచించుచున్నవి. సంస్కృతభాషయందును, ఆయుర్వేదముందును వీరికి చక్కని ప్రవేశముగలదు. వేద్యాంగంబులను సాంఖ్య తర్కవాదకరణాది సంప్రదాయములను గూడ తెలిసికొనుటకు మీరు మిక్కిలి కృషిచేసియున్నారు. అన్నిటికంటె ఆయుర్వేదకామ్రముయొక్క సత్వత్వమునందు వీరికి విశ్వాసమైన అన్వీక్ష్యభావముకలదు. సర్కారువారి యెరుకలోనున్నవారితో ఈ మహాత్కార్యమునకు విరికంటె నుత్తములు లేరని దృఢముగా నెప్పవచ్చును.

కమిటీవారు ప్రమతింపిన అభిప్రాయములలో కృష్ణ శ్రీనివాసమూర్తిగారి అభిప్రాయము మిక్కిలి క్షామాపాత్రముగానున్నది. ప్రకృతము చెన్నపురిలో సర్కారువారితో స్థాపించబడిన ఆయుర్వేద పాఠశాల ఈకమిటీ చారిత్రాపికి సత్ఫలమొందున్నది. రాజాదరణయొక్క ఈవిన్నినూచన దేశమునకంత యుపయోగకరమో ఈపాఠశాలలో ఆయుర్వేద సాంప్రదాయము లెంతవరకు పాటించుట కవకాశముండునో ప్రజల పక్షమునండి స్థాపించబడిన ఆయుర్వేద సంస్థలను వృద్ధిజేయు మార్గములన్నియో ప్రకృతకాలమున సామాన్య వైద్యులను నెట్లు తయారుచేయవలయునో, ఆచార్యులను తయారుచేయుటకట్టి క్రొత్తవిధానము నవలంబింపవలెనో అనువిషయమును గురించి ఇమ్మహాసభలో సమావేశమైన మిఅందరియొక్క ఆశయముల నరని నాయలబ్బుధికి తోచిన సలహాను వీలైనయెడల సాధ్యమైనంతవరకు తీర్మానముల రూపముగనో, అవసరమున్నట్లు నాప్రత్యేకాభిప్రాయముగనో అన్వేష్యసరములను, అంత్యోపన్యాసమునందును మనివిచేసెదను.

ఏది ఏట్లున్నను ఒకరుమంచిదన్నను ఒకరు చెడ్డదన్నను సర్కారువారి లెక్కన సహాయముచేసినను చేయజాలకున్నను ప్రజలయందు విశ్వాసములేక మారుమూల నడంగిలున్న ఆచార్యులచేదే యాదరించుట మూలగ్రంథములను రక్షించుటయు విద్యార్థిజనునిల్పుటకై కొలది మందినేని ఉత్తమైతముల సిద్ధముచేయుటయు భారతవర్ష సంతానముయొక్క ఆయురారోగ్యైశ్వర్యముల పెంపొందించుటయు మనదైనదేయున్నవి ఏరింగి యహర్నిశము ఎల్లరు కలిసిమెలిసి లోకకల్యాణముకై యత్నింతురుగాక.

ఇమ్మహాసభకు కించిజ్ఞాడనైన నన్ను చెడ్డనేని యాదరించి న యమ్మహాసభకు పునః పునః ప్రణామము లాచరించి ఇంతటితో విరమింతును.

* * * * *

వైద్యరాజు దంటు సుబ్బావధానిగారు

బ్రహ్మ శ్రీ శతావధాని చెల్లెట్ల కలకటాష్ట్రీగారు నేటి ఆయుర్వేద మహాసభయందీపవర్ణము నధ్యక్షులై చదివిరి. సీ. పండితవంశాన బ్రభువించినాడు సం

- పాదించినాడు సామాన్యగరిమ
- కులవిద్య లాంగిలేయులవిద్యలనుగూడ
- చవిజాచి సారంబు దలివినాడు
- మనవైద్యమున హూణునవైద్యమునగూడ
- హెచ్చుపరీక్షల నిచ్చినాడు
- సభలలో నాయాప్రవక్తలమూటాడ
- నేర్పినాడు యశస్యు శేర్పినాడు,
- గీ! అమృతహస్త దయాళుండు వినులమతియు
- దంటు సుబ్బావధాని పరస్పరవృద్ధయ
- వేది నేటి యాయుర్వేదవేది నధిక
- రింపులది దేశభాగ్యప్రశంపకగిము.

కడియం } చెళ్లెన్ల వేంకటేశాస్త్రి,
గోదావరిజిల్లా. } శతావధాని.

సన్నాయి వాద్యము:—పల్లిక పాఠ్యలయండు పి. కె. సుబ్రహ్మణ్య పండితుగారు ఏ. పిలునెలలో సన్నాయి వాయింతునట్లుగ కార్యరేషనువారు ఏర్పాటులచేసినారు. పాఠ్యంకాలము 6 మొదలు ఒక గంట వాయింపెదరు. 9, 24 వ తేదయలందు పీఠులపాఠ్యులూను, 4, 18 వ తేదయలందు రాధినన్నపాఠ్యులూను, 10, 25 వ తేదయలందు లూను స్కేర్లులూను, 18, 27 వ తేదయలందు శివజ్ఞానసంపాద్యులూను, 15 వ తేదీని నేసియగపాఠ్యులూను, 5, 14, 19, 26 వ తేదయలందు తిరువళ్ళిక్కే సమగ్రతీరమున ఆకేరి యము దక్షిణ పార్శ్వమునందును, 1 వ తేదీ నారాయణమొదలి పిడిలొని కసంతమండమునందును, 11 వ తేదీ మిరాసాహేబు శేటయంగరి కార్యరేషను మాడలు న్యూయలూను, 12 వ తేదీ నుంగంబాకంలూను మీరు సన్నాయి వాయింపెదరని కార్యరేషను మానేజరుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

కొవ్వలి ఆని ఆంధ్రక్రిమికలు

కేసులు
ఏలూరు తాలూకా కొవ్వలి గ్రామమున ఆదిహంధుల కును కమ్మరై నెలకును క్రి సంవత్సరములనుండి తగవులు పెరగుచుండెను. రైతులు ఆదిహంధులకు సరియగు జీతము లివ్వక పోవుటచే ఆ విషయమై అలోచించుకొనుటకు ఆదిహంధులందరు ఒకచోట సమావేశమైరి. ఆదిహంధులు గ్రామమును దోపిడీచేయ యత్నించుచున్నారని రైతులు పోలీసువారితో చెప్పిరి. పోలీసు వారా పృథే శతమునకు పోగా ఆదిహంధులు కర్రలతో వచ్చి పోలీసు వారిపైబడి కొట్టిరని ప్రాసిక్యూషను పక్షమునాను చెప్పుచున్నారు. పోలీసువారు 39 మందిపై కేసు తెచ్చిరి. ఇట్లు డును కమ్మనాయకుడును ఆగు వెలనాటి సోమయ్యగారు ఆదిహంధులకు నాయకుడుగ నుండెనని వారితో మాడ కేసు లేబడెను. అందరు అరెస్టుచేయబడిరి. సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు ప్రాకోర్టునందు సోమయ్యగారిని జామినపై విడుదలచేయునట్లు తీర్పుపొందిరి. ఈకేసును నరసాపూరు జాయింటు మాజిస్ట్రేటు పెంగొడియంగారు మార్చి 21 వ తేదిన విచారింపి మేనెల ఆఖరువరకు వాయిదావేసిరి. నిందితుల ఇంతవరకు కారాగృహమునందున్నందున అందరిని జామినపై విడుదలచేసిరి అని మా స్ట్రేటువిశేషిని వ్రాయుచున్నాడు.

మదరాసు స్కూలుకాజుకోర్టు

సూటు నెం 495-25

వాది:—కె. పెద్దన్ నెట్టి
అండు

ప్రతివాది:—ఎస్. ఈరయ్య కనపారము గ్రామము, నల్లకొండతాలూకా.

వైకనపరచిన వాది ప్రతివాదివైన సదరు 1922 సం॥ ఆగష్టునెల 28-వ తేది పా. పెరియన్ ట్టికంపెనీ పేరిటికి వ్రాసియిచ్చిన అండిమాండులో 1922 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేది హక్కు విడుదలపత్రము మూలముగా వాదిహక్కు కలిగినదాని నల్ల ప్రతివాదివైన రూ 78-0-0 రూపాయలుకు దావాచేసి యున్నాడు. ఆకేసు స్కూలుకాజుకోర్టు చీఫ్ జడ్జి మునుపు 1925 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 17-వ తేదికి వాయిదావేయబడి యున్నది.

మదరాసు, } వాదివకీలు,
27-8-25. } యం. యన్. దొరస్వామయ్యంగారు.

మదరాసు స్కూలుకాజుకోర్టు

సూటు నెం॥ 496-25

వాది:—కె. పెద్దన్ నెట్టి,
అండు

ప్రతివాది:—గెండం కొలయ్య (గోదాడుగ్రామము, నల్లకొండ తాలూకా డొబ్బానగరము).

వైకనపరచినవాది ప్రతివాదివైన సదరు 1922 సం॥ మేనెల 1 వ తేది పా. పెరియన్ ట్టి కంపెనీ పేరిటికి వ్రాసియిచ్చిన అండిమాండులో 1922 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేది హక్కువిడుదలపత్రము మూలముగా వాది హక్కుకలిగిన దానినల్ల ప్రతివాదివైన 196-12-0 రూపాయలుకు దావాచేసి యున్నాడు. ఆకేసు స్కూలుకాజు కోర్టు చీఫ్ జడ్జి మునుపు 1925 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6 వ తేదికి వాయిదా వేయబడి యున్నది.

మదరాసు, } యం. యన్. దొరస్వామయ్యంగారు
27-8-25. } వాదివకీలు.

గ్రహణిమాత్రలు

20 మూత్రల కట్టి 1-3 రు 0-2-0

రక్తరేచనములు, బంకరేచనములు, డొబ్బిరేచనములు, అశిర్గరేచనములు, నీటిరేచనములు, మొదలగువి ఈ మాత్రల మూత్రములు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. పిటిని పిల్లలకుమాడ వాడవచ్చును. నెట్లనే గుణ మున్నను. అమృతాంజనం దివో, బాంబాయి - మదరాసు.

శ్రీతిలక్ జాతీయ విద్యాలయము తెనాలి

అసహాయాధ్యక్షులతోనుగా ఆంధ్రదేశములో తొలగి
పెరిగిల్లబడిన జాతీయసంస్థలలో నూవద్యాలయము మొకటి
నాటినుండియు నేటివరకు అనేక కష్టపరంపరలను దాటి జయ
ప్రథముగా వృద్ధిచెందుచున్నది దెబ్బల కెంతయు సంతసించు
చున్నాము.

ఈ విద్యాలయభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్న పెద్ద లందరికి,
ముఖ్యముగా మా పట్టణ బియ్యపు యంత్రకాలాధికారులకును,
సరికామికళాభివృద్ధికి శ్రమచేయుచున్న మహాంత
రావుగారికిని మాకృతజ్ఞతాపూర్వకమందనములు.

సారస్వతశాఖ

మా విద్యాలయముందు ఎనిమిది తరగతులలో 180 మంది
విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. గతసంవత్సరము ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ జాతీయవిద్యాలయపరిషత్తువారిచే పరిష్కరింపబడిన
విద్యార్థిభావము ననుసరించి విద్య గ్రహపడుచున్నది. హిందీ
భాష పాఠశాలవిద్యార్థులకే గాక ఇతరులకుగూడ ప్రత్యేక
ముగా బోధింపబడును. ఇదిగాక మాతనముగా ప్రత్యేక
సంస్కృతాంధ్రకాళి యొకటి ఏర్పాటుచేయబడినది. ఉభయ
భాషాభివృద్ధియే ఈశాఖయొక్క ముఖ్యద్దేశ్యము. నాటకాలంకారాది సాహిత్యగ్రంథములు, తర్కవాక్యకరణ శాస్త్రములు
సంస్కృతమునందును, పంచకావ్యములు, లక్షణగ్రంథములు,
ఆంధ్రమునందును ప్రత్యేకముగా చదువుటకు వసతి చేయబడి
నది. ఈశాఖలో ప్రస్తుతము 12 మంది విద్యార్థులున్నారు.
మాతృభాషాభివృద్ధికి ఆంధ్రులందరు తమ బాల్య మావిద్యా
లయమున కంప హెచ్చరిక జేయుచున్నాము.

పారిశ్రామికశాఖ

ఈశాఖయందు నేటి వరకును నేర్పబడుచున్నట్లుచేయు
బడియున్నది. ప్రత్యేకముగా నేర్పబడుచున్న మూడుమాసము
లలో నేతయందు తీర్చుట స్వకంత్రముగా వర్గము నడుపు
కోగల సుధులు కాగలరు. ఇప్పటికి ఆధునిక సుతీర్చుట కొంద
రు నేతవలననే స్వతంత్ర జీవనము చేయుచున్నారు. వరంగము
వందు చేతిపనితోపాటు వాస్తుశాస్త్ర పాఠముగూడ నేర్ప
బడును. పనియందు మంచి నిపుణత, చక్కని శాస్త్రజ్ఞానము
కుదురుటకు ప్రత్యేక విద్యార్థులకు రెండుసంవత్సరములు
పట్టును. వైద్యశ్రమల నేర్చుటకు మా పాఠశాల ఎంతయు
అనుకూలముగా నున్నదని చెప్పగలము. కాన ఆంధ్రదేశమందు
వివిధప్రాంతములనుండి విద్యార్థుల సంపకోరచున్నాము.

వివరములు వ్రాసి తెలిసికొన (బాధితులు,
మల్లాది దేవేంద్రుడు,
ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ది 31-3-1925 తేదీన గుడివాడలో జరుగనున్న జిల్లా
కాంగ్రెసు సంఘసాధారణసమావేశములో యీక్రింది తీర్మాన
మును మేము ఉపపాదించువోవుచున్నాముగాన యావదయమై
జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులెల్లరు గమనింపప్రార్థితులు.

తీర్మానము

“ఈ జిల్లాలో జరుగవలసిన కాంగ్రెసు ప్రచారమునకై
ఒక మోటారుకారు వుండుట యత్యవశ్యకమని యెంచి క్రొత్త
దానినిగాని ప్రాంతదానినిగాని నుమాగు రెండువేలరూపాయల
లోపు ఖరీదులో ఒక దానిని కొనుటకు యీక్రింద కేటగొనిన
ముగ్గురను ఉపసంఘముగా నియమించి వారి కీవిషయమై
సంపూర్ణ అధికారమిచ్చుటయైనది.”

1. ఆత్మ్యురి. నాగేశ్వరరావుగారు (అధ్యక్షులు)
2. భైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు (కార్యదర్శి)
3. దాక్షరభగవాణ-పట్టాభిసీతారామయ్యపంతులుగారు.

ఇట్లు,
జి. కొడాలి నరసింహారావు,
ఆ పరుమూరి లింగయ్య.

1925 సంవత్సరము మార్చి నెల 21 తేదీ కనివారము సా
యంత్రము 4-30 గంటలకు నెల్లూరుజిల్లా ఆత్మ్యురకు బోర్డు
మధ్యమ పాఠశాల బాల విద్యార్థి సాహిత్యసమాజపు ప్రథమ
వార్షికోత్సవము సదరు పాఠశాల భవనమునందు మల్లారా
శ్రీ యర్. శ్రీనివాసాచారి బి. ఏ. గారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరు
పబడినది. పరిక్షలయందు ప్రథముగ నుత్తీర్ణులైనవారికిని, ఆ
రెండుయందు గెలుపొందినవారికిని బహుమానములు యివ్వబడి
నవి. పాఠశాలకు విచ్చేసియుండిరి. సభాకార్యక్రమము
దయ ప్రథముగ జరుపబడినది.

గుంటూరు ఖద్దరుబ్యాంకు, (లిమిటెడ్).

గుంటూరు జిల్లాలో ఖద్దరుబ్యాంకుకి తోడ్పడుటకు ఒక
లక్షరూపాయల మూలధనముతో ఒక బ్యాంకిని స్థాపించబడినది
నాము. ప్రస్తుతము ఏబదివేల రూపాయలమాత్రమే వసూలు
చేయబడినాము. భాగము ౧ కి రూ. ౧౦ లు పదిరూపాయల
వంతున ౫౦౦ భాగములు. ఈభాగమున్నయు తీసికొనబడ
గానే ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్ట్ ప్రకారము లిమిటెడ్ కంపె
నీగా రిజిస్టరు చేయబడును. రిజిస్టరుకాగానే సామ్యు అంతయు
ఒక పర్యాయమే వారముకోజాలలోగా చెల్లించబడవలయును.
ప్రస్తుతము ఏబదివేల రూపాయలు ఖద్దరువస్త్రము, నూలు, ఏకు
లు, ప్రత్తి, నాటుమాది, రాటముల తనఖామీదనే వడ్డీకి ఇవ్వ
బడును. కేవలము వడ్డీకి ఇచ్చుటయేగాని ఖద్దరు ఉత్పత్తికారకు
ఈబ్యాంకితరపున ఈడబ్బు వినియోగపడగూడదు. కొంతకాల
ము జరిగిన పిమ్మట అవసరముబట్టి మిగతా ఏబదివేల రూపా
యలకు భాగములు విక్రయించబడును. “గుంటూరు ఖద్దరుబ్యాంకు
లిమిటెడ్” అని పేరుండును. డైరెక్టరుపదవికి కనీసము ౧౦
భాగము లైనను కలిగి యుండవలెను. తొమ్మిదిమంది డైరెక్టర్లు
ఉండవలెను. భాగస్థులకు ఎన్ని భాగములు ఉన్నను ఒక్కొక్క
రికి ఒక్కొక్క వోటుమాత్రమేఉండును. డైరెక్టర్లు ప్రతిసంవత్స
రము యెన్నుకోబడవలయును.

ఈకంపెనీకి మేనేజరు లేక కార్యదర్శి ఏబదివేల రూ
పాయల భాగములు తీసికొనిన పిమ్మటభాగస్థుల ప్రభువంశ
లో యెన్నుకోబడవలెను. ప్రతిసంవత్సరము యెన్నికజరుగవల
యును. ఎట్టివారికి మిరాసిలేక ఖాయపు హక్కులు ఉండనేరవు
వైతనఖామీద అప్పులు యివ్వగా ఇంకా డబ్బు వుండేయెడల
పిలువబట్టి తిరుబండారపు సరకుల తనఖామీద అప్పులు ఇవ్వవ
చ్చును. సభలలో ప్రాక్సీ (Vote by proxy) మూలముగా వో
టువధితి లేదు. వడ్డీరేట్లు డైరెక్టర్లు యెప్పటికప్పుడు నిర్ణయించ
వచ్చును. శిపాజిల్లు యంతరలవద్ద తీసుకోవచ్చును. మిగతా అవ
సరమైన నిబంధనలు, మరతులు భాగస్థుల ప్రభువంశలో నిర్ణయిం
చి రిజిస్టరు చేయబడును.

భాగము తీసుకోవలసినవారు ఇతరసంజాయిషీ కోరు
వారు గొల్లపూడి శివరామకృష్ణగారికి గుంటూరు వ్రాయ
వలెను.

ఆది (సనాతన) హిందూమహాసభ

(దక్షిణ) హైదరాబాదు

చతుర్థ సమావేశము

శ్రీగోస్వామి రాజధనరాజగోరు మహారాజగారి ఆధిప
త్యమున, రెగిడెన్సీబజారు ప్రాంతయేలూరునందు, ౧౯౨౫వం||
మార్చి నెల ౨౦వ తేదీన మరెయు, ఏప్రిల్ ౧౪వ తేదీ సాయంత్ర
ము ౪ గంటలనుండి ఈక్రింద సుహారించినక్రమముగ కార్యములను
జరుపబడును.

కావున ఆబాలగోపాలము ఈ ఆహ్వానమును మో
నాడక దయచేసి సభకు జయప్రదముగావించ (బాధితులు.

(వై)సభ్యులపేర్లు ఆదివారము

౧. ఆదిహిందూవుల వేతిపరిశ్రమలు, మరియు బాల బా
లికల సామవిద్య, గాయన, క్రీడా, వినోదములు ప్రదర్శించ
బడును.

౨. గత స్విన్నా కరిపాట్లను, నివేదించబడును.
(వై)త్రుత్వ దళమి కనివారము)

౧. కరవీరపిట్టగౌరవ శ్రీమత్సరమహంధ వర్ణిచాజికా
చార్యేత్యాది విరుదాంకితులను (క్రిజగద్దురు కంకరాచార్య
స్వామిలవారిని ఉరేగించుచు చాచర్ గాట్ వార్షిప్రక్కన
నున్న భూమిపై ఆది హిందూపరిగృహ కంఠస్థాపనము
గావించబడును.

౨. శ్రీశ్రీశ్రీస్వామిలవారివలన, విద్యులలో నిపుణులై
నవారికి రజితపతకములు, మరియు యోగ్యతాపత్రములు నొసం
గబడును.

సూచన:—స్వకాతీయ సోదరులు తమ భజనమండలీలు,
కోలాటములు, కార్యసన్నద్ధుడై, పేక్, పట్టామొదలగు వినోద
ములతో సభకువేంచేసి యూరేగించు జయప్రదముగావించి
మన “మహానాటి” జాతీయగారవమును కాపాడ (బాధితులు.

రాయబాలముకుండు (హైకోర్టుజడ్జి) బి. ఏ. ఆధ్యక్షులు
బి. టి. కృష్ణయ్య ఉపాధ్యక్షులు. మా. వెం. భాగ్యరెడ్డివర్మ,
గాలి కార్యదరి. దు|| చెన్నకృష్ణయ్య కార్యదర్శి.

వ్యాయామవార్తలు

తెన్నిను పోటీపందెములు

దక్షిణ ఇండియా ఆథ్లెటిక్స్ అసోసియేషనువారి యజ
మాన్యమున మొన్న సాయంత్రము జరిగిన తెన్నిను పైసెల్లు
ఆటల స్కోరు వివరములు ఈదిన ప్రకటింపబడినవి.

పురుషుల సింగిల్సునందు రామిరెడ్డి మార్కెండ్యుల
నోడించిరి (8-6, 6-4, 6-8, 6-4, 6-1,)

మిక్సెడు డబుల్సునందు హాఫ్సులకన్య డార్లర్లు (ప్రీమె
నుగార్లు గోంపర్లజు సతి వెంకటరామాంజులుగార్లు నోడించిరి.
(6-1, 6-4)

పుట్ బాలు పోటీపందెములు

జట్ ప్రోలు ఛాలెంజర్స్ పుట్ బాలు పోటీపందెము
లందు పైసెల్లు బుధవారమున జరిగెను. టెంగురూపు క్రెసెం
టుపక్షమువారు లిలిజైట్లు పక్షమువారితో నాడిరి. కాని నిర్ణీ
తకాలములో ఏపక్షమువారు గ్రేం చేయనందున మరల నేటిదిన
ము సాయంత్రము 5 గంటలకు పీపుల్సుసామ్యునందు ఈరెం
డుపక్షములవారు ఆడెదరు.

మదరాసు స్థూలకాజుకోర్టు

నూటు నెం 496-25

వాధి.— కె. పెద్దనెట్టి
అందు

(ప్రతివాది:— గెందం కోటయ్య (గోవాడు గ్రామము
నల్లకొండతాలూకా, ఉజ్జాయనగరము).

వైకనవరచిన వాది ప్రతివాదివైన సదరు 1౨22 సం||
మేనెల 1-వ తేదీ పా. వెరియన్ టెట్టికంపెనీ కేరటికి వ్యాపి
యిచ్చిన అండిమాండులో 1923 సం|| ఫిబ్రవరినెల 14 వ తేదీ
హక్కువిడుదలప్రతము మూలముగా వాదిహక్కు కలిగినదాని
వల్ల ప్రతివాదివైన రూ 196-12.0 రూపాయలకు దానా చేసి
యున్నాడు. ఆకేసు స్థూలకాజుకోర్టు చీఫ్ జడ్జి మునుపు
1925 సం|| ఏప్రిల్ నెల 6 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది.
సదరాసు, } వాది వక్టీలు,
27-3-25. } యం. యన్. దొరసామిఅయ్యగారు.

22 కారట్రులు గోల్డుగోల్డు చేతిగడియారము

ఈ చేతిగడియారము శ్రీ శ్రీమోక్ష
రుగాను మామటకు అందముగాను
మేలైన స్వీజర్లందు చేకవు సాహ
నులతో చేయబడినది. గంగంటి 5 సం||
ధర 1 కి రు 12.

18 క్యారట్రుల గోల్డు లేకుడు ధర 1 కి రు 6-8-0	
,, గుండ్రముగా యుండునది. ధర 1 కి రు 5-8-0	
,, ఎనిమిదిమూల గడియారము ధర 1 కి రు 6-8-0	
జర్మన్ “టాప్ టాప్” విడివి విడివి ఆలారం గోల్డు చేతిగడియారము రు 10-8-0	
,, సీగ్రోబొమ్మగల టాయింపీసు రు 4-8-0	
,, బి టాయింపీసు రు 2-4-0	
,, టిక్ టాక్ లేక జిక్ జోక్ రు 2-8-0	
“కంపిలేషన్” పపునటక్ సేనా 14 క్యారట్రులు నిల్పు నది 1 కి రు 2-8-0	

కె. ఎన్. ఆర్. బ్రదర్సు
164, వైనాబజారుకోడ్డు, మదరాసు.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళేశ్ కస్తూరి, మండిగోళా
నము, ఆదిరచ్చికాన, పావువారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొద
లగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైక్కిము, కైక్కిభారము
శ్రేష్ఠజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము
మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల చికిత్సయు
వగైరాలను వెంటనే మానును. ప్రతివాడు సామాన్యముగ
కాడతగినది. ప్రతిగృహమున నుండతగినది. ముఖ్యముగ పిల్లలకు
గృహనం దుండదగినది.

అయ్యతాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సం॥ మార్చి నెల 27-వ తేది

శుక్రవారము

సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగము

సామ్రాజ్య శాసనసభవారు సవరణజేసిన బెంగాలు ఆర్డినెన్సు సర్దిమెంటరీ చట్టమును, రాజప్రతినిధిగారు ముందుగ సర్దిపైజేసి, ఆపివేట్టు ప్రేటుకొన్నిలు సభకు పంపిరి. ప్రేటుకొన్నిలు సభవారు ప్రభుత్వమువారు జెప్పినదానికెల్ల తలయాడించెదరని తెలిసిన విషయమే. ఒకవేళ వారందుకు సమ్మతించకున్నను, సర్దిపైజేసిన చట్టమును వారేమి చేయగలరు? వీరు అంగీకరించినను, నిరాకరించిననుగూడ, ప్రభుత్వనిశ్చయమున కెట్టి భంగము వాటిల్లదు. ప్రేటుకొన్నిలు సభలోగూడ తమకుజరిగిన యవమానమును గురించిన సభ్యులు కొలదిగగలరు. సర్దిఫికెట్టును ఆయుధమును పైకెత్తి చట్టమున కంగీకరింపుడని చెప్పటకన్న వేరు బలవంతముండునా? ఎట్టి యవమానము జరిగినను తుడుచుకుని పోయెడి సభ్యులు ప్రేటుకొన్నిలు సభలోనున్నను, బర్మా ప్రతినిధులగు వేదమూర్తి గారందులకు సమ్మతించరయిరి. తమయసమ్మతిని గట్టిగజెలిపి సభనుండి తేచిపోయిరి. వీరితోపాటు రామదాసు పంతులు గారును సభనువీడిరి. కొందరు మితవాదులు ప్రతికూలముగ ప్రసంగించినను, వ్యతిరేకముగ వోటు జేయ సాహసించరయిరి. యామిక్ ఖాను, నజీఫ్ ను, సర్వాధికారుగార్లు నూతనచట్టమును స్పృహవలదని వేడుకొనిరి.

చట్టమును ప్రతిపాదించిన క్రేరారుగారు, నిర్బంధముల యవయోగమును వ్యక్తీకరించుచు మామూలు సంగతుల నేకరువుజెట్టిరి. ఇట్టి కారణములు నూతనమయినవిగావు. బెంగాలు ఆర్డినెన్సు చట్టమువలన గలిగెడి కష్టములకు దోడు, హైకోర్టుకు గల స్వాతంత్ర్యరక్షణపుహక్కునుగూడ దీసివైచుట కన్న అన్యాయము వేరొకటండదు. బెంగాలులో నున్న జయిళ్లు చాలక, నిర్బంధితులను వెలుపలకు గూడ పంపుట కేర్పాటు జేయబడెను. సుప్రసిద్ధస్థాన యదాదిగ నేమి, న్యాయాధిపతిగ నేమి చిరకాలము పనిచేసిన రీడింగుప్రభువుగారు, జన్మస్వాతంత్ర్య నిరోధము విషయమున నింతటి పట్టుదల జూపుటయు, సర్దిఫికెట్టు అప్రమేయమును మాటిమాటికిని ఝుళిపించుటయు, హిందూదేశ వాతావరణమునకు ఫలితము గాబోలు! వీరు ఇంగ్లండుకు త్వరలో ప్రయాణ మగుచున్నారు. వీరు మరల వచ్చెదరో లేదో యను సందియమునుగూడ కొన్నిప్రతికలు కనుబ్రజుచున్నవి. ఆసంగతి ఎటులున్నను, వీరి నెప్పుడును మరువకుండుటకును, వీరినామ వెల్లపుడును సార్థకముగ నుండుటకును మరియొక నిర్బంధచట్టమును నిర్మించినగౌరవమును బడసి, వెడలుచున్నారు. తుదిచర్య సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగముతో సంత మొందుచున్నది. వీరి స్థానమును, లిట్టను

ప్రభువుగా రాక్రమించుటచే, వారవలించించెడి పద్ధతు లెల్ల రెరిగియున్న వగుటచే, భావిపరిణామ మెటు లుండునో జెప్ప నక్కరలేదు. రీడింగుప్రభువుగారు ఇండియామంత్రిగారితో నేమని జెప్పెదరు? సర్దిఫికెట్టు ప్రయోగమునేమి, నిర్బంధచర్యలేమి, మంత తీవ్రముగ కొనసాగింపవలయునని జెలిపెదరా? వీరి ప్రస్తుతవైఖరిజూచిన, ఆ విషయమై అనుమానముండజాలదు. హిందూదేశములో నూతన నిర్బంధచట్టములు నిర్మింపబడుచుండ, ఇండియామంత్రియగు బర్క్ హెడ్డు ప్రభువుగారు సివిలుసర్విసు చట్టమును నిర్మించుటకై ఇంగ్లండులో విశ్వప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ఇట్టి యధికారుల సమాగమమువలన, హిందూదేశమునకేమయిన లాభముండునని తలచుట వ్యర్థము. భారతీయుల భావిభాగ్యోదయము వారి హస్తము లందేగలదు. ప్రజలు దీక్షాబద్ధులై కృషి నలుపుచో, సర్దిఫికెట్టులుగాని మరి యేయితర నిరోధములుగాని, స్వరాజ్యసిద్ధి నాటకపరుజాలవు. రీడింగు ప్రభువుగారి తుదిచర్యగాంచి యొక విధముగ సంతసింపవచ్చును. ట్రాన్సుఫర్డు శాఖలను మరియొక మారు స్వాధీనపరచుకని, లిట్టను ప్రభువుగారు బెంగాలులో ద్వంద్వప్రభుత్వపు నాటకము సంతరింపజేసిరి. నిర్బంధచట్టమును సర్దిపైజేసి, సామ్రాజ్య శాసనసభవారి హితమును నిరాకరించి, రాజప్రతినిధిగారు సంస్కరణముల నిరర్థకతను మరియొక మారు ప్రపంచమునకు చాటిరి. సంస్కరణలద్వారా స్వరాజ్యము లభించునను సందేహ మేమాత్రమయిన మిగిలియున్న యెడల, ఆ సందేహ మింతటితో దీరిపోగలదు.

వేతన నిరాకరణము

బెంగాలుమంత్రుల వేతనములను నిరాకరించుటకు పూనుకొనినవారు, జాతీయపక్షమువారిొక్కరేగారు. సంస్కరణములను కొనసాగింపవలయునను వారిలో, హిందూ మితవాద పక్ష మొకటియు, మహమ్మదీయ మితవాదపక్ష మొకటియుగలదు. మొదటిపక్షమునకు సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు నాయకులు. రెండవపక్షమునకు ఫజులుల్ హక్కుగారు నాయకులు. సర్ పి. సి. మిత్తరు నూతన నియమితమంత్రులకు వేతనముల నెనగ నంగీకరించిరి. ఈచేపను తమవలలో వేసికొనినందులకు, లిట్టనుప్రభువుగారు సంతృప్త హృదయులై యుండురు. మహమ్మదీయ పక్షనాయకులగు ఫజులుల్ హక్కుగారు తమవారేయని వీరు తలచియుండురు. వై పక్షములవారును, ప్రభుత్వ సభ్యులును, ప్రభుత్వనియమితసభ్యులు, యూరపియనుసభ్యులు మున్నగువారును జేరి, నూతనమంత్రులకు ప్రోద్బలము గలిగించెదరని వీరు భావించి యుండురు. కాని వీరువైచిన ఎత్తులు కలిసిరావయ్యెను. మేమిదివరకు జెలిపినటుల, ఫజులుల్ హక్కుగారు స్వార్థచింతచే ప్రేరితులై నూతన పక్షము నొకదానిని బయలుదేరదీసిరనుట విదితము. ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతిని మొదట నిరాకరించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఫజులుల్ హక్కుమంత్రివర్గముపై విశ్వాస రాహిత్యమును సూచించిరి. అందుకు వారిని పురిగొల్పినదేమి? మంత్రులు

వీరా వారా యను ప్రశ్న గాదు. మంత్రు లెవ్వరయినను, ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును కొనసాగింప జాలరనియే. కాని ఫజులుల్ హక్కుగారు విపరీతార్థము జెలిపిరి. మంత్రులు మహమ్మదీయులగుటచే, హిందువు లందరును గలిసి వారిని పడభ్రష్టుల జేసినటుల ప్రకటించిరి. వీరి నుడువులు అసత్యము లని అబ్దుల్ కలాం అజద్ మున్నగునాయకులు పలికినను, కొందరు వానిని నమ్మి ఫజులుల్ హక్కుగారి పక్షమున జేరిరి. ఈమారు, ఫజులుల్ హక్కుగారిని మంత్రులలో జేర్చలేదు. వారి కందుచే గలిగిన అసంతృప్తికి మేరలేదు. లిట్టనుప్రభువుగారి కాశ్చర్యము గలుగురితని, తాము నూతనమంత్రుల నియామకమున కంగీకరింపజాలమని ఫజులుల్ హక్కుగారు ముచ్చటించిరి. వీరు ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ వోటు జేసిరి. ఇది మిగుల విచిత్రముగ గనుపించవచ్చును గాని, శాసనసభలో ప్రబలెడి స్ఫూర్తిభూయిష్టముగ వాతావరణమునందు నియమములుగాని సూత్రములుగాని నిలువజాలవు. ఫజులుల్ హక్కుగారి సహకారము, నిష్కామము గాదని తేలివది. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు ఇంగ్లీషుమెనుపత్రికా ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు, నల్లరుమంత్రుల నేర్పరచి, ఇరువురు హిందువులను ఇరువురు మహమ్మదీయులను మంత్రులుగ నియమించిన, ప్రస్తుత మనస్ఫూర్తినియు దొలగిపోవుననియు, కడచిన ప్రభుత్వపజయము స్వరాజ్యపక్ష విజయమని భావింపగూడదనియు, ఫజులుల్ హక్కుపక్షమువారి ఎడబాటువలన నిట్టి దుస్థితి గలిగెననియు, సూచించిరి. ఇకముందు, నల్లరు మంత్రుల నియామకమునకై బెంగాలుప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదలేమో జూడవలయును.

క్రోధన సంవత్సరపు ఆంధ్రపత్రిక ఉగాదిసంచిక

క్రోధన సంవత్సరపు ఆంధ్రపత్రిక ఉగాదిసంచిక, జగదీశ్వరుని కృపచే తెలుగు సంవత్సరాదినాడు వెలువడినదని తెలుపుటకు సంతసమగుచున్నది. సంచికక అమూల్యములగు వ్యాసములను కథలను చిత్రపటములను పంపి సత్వరప్రచురణమునకు తోడ్పడిన ఆంధ్రమహాజనుల కెంతయు కృతజ్ఞులము. ఇట్టి యభిమానాదరములనే యికముందును జూపి, మా ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట కాంధ్రులెల్లరును బ్రార్థితులు. ముఖపటము, బెల్లాం కాంగ్రెసు సభాద్వారముచే నలంకృతమై, దేశీయమహాసభాదర్శములను స్మరణకుదెచ్చుచుండును. మహాత్ముని పటము ప్రథమస్థాన మలంకరించుచున్నది. పత్రికాశయముల నీపటములు రెండును ప్రతిఫలింపజేయుచున్నవి. వివిధ శాఖల క్రిందను, చక్కగ వ్రాయబడిన వ్యాసరాజములు గలవు. రాజకీయము, సారస్వత విమర్శనము, గ్రంథవిమర్శనము, కథలు, చరిత్ర, సంగీతము, వైద్యము, వేదాంతము, సాంఘికము, సాహిత్యము, ప్రకీర్ణకము అను పదునొకండు శాఖలకు సంబంధించిన వ్యాసములు పాఠకులకు మిగుల యుపయోగకరముగ నుండునని తలచెదము. బెల్లాం కాంగ్రెసుసభకు సంబంధించిన ఛాయాపటములును, మహాత్ముని యధ్యక్షోపన్యాసమును, కాంగ్రెసు తీర్మానములును సంచికలో ప్రచురింపబడినవి. వ్యాసకర్తల ఛాయాపటములను ప్రచు

ంచుట కిది ప్రథమప్రయత్నము. వ్యాసవతస మునకు దోడు, వ్యాసములను రచించిన వారి రూపములనుగూడ జూచుటవలన, ఎక్కువైనదము గలుగునని భావించెదము. వ్యాస కర్తలలో, డాక్టర్లు షట్టాభిసీతారామయ్య, దువ్వూరి రామిరెడ్డి, పురాణం సూరిశాస్త్రి, ఆదిపూడి హనుమంతరావు, మల్లాది సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, శేషాద్రిరమణకవులు, క్షమా ఆలీషాకవి, శ్రోతపల్లి సూర్యారావు, వేటూరు ప్రభాకరశాస్త్రి, అడవి బాపిరాజు, చుల్లంపల్లి సామశేఖరశర్మ, సి. ఆర్. కృష్ణమూచార్యులు, శ్రీ దై. కోటిశ్వరశర్మశాస్త్రి, పండిత పురాణం సూర్యనారాయణతిరుగులు, దువ్వూరి జగన్నాథశర్మ, మంగిపూడి వేంకటశర్మ, వేమూరి విశ్వనాథశర్మగార్లు మున్నగు విద్వాంసులు గలరు. సంచిత యొక్క బాగోగులను చర్చింప బూనుకొనము. ఆపనిని చదువరులకే విడిచిపెట్టెదము. ఆంధ్ర దేశమునందు, వాఙ్మయము పలుతెరంగుల అభివృద్ధి జెందుచున్నదని కనుగొనుటకు, సంచితయందలి వ్యాసములు బనికి వచ్చును. తగుప్రోత్సాహమున్నచో, ఆంధ్రవాఙ్మయము సత్వరాభివృద్ధి జెంది, అన్యభాషావాఙ్మయముతో తులనాగు ననుటకు సందియములేదు. మాతృభాషాభిమానము గల వారెల్లరు, కన్నతల్లిని పోషించుట విధియని దెలుప నక్కరలేదు.

మద్యపాన నిషేధము

మద్యపాన నిషేధమునకు ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సాహము గలిగింపకున్నను, ప్రజలలో ననుకూలాభిప్రాయము ప్రబలుచున్నదనుటకు సందియములేదు. నిన్నటిదినము జరిగిన టెంపరెన్సుసభలో, ప్రభుత్వవిధానము పలువురచే నిరసింపబడెను. కలకత్తా కార్పరేషనువారు, పురమునం దెచ్చుటను మద్యము నమ్మగూడదని సిఫార్సుజేయుచు తీర్మానించిరి. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నామోదించరని తెలిసినవిషయమే. అయినను ప్రజాభిప్రాయ మేతరుననున్నదో గ్రహించుట కిది తోడ్పడును. మద్యపాన నిషేధమువలన, ఇతర శాఖల యభివృద్ధి కెట్టి యిబ్బందిగలిగినను పాటింపవలదని గాంధీమహాత్ముడు గోక్షేహాల్లో నుపన్యసించెను. ప్రపంచమునంతను వశపరచికొనియు, ఆత్మను పోగొట్టుకొనిన లాభమేమనునప్రశ్న మిగుల ముఖ్యమయినది. నీతికి వేరుపురుగు త్రాగుడు మూలమున, లక్షలకొలది డబ్బుచేకూడినను అది హేయమును అపవిత్రము నగు సొమ్మునుట నిశ్చయము. భారతీయులు స్వల్పమగు ధనలాభముకొర కాశపడెదరా? తేక, సీతరక్షణ, మానసరంజితలను ప్రధానములని ఎంచెదరా? అధికారవర్గ మెటులభావించినను ప్రజలకు నైతిక పోషణ మేము ఖ్యము. ప్రస్తుత ప్రభుత్వపద్ధతి, స్వరసిపాలనా సిద్ధివలనగాని మూలపోవదు. ఈలోపుగ ప్రజలలో ప్రబోధము గలిగించి, ఎట్టికష్టములు తలపించినను వెనుదీయక, త్రాగుడుదురభ్యాసము రూపుమాయనటుల జేయుటకై భారత్వనాయకు లెల్లరును చేతుల గలిపెదరు గాక!

ఈజిప్టు : జగ్గుల్ పాషాగారు

ఈజిప్టునందు జగ్గుల్ పాషాగారి పలుకుబడిని తగించుట కెంతప్రయత్నము జేసినను సాగివచ్చుట

లేదు. కీలుబొమ్మల బోలువారిని ప్రధానులుగ జేయుటయు, మరునాడే ఆప్రభుత్వ మంతరించుటయు తలపించుచున్నది. ఈమారు జగ్గుల్ పాషాగారిని రాసియకుండ జేయుటకు విశ్వప్రయత్నములు గావించినను లాభము లేకబోయెను. జగ్గుల్ పాషాగారిని ప్రజాప్రతినిధి సభ కధ్యక్షునిగ నెన్నికొనిరి. అంతటితో ప్రభుత్వవర్గమునందు కలవర మేర్పడెను. ప్రథమ తినిముసనే పార్లమెంటుసభను రద్దు జేసిరి. జగ్గుల్ పాషాగారితో నీపిషయమై ఆలోచింపలేదు. మరల ఎన్నికలను జరిపెదరట. జగ్గుల్ పక్షమువారు యీమారు జరిగెడి ఎన్నికలలో పాల్గొనజాలరు. పరిపాలనా విధానమునకు త్రాడుబొంగరము లేనపుడు, ఆత్మగౌరవము గల వారెటుల పాల్గొనగలరు? తామిక ముందెన్నడును మంత్రిపదవి నంగీకరింపమని, జగ్గుల్ పాషాగారు వెలిబుచ్చిరి. ఈజిప్టు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నది గాని, స్వాతంత్ర్య ఛాయను గోరుటలేదు. అట్టితరి, ప్రజాభిలాషలను చిరకాలము నిరోధించుట దుర్లభము. ఇంపీరియలిస్టు లికనయినను నివేకముతో మెలగి, స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యమును గౌరవించుట శ్రేయస్కరము.

ఆంధ్రాయుర్వేద మహాసభ :

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదప్రదర్శనము నేడు ది॥ ౩౧ స్వామికణ్ణుపిళ్లగారిచే తెరువబడినది. ఆయుర్వేద మహాసభకు, సర్ పి. త్యాగరాయ కెట్టిగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు. వీరికి ఆయుర్వేదముపై గల యభిమానము ప్రసిద్ధమగుటచే, నిట వివరింపబనిలేదు. సభాధ్యక్షులగు డాక్టరు దంటు సుబ్బవధానిగారు, చాలకాలమునుండియు ఆయుర్వేదప్రచారమునకై కృషి సలుపుచున్నారు. వీరు తమ జ్ఞానమును కేవల ఉదరపోషణకుగాక, దేశీయవైద్య పునరుద్ధారణమున కుపయోగించుట ప్రశంసార్హము. వీరు శాస్త్రగ్రంథములను పరిశోధించుటయగాక, వాని ననుభవమునకు దెచ్చుకొనుటచే, వీరి ప్రసంగము రసవంతమై యుండుచున్నది. భాషామాధుర్యము గూడ, వీరి ప్రసంగమునకు వన్నెదెచ్చినది. ఆయుర్వేదవైద్యమునకు శాస్త్రాధారము లేదను అపవాదము నానాటికి ఖాళిగిపోవుచున్నది. వెనుకటి యాటంకములు తగ్గిపోవుచున్నవి. ఆయుర్వేదవైద్య ప్రచారమునకు స్వేచ్ఛావకాశ మేర్పడుచున్నది. ఇట్టి సీతిలో దేశీయవైద్యాభిమానులెల్లరును, శ్రద్ధవహించిపాటుబడిన దేశమునకు మేలొనగూర్చగలరు.

ఆవటపల్లి నారాయణరావుగారు

నారాయణరావు పంతులుగారు బర్మాకుబోయి కార్మికులపక్షమున సలుపుచున్న సేవనుగూర్చి విశేషముగ వ్రాయనవసరములేదు. మధ్యవారలగు మేష్ట్రీలు బాగుపడుటయు, కార్మికు లధోగతి పాలగుటయు, వారికి దుర్భరముగ దోచెను. ఈ పద్ధతిని కార్మికపత్రికలో విమర్శించుటలో, వీరు కొన్ని నిదర్శనముల జూపిరి. ఇట్టి ప్రయత్న మపాయముతో గూడుకొనియున్నదనుటకు సందియము లేదు. నారాయణరావుగారిపై మానసప్రముక్తింద క్రిమినలు ఛార్జి తేబడెను. మేజిస్ట్రేట్టు గారు దూర మాలోచింపక పండ్లెండు వందలరూపాయిల జరిమానాను విధించిరి. ఇం

దుపై నారాయణరావుగారు అప్పీలుజేసిరో లేదో తెలియదు. కాని కార్మికుల సముద్ధరణమునకై కృషిసలుపుచున్న నారాయణరావు పంతులుగారికి బర్మా ప్రజలెల్లరును తోడ్పడి, వారు చెల్లింపవలసిన జరిమానాసొమ్మును తామే చెల్లింపవలయునని రంగును మెయిలుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. బర్మావాసులేగాక, ఆంధ్రదేశవాసులు గూడ తగుసహాయము సలిపి, బర్మాదేశమందలి తమ కార్మికసోదరుల షేమమును పెంపొందింప ప్రార్థితులు.

నారాయణ మిననుగారు

నారాయణమిననుగారు నిర్దోషులను సభిప్రాయము సర్వత్ర దెలుపబడుచున్నది. వారినివిభుదలజేయవలయునని శాసనసభ్యులెంత వేడుచున్నను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరింపరయిరి. ఫ్రెంచి పనివానిమీద జూపినపాటి యన్యగ్రహమునయినను నారాయణమిననుగారిపై జూపలేదు. నిన్నటిదినము, గౌ. నాపుగారు శాసనసభ్యుల కోర్కె నంగీకరింప వీలులేదని స్పష్టపరచిరి. అయినను తీర్మాన మంగీకృతమయ్యెను. ఇట్టి తీర్మానములవలన నెంత ఫలముండునో దెలుపనక్కరలేదు.

సి. సి. సి 108-వ సెక్షను

ప్రయోగము

ఇద్దరు నామధారీ శిశువులు అరెస్టుగాబడుట

అమృతసరము, మార్చి 28:— నామధారీ శిశువాయ కలగు భాయి నిధిసేంగు, హత్తాము సింగుగార్లు క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టు 108-వ సెక్షను క్రింద నిర్బంధింపబడిరి. ప్రభుత్వమునకు అసియాపన్ను నీరువద్దని అమృతసరపు జిల్లాలో ఉపన్యాసము లిచ్చిరను నేరముక్రింద వీరు అరెస్టుచేయబడిరి. (ఆ. పే)

ఆంధ్ర పరిశోధక

విశ్వవిద్యాలయము

ఆయుర్వేదవిభాగసభ

విశ్వవిద్యాలయపు ఆయుర్వేదవిభాగముయొక్క ద్వితీయసమావేశము ఈనెల 28వ తేదీన పురుషోత్తంలో డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారిగృహమున జరుగును. సభాకాలము ఆయుర్వేద మహాసభాకాలమున సభ్యులందఱిని తెలుపబడును. విశ్వవిద్యాలయమువారు ఆయుర్వేద విభాగమున జరపబోవు పరిశోధనాసమయ గురించియు, ఆయుర్వేద మార్తాండ హెచ్. సుబ్బారాయ శాస్త్రిగారు, శ్రీమాన్ ప్రతిపాది భయంకర కృష్ణమూచార్యులుగారు, డాక్టరు మద్దూరి రామస్వామిగారు, కృత్తివెంటి కృష్ణారావుగారు, విభాగము వారు చేయవలసిన కార్యములను గురించి నూచించుచు బంపిన నూచనలను గురించియు సభలో చర్చ జరుగును. విభాగ సభ్యులు మాత్రమే గాక, ఆయుర్వేద వైద్యవిద్యావిషయమున అభిమానముగల మిత్రు లెల్లరును సభకు రావచ్చును.

డాక్టరు కజిన్నుగారి ప్రయాణము

డాక్టరు కజిన్నుగారు, కేపు 28 వ తేదీ శనివారమునాడు మదరాసు హార్బరులో నుండి బయలుదేరు “సిటి ఆఫ్ వెర్మిలు” స్టీముబోటు మార్గమున ప్రయాణమై వెళ్లుచున్నారు. ప్రభుత్వ దేశమున కొంతకాలముండి తదనంతరము ఇంగ్లాండునకు వెళ్లెదరు. వీలున్న యెడల, యూరోపులోని ఇతర దేశములలో నైరంగ సంచారము చేసి నవంబరునెలలోపు మరల ఇచ్చిటికి విచ్చేయుదురు. వీరి వెంట వీరి సతీతిలకము మార్గశ్లేష కజిన్నుగారు నైతికము వెళ్లుచున్నారు.

కోహటు దురంతరములు

గాంధీ పాకతాలిగార్ల స్టేటుమెంటు

ఉభయములు భేదాభిప్రాయములకు వచ్చుట

పరస్పరసహనమును గుణపాఠము

అహమదాబాదు, మార్చి 26:—కోహటు దురంతరముల విషయమున గావించిన విచారణముపై మాలానా పాకతాలి, మహాత్మా గాంధీగార్లు స్టేటుమెంటు చేసి “యంగుయిండియా” పత్రికయందు మహాత్ముడు ప్రకటించెను. స్టేటుమెంటు ప్రకటించుచు మహాత్ముడు యాదీగువ వివరింపబడినరీతిని వ్రాయుచున్నాడు:—కొన్ని అంశముల విషయమై మేము భేదములను వేరువేరు సారాంశములను దీసితిమి. సాక్షు లిచ్చిన సాక్ష్య మెంతవరకున నమ్మదగిన దను అంశమునందును మేము భేదాభిప్రాయములమైతిమి. మేమిద్దరమును భేదాభిప్రాయములకు వచ్చితిమి నీ యె రిం గిన విషయ మేము భయమును విచారించి ఒకరి అభిప్రాయముల నొకరు సమీక్షించవలయునని ప్రయత్నించితిమి. హాకింసాపాటులు, డా॥ అన్ సారీగార్లకు మా భేదాభిప్రాయములను తెల్పి వారి సలహా నపేక్షించితిమి. నూతనదృష్టమనలన, చర్చనమునందు పండిత మోతీలాల్ గారు గలరు. మా అభిప్రాయములను మార్పు కొనుటకు కారణము లేమియు చర్చనలన సంభవించలేదు. ఈ చర్చలు ఢిల్లీయందు జరిగెను. మా అభిప్రాయములను పునర్విమర్శనము గావించుకొని స్టేటుమెంటును సవరణ గావించుటకు మేమిద్దరమును కొంత స్వల్పకాలము కలసి తిరుగు నిశ్చయించితిమి. ఏమియో కొన్ని స్వల్పమార్పులు గావించుటకల్పయిండువలన విశేషపుమార్పులు గావించుట తటస్థించలేదు. మా భేదాభిప్రాయము లారంభ మందువలెనే యుండెను. మా స్టేటుమెంటులను ప్రయోగింపవల దని హాకింసాపాటుగారు నూచించిరి. వీరితో పండిట్ డోక్టర్లించెను. ఈసూచనను మేమిద్దరమును విచారించితిమి. కాని నేనును అలీసోదరులు బెక్కువిషయములం దేకాభిప్రాయములు గలవారని యెరింగిన ప్రజలకు, మాలానా కనుమానములుగాని, అంశములను కుట్రస్వభావముతో మార్పుగావించు ఉద్దేశము గాని, మా కుట్ర అశోభన్య ప్రేమయు, నశించుటగాని సంభవించదనియు, మేము భేదాభిప్రాయములు కొన్ని అంశములందుగలవార మని తెలియజేయుటకును యీ స్టేటుమెంటును ప్రకటించవలయునని నేను దలచితిని.

పరస్పరసహనము

మాకు భేదాభిప్రాయములు గలవని మేము గీకరించుట ఎల్లరకును పరస్పరసహనమునొక గుణపాఠమును నేర్పగలదు. మాలానా సాహెబుగారి, నేనుగాని ఒకరి అభిప్రాయముల నొకరు సమీక్షించుటకు ప్రయత్నమునందు లోటు గావించలేదని లోక మెరుంగవలయును. అభిప్రాయమును అణచివేయుట కెంతమాత్రమును మేముదలచుకొనలేదు. మొదటి చిత్తుపతియందు మేము కొన్ని స్వల్పమగు మార్పులను గావించితిమి. కాని నేనుగాని మాలానాగారి మానిశ్చితాభిప్రాయములను వ్యక్తముచేయ సంజేహించలేదు. మనస్సును నొప్పించకుండుటకై నచ్చటచ్చట పదములకాతస్యమును మార్చుము గావించితిమి. ఇంతకంటె మొదటి స్టేటుమెంటును దెంతమాత్రమును మార్పుచేయలేదు.

మహాత్ముని స్టేటుమెంటు

తన స్టేటుమెంటునందు గాంధీ మహాత్ముడి దిగువ నుదహరించిన రీతిని వ్రాయుచున్నాడు:—మహాత్ముడియులయందుండి మాలానా ఆహమద్ గల్, పీరు సాహెబు కమాలుగార్లవద్ద నుండి మేము ముఖ్యముగ సాక్ష్యముదీసికొంటిమి. లిఖితరూపమై ముద్రింపబడినట్టి స్టేటుమెంటు హిందువులిచ్చిరి. అట్టి స్టేటుమెంటునకు వారు మరే అంశములను జేర్చలేదు. కోహటునందు బుచ్చేయుచున్న మహాత్ముడియు స్థాయిసంఘము సాక్ష్యములు కంగీకరింపలేదు. హిందువులకును ముసలమానలకు అది వరకే సామరస్యము గుదిరెనని మాలానా సాహెబుపేర యీ కమిటీ తీరింపజేసెను. ఈవిషయమునుగురించిరిగి యెత్తుకొనుట మంచిగాదని మా అభిప్రాయము. వారిపతిభులను రావల్పించిపంపనందులకు మహాత్ముడియులను మనము చున్నించవలయును. మాలానా ఆహమద్ గల్ గారును) వారితో రావల్పిండి వచ్చిన మరియొక పెద్దమనిషియు స్థాయిసంఘసభ్యులు. కా

ని స్థాయిసంఘసభ్యులరీత్యాగాక ఖలిఫాను కమిటీసభ్యులుగ రావల్పిండి వచ్చితిమని వారు తెలిపిరి.

మాకర్తవ్యము

కోహటునందు పలువివరములను గట్టిగ బరిక్షించుకయే పెక్కుసాక్షులను బ్రక్షించుకండగను సారాంశములను దీయుటచాల కష్టమైనది. కాని యిది మేముచేయుటలమైతిమి. మేము కోహటువెడలటకు ఆవకాశములేదు. అయినప్పటికిని ప్రతి వివరమును ఆతినూత్నుముగ బరిశీలించి వివాదమును దీరిగ రవిలించుటయు మా అభిప్రాయముగాదు. సాధ్యమైనయెడ ముసలమాను పక్షమును హిందూపక్షమును పరస్పరప్రేమయుతులగునట్లు గావించుటయే మాముఖ్యోద్దేశము. ముఖ్యఅంశములను తెలిసికొనుటకు మేము ప్రయత్నించితిమి.

పోరాటనమునకు గౌరణములు

సెప్టెంబరు 9-వ తేదీనను, తదనంతరమునను సంభవించిన పోరాటమునకు బెక్కుకారణములు గలవు. హిందువులు, శ్రీపురుషులు, మతమునుండి తురకమతములొనికి గలియుటచే హిందువులకు గోపమురాగా, వారు తగినచర్య దీసికొనిరి. అందుపై మహాత్ముడియు లకు కి ను క గ లి గ ను. ప ర చ ద్దు, అనగా కోహటునందలి మహాత్ముడియ వర్తకులు, హిందువులకు కోహటునుండి వెడలగొట్టవలయునని దలచుట మురియొక కారణము. సర్దారు మహాసీనింగు కుమార్తెదొక వివాహితయగు మహాత్ముడియ వారికలను లేవదీసికొని పోయెనను ఈఉదంతము మూడవకారణము. ఈకారణములన్నియు గలసి ఉభయసంఘములవారి పాత్ర పడలిండుచుండెను.

ఆగ్రహకారణముగు కరపత్రము

రావల్పిండి సనాతనధర్మ కార్యదర్శియగు జీవన్ దాను కరపత్రమును ప్రకటించిన దుష్టపద్ధతము కోహటునకువచ్చుటయే పోరాటాగ్ని హోత్రము బయలుదేరుటకు తక్షణకారణము. శ్రీకృష్ణుని హిందూమహాత్ముడియ వికమత్యమును బ్రస్తుతించుచు వాకరపత్రమును కొన్నికీర్తనలు గలవు. కాని ఆగ్రహకారణముగ పద్ధతమును అందుగలదు. మహాత్ముడియులను గోపాపేటలను జేయుటకుగారణమై, వారి మనస్సులను వేధించుటకు గతమైనది యీబద్ధతమే. ఈబద్ధతచయిత జీవన్ దాను గాడు. మహాత్ముడియుల కోహగ్నిరవల్పుట కత డీకరపత్రమును కోహటునకు చేలేదు. ఆగ్రహకారణమునట్టి బద్ధతము కరపత్రముగలదని సనాతనధర్మ సభవారికి తెలియజేసినవెంటనే వారు మహాత్ముడియులను తుమార్చణ గావించవలసినదని గోరుచువ్రాసి, అమ్మకముగాని కరపత్రములందుండి యీబద్ధతము కొట్టివేసిరి. దీనితో మహాత్ముడియులు సంతుప్తి నొందలేదు. మహాత్ముడియులు సాక్ష్యముప్రకారముగ అమ్మకముగాని 500 కరపత్రముల ప్రతులు, హిందువులసాక్ష్యముప్రకారముగ అమ్మకముగాని 900 ప్రతులు పురమందిరమునకు గొంపొబడి అనేష్టాంటుకమిషనరు కుమార్తెయను, మహాత్ముడియులు కాచుచుండగ తగులబెట్టబడెను. కతపత్రముయొక్క అట్టపై శ్రీకృష్ణుని బొమ్మగలదు.

జీవన్ దాను అరెస్టు

సెప్టెంబరు, 8 వ:—తేదీన జీవానదాను అరెస్టుకాబడెను. 11 వ తేదీన యాతనికొర్రయెడుటకు దీసికొనరావలసి యున్నది. కొర్రకెక్కుమంద ఉభయసంఘములు సామరస్యముతో తగవులరీత్యురముచేసికొనవలయునని హిందువులు దలచిరి. ఇందుకొరకు భిలాఫతుషిప్రభువను పిషావరునుండి వచ్చెను. “షేరియతు” ప్రకారముగ జీవన్ దానును విచారింపవలయునని మహాత్ముడియులు గోరిరి. ఇందులకు హిందువులంగీకరింపలేదు. కాని భిలాఫతుసభ్యుల శీర్షప్రకారము నడచుకొనెద మని హిందువులు తెల్పిరి. రాణావారములు అగిపోయెను. కాబట్టి జీవన్ దానును వదలివేయవలసిన దని హిందువులు పిటికనుబెట్టిరి. హామియాదను, కోహటునుండి యాతడు వెడలిపోవు వరకమిష

ను, జీవన్ దాను తివరేదీన వదలివేయబడెను. కాని వెంటనేనాతడు కోహటునుండి వెల్లిపోలేదు. విచారణ లేదే సమీక్షించుటచే మహాత్ముడియులకోహగ్ని చెలరేగెను.

ఉదేకయంత్రముగు సమావేశము

సెప్టెంబరు 8 వ తేదీరాత్రి ఉదేకయంత్రోగూడిన సమావేశమందు గీత్రముగు ప్రసంగములు మహాత్ముడియులు గావించిరి. జీవన్ దానును దిరిగి అరెస్టుచేయవలయుననియు, మరీకొందరు సనాతనధర్మ సభాసభ్యులను నిర్బంధింపవలయుననియు, అందరును లిసి డిప్యూటీకమిషనరును గోరవలయునని సమావేశమందు నిశ్చయింపబడెను. మహాత్ముడియులకోరికను డిప్యూటీకమిషనరుంగీకరింపనియెడ, హిందువులకు ప్రత్యవకారము చేయుదుమని భయపెట్టిరి. మహాత్ముడి ఉదయమునకు వచ్చినమాత్రే తమందుగలవలసిన దని గ్రామములకు మహాత్ముడియులచే వార్తలంపబడెను. పీరుకమాలుగారి అభిప్రాయముప్రకారము పురమండితముపద్ధతు సుమారు రెండువేలమితులగు మహాత్ముడియులు వచ్చిరి. గుఱపుయోదాండి గొందరువచ్చి తనతో పురమందిరమున మాట్లాడవలసిన దని డిప్యూటీకమిషనరు కబురుపంపెను. కమిషనరు కోరిక త్రోసివేయబడెను. పురమందిరమునకు వెలుపల పెద్దగుంపు గలదు. గుంపులోని వారెవరును కమిషనరును జూచుటకు రానందున ఆయన గుంపునవ్వు గావలసినచేసెను. మహాత్ముడియుల కోరిక కమిషనరు ఒప్పుకోవలసినచేసెను. అతిసంతోషముగ గుంపువెడలిపోయెను.

మొదటప్రేల్మినవా రెవరు?

గతవారముందు జరిగిన సంగతులనలన హిందువులు భయభ్రాంతులుగనుండిరి. మహాత్ముడియులందుగల ఆవేశమును తెలియబర్చుచు సెప్టెంబరు 8వ తేదీన డిప్యూటీకమిషనరునకు హిందువులొక ఉత్తరమంపిరి. కాని వారిసంరక్షణనిమిత్తమెట్టియేర్పాటులును కమిషనరు గావించలేదు. 8-వ తేదీ రాత్రియందుజరిగిన మహాత్ముడియ సమావేశమందలి విషయము తెల్లహిందువులకు తెలిసెను. కనుక వారిభయమునుబెల్పుచును, జీవన్ దానునుదిరిగి అరెస్టుచేయవలదని గోరుచును, 9-వ తేదీయందు అధికారులకు హిందువులు దంతినంపిరి. అధికారులు అప్పటికిని యేమియేర్పాట్లు గావించలేదు. పురమందిరము వద్దనుండి వెడలిపోయిన చిమ్మటముక యేమిచేసెనను విషయమై అభిప్రాయభేదముగలదు. హిందువులు మొదటప్రేల్మి యొకమహాత్ముడియ జ్ఞానిని ఇంటి, మరియొకని తుగ్గగ్రామిని గావించి రనియు, అందుచే మహాత్ముడియులు కోపితులై ఆనాడు పట్టణమును దోచి తగులబెట్టి రనియు మహాత్ముడియులు బెల్పుచున్నారు. తదనంతరము హిందువులు మొదట ప్రేల్మి రనియు, తగులబెట్టుట, యిండ్లుదోచుటనుట ముందుగ నిశ్చయింపబడి యీయబడిన సగ్గులల ప్రకారము జరిగినరీయు హిందువులు బెల్పుచున్నారు. ఈవిషయమై ప్రత్యక్షప్రమాణము లేదు. కాబట్టి నేను నిశ్చయాభిప్రాయమును బెల్పుజాలను. హిందువులు మొదటప్రేల్మికుండినచో సప్తమేమియు వాటిల్లకుండెడిదని ముసలుమానులు వాదించుచున్నారు. ఈవాదము నేనంగీకరింపజాలను. హిందువులు మొదటప్రేల్మినను ప్రేల్మికుండినను గొంతనవ్వును సంభవించుట తప్పదని నాఅభిప్రాయము. ఏవత్తుమారు ముందుగ ప్రేల్మినను పట్టణ సమీపముందుగల సర్దారు మహాసీనింగు గారి నివాసమును దోచుట ముందుగనే గుంపుచే నాతనము గావించబడెనని నానిశ్చితాభిప్రాయము.

మహాత్ముడియుల పోరాటపు సన్నాహములు

ఎవ్వడో ఒకప్పు డీచిత్కుసమయమందు హిందువులు ప్రేల్మి మహాత్ముడియులను జంపుటయో లేక గాయపర్చుటయో జరిగెననుట కెంతమాత్రము సందియములేదు. పురమందిరమును కలిగిన సంతోషముచే గుంపు నానాశీలకమును వెడలి హిందువుల యిండ్ల దుకాణముల ముంగిట పోరాటమునకు కాలు ద్రవ్వెనని నాఅభిప్రాయము. అదివరకే భయపడుచుండిన హిందువు లీకయ్యమునకు బురికొల్పుచున్న మహాత్ముడియుల ప్రదర్శనములచే మరింత భయపడి స్వీయరక్షకార్యము గాని గుంపును తరిమివేయుటకుగాని తుపాకిని హిందువులు ప్రేల్మినచో నేనెంతమాత్రమును ఆశ్చర్యమునొంద నవసరములేదు. కాని యిట్టి విఫలీతపుచర్య హిందువు లవలంబించుటలోడనే ముసల్మానులకు కోపము గలిగెను. ఏలయన పీరుకమాలుగారు తెల్పిన విధమున సరిపాడ్డు ప్రాంతసందు హిందువులు హంసాయలుగను (రక్షణీయులు) ముసలమానులు: నాయకులుగను (రక్షణకర్తలుగను) దలబడుచుండెను. హిందువులు ఎదుర్కొనిన కొలదిని మహాత్ముడియుల కోపము హెచ్చుచుండెను. నేరము ఫలనవారు గావించిరిని తెల్పుటకు ముందు ఎవరు ప్రేల్మినను విషయము నాకంత ముఖ్యఅంశముగాదు. హిందువులు స్వీయరక్షణమునకు ప్రయత్నించనియెడ, లేక ముందుగ ప్రేల్మినయెడ, వారే

బావలా దారుణ హత్య నేరము

విచారణ ప్రారంభమైనది

బొంబాయి, మార్చి 26:—విచారణ 12 గంటలకు జరిగినట్లు ఏర్పాటైనను కోర్టును ఆసరణయ్యే ఉదయము 10 గంటలనుండియే జనులతో నిండిపోయెను. కోర్టులో మరీ క్రిక్కిరిసి యున్న చోటులనుండి పోలీసువారు తరువాత కొందరిని వెడల నడచిరి. కాని తులతూణమును ఎక్కువగుచున్న జనులు ఆవరణలో ఎండలోనే నిలవబడి చూచుచుండిరి.

ఒకరు అప్రూవరుగా తిరిగిపోవుట

జనులందరికిని ఆశ్చర్యము కలుగునట్లు ప్రధానకాశాధాని

మొదలు ప్రేక్షిరని తలచినవ, ముసల్మానుల కలహమును గావించుటకు జేసిన ప్రదర్శనము దప్పక చల్లారి యుండెడిది. కాని ఆయుధముల ఉపయోగము గొంతవర కరిగినపొందువు లూర నుండెదని తలంచ వీలులేదు.

మహమ్మదీయుల దారుణములు

నెప్టెంబరు 9-వ తేదీయందు హిందువులు చావలేదని యు, వారి కేయకాయము నాటిల్లలేదనియు మహమ్మదీయ సాక్షులు వాదించుచున్నారు. అయినప్పటికిని 9-వ తేదీయందు ముసల్మానుల చేతులందు పెక్కు హిందువులు మడిసిరినియు, గాయములను దిసిరినియు నాభిప్రాయము. ఎంతమందికి గాయములు దగిలెనో లేక యెంతమంది హిందువులు యనుపదనమున కరిగిరి-దెల్పుచునాధ్యము గాదు. అయినప్పటికిని కొంత మంది ముసల్మానులు హిందువులను రక్షించిరిని తెల్పుటకు నాకెంతయో సంతోషముగ నున్నది.

నెప్టెంబరు 10 వ తేదీనాటి మహమ్మదీయుల కోపాగ్ని కంఠు దరి లేదని యెల్లరును సర్వసామాన్యముగ నంగీకరించుచున్నారు. హిందువులచేతులందు పెక్కు మహమ్మదీయులు మృతులైరిని గోరంతలు కొండలయినే వార్తలు వ్యాపింపచేయబడిన మంటాజు ప్రసము. చుట్టుపట్ల ప్రాంతములందుండి కొండవాండ్రు గోడలను బగులగొట్టి కోపాటులలో బ్రవేశించిరి. ప్రాంతానియు ధనవస్త్రమును సంభవించెను. ఈవాళనందు యథేచ్ఛగ కనిపేటలు పొల్లారిరి. అధికారులు యిది జూచుచుండి. ఈవాళనమును అధికారులు ఆపు గావించవలసి యుండెడిది. హిందువులను కంట్రానుమెంటును గొనిపోనియెడ పెక్కు డుమడిసియే గుండురు. మహమ్మదీయులను బలుబాములబడిరియు, ప్రజల సాక్షులు ద్రోహకనుటకు కొండవాండ్రు ప్రేరింపబడినదిమట్టు హిందువుల మహమ్మదీయుల ఆస్తిని నివృత్తపాతముతో కొల్ల గొట్టెద రనియు దెల్పుచుచున్నది. ఈమాట నిజమైనప్పటికిని మహమ్మదీయులు హిందువులతో సమానముగ బాధలనుభవించలేదని నానమ్మకము. తమసోదరులవలె హిందువులనెంచి వారిని రక్షించుటకు బదులుగ కొంతమంది ఖిలాఫత్తు విద్యుకభీటులును, వారి కర్తవ్యమును మరచి ద్రోపుడు చేయుటయందు పొల్లారుటయే గాక కలహమును ప్రేరేపించుటయందు పొల్లారిరి నేను యిచట మనవిచేయుచున్నాను.

నిర్బంధముగ మతాంతరులును గావించుట

కాని అన్నిటికంటెను నీడమైన అంక మింకను దెల్పవలసి యున్నది. ఈకోలాహలసమయమందుగురుద్వారముసహితముగదేవతములు పాదుచేయబడెను. విగ్రహములు నాశనముగావించబడెను. అనేకులు నిర్బంధముగ మతాంతరులు కాబడిరి. అనగా ఆపద నుండి దాటుటకు చాలయంది అన్యమతమందు గరిసిరి. అధమ మిద్దరు హిందువులు దారుణమృత్యువువార బడిరి ఏలయన నొకడు స్వప్నముగను మరయొకడు సూచనగను యిస్లాము మతమునందు కలియుటకు నిరాకరించిరి. ఒకమహమ్మదీయ సాక్షి యీయూ తాతరపు ప్రయత్నముల నీదింప నుడవారింబడిరితి వర్ణించుచున్నాడు. "హిందువులవచ్చి ఖిలాగోసి యజ్ఞోపవీతమును ప్రేంచవలసినదనిగోరిరి. లేదారక్షించవలసినదని ముసల్మానులను దెన్యముతో వేడ, మహమ్మదీయులనుతెల్పి హిందూమత చిహ్నములను దీసివేసినగాని రక్షించవని ముసల్మానులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి." మైసూరుకంటె సత్య మింకను దారుణముగ నుండెదని నేను హిందువులను చచ్చిన సంగతులను నేను విశ్వసించినయెడ, మహమ్మదీయు లీమతాంతరప్రయత్నములను ఆమోదించలేదని నామహమ్మదీయమిత్రుడు దెల్పుచుండుటను బట్టి న్యాయబుద్ధిగల మహమ్మదీయులను నేను గొనియాడవలసి యున్నది. ఇట్టి నీడవృత్తి హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గను ఏర్పాటుగనుండును. పిరికి పండులను హిందువులు, హిందువులుగ నున్నను రక్షించినయెడ మహమ్మదీయులకెంతయో కీర్తి నచ్చెడిది. ప్రాంతములందలి తీపిచే మతాంతరులగుటకంటె మతముకోరకు మరణించినయెడల హిందువులెగాక ప్రతీతమంజులెల్లరును హిందువులను హతసాక్షులగు నీర్వాగగబులుగ నెంచెదవారు.

(సకేవము)

మేజస్ట్రేటు యన్. యన్. రంగనేకరుగారు వచ్చితనస్థానమున కూర్చుండగానే పదియందొమ్మిదియలలో నొకరగు మహమ్మదు సాఫీముల్క్ యిస్లాము అప్రూవరుగా తిరిగిపోయెను. ముద్దాయిలలో 7గు రివివరకే వదలివేచుబడియుండుటచే యాదిగను నుదాహరింపబడినవారు నేడు విచారింపబడిరి:—(1) మసీదుహమ్మదు సాఫీఅహమ్మద్ (25 సం॥) అక్బార్ హతులలో రిసాలదారుడు, ఇండోరు. (2) ఘమ్మపల్లె బల్లంతరావుశాంజే 28 సం॥, ఇండోరు. (3) బహదూర్ సామహమ్మద్ 20 సం॥, మోటారుడ్రైవరు, ఇండోరు. (4) అక్బరసామహమ్మద్ 28 సం॥, ఇండోరునివాసి. (5) మక్రూరేవాటి డిఫే, 28 సం॥, వైమానికదళమునకుకెప్టెన్, ఇండోరు. (6) మమ్మల్ మహమ్మద్ సయ్యదు మహమ్మద్ 25 సం॥ సి.వి.డి. సబుయినప్పెక్టరు, ఇండోరు. (7) అబ్దుల్ లతీఫ్ మోయిద్ 25 సం॥ మోటారుడ్రైవరు, ఇండోరు. (8) కరమత్ ఖాన్ నైజాంఖాన్ 28 సం॥ షేసార్లెంటు యింఫీరియర్ లాస్టర్సు, యిండోరు. (9) అనందరావు గంగారామ్ ఖాన్ 82 సం॥ అడ్డుటెంటు కెనరలు, ఇండోరు. (ప్రభుత్వసైన్యము. (10) వహమ్మద్ సాఫీముల్క్, 24 సం॥ మోటారు డ్రైవరు.

ముద్దాయిలపై మోపబడిన నేరములు

ముద్దాయిలు 1924 అక్టోబరునుండి 1925 జనవరి 12 తేదీవరకు (1) మంటాజు బేగమును బ్రిటీషు యిండియానుండి అపహరింపవలెనను ద్రోహబుద్ధితో కుట్రలు బన్నిరనియు (2) 1925 జనవరి 12 తేదీన మంటాజు బేగమును బ్రిటీషుయిండియానుండి అపహరించుటకు ప్రయత్నించినయియు (3) అక్రమమైన సంఘములోనికి ఆమెనుదీనింపవలెనని గాని లేక ఆమెదిగునని తెలిసిగాని మంటాజు బేగమును అపహరింప యత్నించినయియు (4) అట్టి ప్రయత్నములో ఆబ్దుల్ ఖాదరు బావలా అనునొకని పిస్తోల్తో కాల్చిచంపినయియు (5) సాక్షి లెఫ్టెనెంటు సెగార్డును కె. ఇ. మాధ్యును పిస్తోల్తో కాల్చిచంప ప్రయత్నించినయియు (6) కత్తి మొదలగు అపాయకరమైన ఆయుధములతో మంటాజు బేగమును అపాయకరమైన గాయమును కలగజేసినయియు నీద్రోహములను చేయుటలో ఒకరికొకరు సాయపడినయియు వారిపై నేరములపట్టి తయారుచేయబడెను.

ఇరువత్తుములనున్న వక్తి

ప్రభుత్వన్యాయవాది వి. కర్పిస్విత్రుగారి సాయముతో కెన్నెల్ కెంపుగారను బాప్టరు ఫిర్యాదితరపునను, మొన్న ర్ననాదీకరసిద్దాద్, థామసుసింగుల సహాయముతో యన్. ఏ వాలింకరను బాప్టరు 29 ముద్దాయిల తరపునను వక్తి గుగా నిలిచియుండిరి. అట్టిదాహో కలిసి జంగల్వారు మొదటి ముద్దాయితరపున నిలువబడిరి. పదియవ ముద్దాయి అప్రూవరుగా తిరిగిపోవుటచే ఆసనీ వక్తిలులేరు.

మంటాజు బేగము తరపున కె. యక్. చారిమన్ గారు చూచుచుండిరి. అప్రూవరుని పోలీసువారికి ఒప్పజెప్పమని కెంపుగారిడిరి. అప్రూవరు మేజస్ట్రేటు అధీనములోగాని కెయిలు అధీనములోగాని యుండవలెనని నాలింకరుగారు జవాబు చెప్పిరి. కెంపుగారు ఒప్పజూసగా పోలీసువారికి ఒప్పజెప్పవనసమలేదని నిశ్చయింపబడెను.

కెంపుగారుఫిర్యాది కేసును ప్రారంభించుట

మంటాజు బేగము పూర్వచరిత్ర

ఫిర్యాదితరపున కేసును ప్రారంభించి చంపబడిన బావలాతో నివసించుచున్న మంటాజు బేగమును తొంగిదీయుటకు 1924 అక్టోబరునుండి ముద్దాయి లెట్లు ప్రయత్నించుచున్నదియు ముద్దాయిలు కేసుకేరుగా ఏ మేమి పను లొనర్చినదియు కెంపుగారు ప్రస్తావనగా చెప్పిరి.

కక్షకు సాయకురాలైన మంటాజు బేగముయొక్క పూర్వచరిత్రకు కెంపుగారిట్లు చెప్పిరి:—ఆమె పాటకత్రేగా పెంపబడెను. ఒకప్పుడామె పాడుచు యిండోరు పోయియుండగా మహారాజుగారి దృష్టిపాకర్చించి వారిచే నుండుకొనబడెను. 1919-21 లో ఆమె మహారాజుగారితో బొంబాయికుండుండెను. 1921 లో వారితో యింగ్లాండుకు పోయియుండెను. 1924 మార్చిలో ఆమెను మహారాజును కడలివేయవలెనని బుద్ధిపెట్టెను. మహారాజుకి ప్రయోజనముచేయుచుండగా మహారాజుగారి ఏడికాంగిలోకెచ్చి ఢిల్లీలో దిగిపోయి అమృతసంరకు వెళ్లెను. అప్పటినుండి యిండోరునుమహమ్మల్లెనకో యొక్కరు ఆమెను వెంటనంటి తిరుగుచునే యుండిరి. మహారాజుగా రామెను కొరియన్నా రనియు అంచులన అనేకమంది ఆమెను మాయపుచ్చియో తెలియించియో బలవంతముగనో అపహరింపవలెనని

ప్రయత్నించుచున్నారనునది స్పష్టముగ తెలియనే తెలియుచున్నది. 1924 మార్చినుండి ఆమె ఒక్కచోట నిలవక అచ్చటినుండి యిచ్చటికిని యిచ్చటినుండి అచ్చటికిని తిరిగితిరిగి తువకు బావలాగారి నుంచుకొని బొంబాయిలో నిలిచిపోయెను.

1924 అక్టోబరులో పార్టీ వారు యిండోరునుండి బొంబాయికి వచ్చిరనియు యిచ్చడు కోర్టులోనున్న ముద్దాయిలలో చాలమందికి వారితో సంబంధముకల దనియు నిష్పాను తెలుపబడును. ఫ్రాంసీ (9 వ ముద్దాయి) (అడ్డుటెంటు కెనరలు యిండోరు సైన్యము) గారికి వీరితో దగ్గరి సంబంధము కలదు. ఈతడు యిండోరులో కొంతదెబ్బ అప్పుడికికొని యింగ్లాండుమీదనే ఖర్చు పెట్టి నాడు. 1924 అక్టోబరు 28 తేదీన ఒకమాక్యులుకారు కొనబడి ఆ కోరాన వద్దకు ప్రముచేయబడి చూడవచ్చుదాయు యగు బహదూర్ సాజే నడిపింపబడెను. దీనినెంబరు 12 తేదీన ఆది రైలుమీదుగా యిండోరుకు పంపబడెను.

తరువాత రంగము పూనాకును ఆయోనవాకును మారెను.

రెండవముద్దాయి శాంజేయును బహదూర్ సాయునుపూనాలో నుండిరి. తక్కిన ముద్దాయిలు యిండోరులోనుండి ఆనుకున్న ప్రయత్నమును తేయుటకు తగిన సమయమువచ్చిన దని శాంజేయును ఫ్రాంసేయును కొన్నితంతుల నిచ్చుకొనిరి. అప్పుడు వీరు యిండోరునుండి 9 తేదీన బయలుదేరిరి. కొంతమంది రైలుమీదను కొంతమంది మాక్యులుకారులలోను ప్రయాణమైరి. వారు లోనోవ్లాకురాగానే బావలాయను మంటాజును అడివరకే బొంబాయికి బయలుదేరిపోయిరిని తెలిసెను. ఫ్రాంసేడ్రైవరు బహదూర్ సాయునునాతడు యిలాగా బావలాడ్రైవరుతో స్నేహముచేసికొనెను. బొంబాయికి వచ్చినతరువాత కూడ యిద్దరు డ్రైవరులును చాలసార్లు కలిసికొనిరి. హత్య జరిగిననాటి సాయుకాలమున బహదూర్ సా బావలాగారున్నచోటికి పోయెను. బావలాగారి డ్రైవరువచ్చి అప్పుడే తనయజమాని కార్మ్యోపేక్షనునుండి వచ్చె ననియు కొద్దిసేపటిలో మంటాజునుతీసికొని మోటారులో పీకారుకు బయలుదేరుననియు చెప్పెను. ఇట్లు మోటారుచుండగానే కారును సిద్ధముగా నుంచమని డ్రైవరుతో యెవనో చెప్పుచున్నట్లు తెనుండినబడెను. బహదూర్ సా వెనుకకుపోయి తనస్నేహితులతో చెప్పెను. వారందరూ ఎర్రని మాక్యులుకారులలోనెక్కి బావలాకారు వెంటనేపోయిరి. బావలాగారి కారు ముందుపోయి కొంతసేపు కనబడకుండెను. కాని కొంతసేపటికి మలబారు గట్టవద్ద కలిసికొనిరి.

అంత హత్యయెట్లు జరిగినదియు అదృష్టవశమున మిలిటరీకెడ్వోరులు యెట్లు త్రోవకప్పినదియు తుపాకి దెబ్బలు తిని వారెట్లు అచ్చటికి వచ్చినదియు నతడు చెప్పెను. వారిలో సాఫీ మహమ్మదు అనునాతని మెడపట్టుకొనబడెను.

తక్కినవారు కారులో తప్పించుకొని పారిపోయిరి. ఆపొట్లాటలో బావలాకు ప్రాణోపద్రవకరమైన గాయములు తగిలెను. మంటాజును మొగమంతయు గాయములయొందు. లెఫ్టెనెంటు సెగార్డుకు గాయములుతగిలెను. సాఫీఅహమ్మదు దగ్గర 2000 క్రొత్తకోటరూపములో కనబడెను.

ఈవిచారణలో నొకక్రొత్త సంగతి తెలిసినది. మరునాటిరాత్రి 1-15 గంటలకు నలుగురికి గాయములుతగిలిన పనియు ఒకడు ఆకెస్తుచేయబడెననియు వివరములు తరువాత తెలియచేయబడుననియు నిండోరులో నున్న ఆర్మీరం అనునొకనికి ఒకతంబింపబడెను. తంబిలో కేర్మ అని వ్రాలుచేయబడెను.

"సరియైన అధికారులకు తెలియజేయవలెను" అని తంబిలో చిహ్నవాక్యములుగా వ్రాయబడియుండెను. ఇండోరులో అధికకాఖకు కేర్మ కార్యదర్శి. ఏదో కోర్టుపనియుండి యితడు రక్షిద్ అనునాతనితో బొంబాయికివచ్చియుండెను. జనవరి 12 తేదీరాత్రియే అతడు వెళ్లియుండవలసినది. ఆతనిసాక్ష్యము వివరము. ఫ్రాంసేయును దిఫేయును అనుమానింపబడిరి. ఆరాత్రి 9 గంటలకు కలకత్తా మెయిలులో వారిద్దరిలో నొకరు తప్పక ఇండోరుకు వెళ్లినట్లు సాక్ష్యముకలదు. అఖరుతుణమున వారిద్దరిలో ఒకరికొకరు కేర్మపోననెను. అబండిలో ప్రయాణముచేసి నాడని దిఫేనునుగుర్తు పట్టువారు గలరు. కోర్టులోనున్న ముద్దాయిలందరూ ఆకెస్తుచేయబడిరనియు, యిండోరులో బ్రిటీషు పోలీసువారిచేతను యిండోరు జెయిలు అధికారులచేతను జాయింటుగా విచారింపబడిన సాక్షులచే గుర్తింపబడిరనియు విచారణవలన తెలుచున్నది.

8 నెం ముద్దాయి కరకుతుకు కాలిమీద నొకగాయము కలదనియు తక్కినవారిలో నలుగురికి వారము రోజులక్రిందట తగిలిన కొద్దిపాటిదెబ్బలు కలవనియు తెలిసినది.

వాలింకరుగారు ముద్దాయిబోనులో కూర్చుండుటకు కోర్టువారినిదిగి అనుజ్ఞ నుసంపాదించిరి. ఫిర్యాదితరపున మొదటి సాక్షి పబ్లికుప్రొక్కాఖు లోని డ్రాఫ్టు మన్ జి. ఏ. కొహల డ్రాఫ్టు మన్ గారు. హత్య ఫలానిచోట జరగవలెనని ప్లానుజేసినట్లును అది నిజమైనదియు నతడు సాక్ష్యమిచ్చెను.

(సకేవము)

కారాగృహముల దిమాండు 30 లక్షలు '4 వల రూప
ములు (మినహాయింపు లక్ష నూరు రూప్యములు) వోటుకు పట్ట
బడి అకౌంకింపబడెను.

పోలీసు డిమాండు

పోలీసుకాళు ఖర్చులకు 188 లక్షలు 97 వేల రూపాయల

సంఖ్యను గా ని. రామస్వామి అయ్యయ్యగారు కోరిరి.

సి. వి. డి. ఉద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గించవలయును

సి. వి. డి. ఉద్యోగులను తీరములకై ప్రత్యేకింపబడిన

మొత్తమునందు 25 వేల రూపాయలను తగ్గించవలయునని చెం

కటరములయ్యగారు ఉపపాదించును అనుకోయోద్యమము చే

డించిన ఈకోరికను సి. వి. డి. పోలీసు ఉద్యోగులసంఖ్య ఇంత

అధికముగ నుండుట ఉచితము కాదనిచెప్పి పీరి ఉద్యోగులసంఖ్య

తగ్గించుట అవసరమనిరి.

గాలి రామస్వామి అయ్యయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు

కాజీయవిషయములందుకాట్రిమి సి. వి. డి. వారు పనిచేయుట

లేదనియు, వారు చేయవలసిన ఇతరపనులన్నియు యున్న

దనియు ఇతర కాష్టములందుకన్న ఈకాష్టమున ఈకాళు

ఖర్చులను తగ్గించగలుగునని చెప్పిరి.

కాంత్రప్రతినిధిగిరిపిమ్ముట ఉపపాదనము పోటుకుపెట్టి

బడెను. అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడెను.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్యను తగ్గించుట

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరులసంఖ్యను తగ్గింప వలయునని

కోరికను తీర్మానము రద్దీగారు వారికితములకై

ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమునందు 1900 రూపాయలు తగ్గింప

వలయునని కోరిరి.

గాలి రామస్వామి అయ్యయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు

పట్టుట ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్యను తగ్గింపవలయునని ఉద్దేశ

ముతో ప్రభుత్వమువారు కొన్నిజిల్లాలలో ఈపదవులను రద్దు

చేసిరనియు అందువల్ల ఇట్లుండి కలిగినదనియు రిటైరించుట

కమిటివారు కూడ ఈ ఇన్స్పెక్టరులను తగ్గించవలయునని తీర్మా

నించినచెప్పిరి.

పలువురు అసభ్యులారసభ్యులు ఉపపాదనమును బలపర

చుచు చూట్టడిరి.

గాలి రామస్వామి అయ్యయ్యగారు తీర్మానమును ఆక్షే

పించుచు నవో ఇన్స్పెక్టరుల కనిని తనిఖీచేయుటకు ఇన్స్పెక్ట

రులు ఆదేశముని వాడించిరి.

ఉపపాదనముపై సమ్యక్తులు పుచ్చుకొనినెను. అధిక

సంఖ్యకులచే ఆహ్వానింపబడెను. అంతటితో సభ ఆపుదల

వలయునెను. మరల సేటిదిన ముదయం 11 గంటలకు సమావేశ

మయ్యెను.

నేటిదినచర్య

కృష్ణాజిల్లా విభజనము రద్దుచేయుట

తీర్మానము ఓడిపోయెను

అనుకూలరు 24, ప్రతికూలరు 87

నేటి ఉదయము 11 గంటలకు చెన్నపురి కాసనసభ్యులు

డి. బి. యల్. డి. స్వామికృష్ణమిశ్రగారి అధ్యక్షతకరింద సమా

వేశమైరి. ప్రత్యేకతీర్మానంతరము సభ్యులు గ్రాంట్లు లభి

చుచుండిరి. అందు కృష్ణాజిల్లా విభజనముగూర్చి అభిసరణ

తీరములకు ప్రత్యేకింపబడిన రు. 54, 800 లలో కృష్ణాజిల్లా

విభజనమును రద్దుచేయుటనుగూర్చి చర్చించుటకు 1 ను తగ్గింప

కునెనెడి. డి. డి. కామ్యూనికా రుపపాదన గానించిరి.

గాలి లామెంబరుగారు కృష్ణాజిల్లా విభజనము వివిధాన్త

రీతిగానుండునం దంగీకరింపబడెననియు, ఇగజిల్లాలకుం పైను కృష్ణా

జిల్లానుండి ఉద్యోగులకు అధికముగుపని గలదనియు, విభజన

మున కీవుడు ఆక్షేపణలుపుట సహేతుకముగాదని పల్కిరి.

పోటునకు జెట్టుబడి తీర్మానము ఓడిపోయెను. పోటు డిసి

కాసనసభ ప్రతికూలరు 87, అనుకూలరు 24 గురుగ తగ్గింప

చెడిరి. సభ జరుగుచున్నది.

ప్రత్యేకతరములు

నారాయణమినసుగారి విడుదల

కాసనసభవారు తీర్మానించిన విధమున ప్రభుత్వమువారు

నారాయణమినసుగారిని విడుదల చేయుదురాయని పంతులు

అయ్యయ్యగారు ప్రత్యేకింపగ ప్రభుత్వమువారి కట్టి ఉద్దేశము

లేదని ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కృష్ణమనాయకులు:—రాజీయ విషయములందు పోలు

గైకాకవలెనట్లు నారాయణమినసుగారు వాదన మొనర్చిన

జవాబు:—నారాయణమినసు వాదనమిచ్చుచు ప్రభుత్వ

మువారికి తెలిసిన విషయము అవిషయమై ప్రభుత్వమువారు తప్పక

అలోచించెదరు

సభ్యులూర్తిగారు:—కాసనసభవారి తీర్మానమును తీర

స్పరించుటకు కారణమేమి?

జవాబు:—అన్ని విషయములను అలోచించి నారాయ

ణమినసుగారిని విడుదల చేయకూడదని ప్రభుత్వమువారు తీర్మా

నించుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారి దయకు నారాయణ మినసు

గారు పాత్రులు కారనియు, వారివిడుదల వలనవారు జిల్లాకాంటి

అనుగుణ్యముగ నుండవలయు ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము

ప్రత్యేకింపగ ప్రభుత్వమువారికి సందర్భమున కని తీర్పు

కొన యత్నించుచున్నారా?

జవాబు:—కని తీర్పుకొనవలయునను విషయమే లేదు.

కోర్టువారు కక్షించిన ఇతర సేరకములను గమనింపక ఈసేరకము

పట్టుకొనుట పక్షపాతము నహించుటకు కారణములు కను

పడవు. ఈకేసును మాత్రము ప్రభుత్వమువారికి ప్రత్యేకముగ

పరిశీలించవలయునో తెలియకున్నది!

కర్నూలుజిల్లాలో సిస్టు వసూలుచేయుటను ఆపుట

రంగనాథంమొదలిగా: ప్రత్యేక ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు

1880, 1881 ఫసలీయందు కర్నూలు జిల్లాలో పశ్చిమ ముద్ది

86 తాలూకానుండున్న, ఉత్తరముద్దికర యందున్న సిస్టు

లను వసూలుచేయుట ఆపుదల చేయుటదెననియు 1880 సం

వత్సరపు సిస్టు వసూలు చేయబడలేదనియు 1881 సంవత్సరపు

సిస్టు ఈ సంవత్సరము వసూలుచేయబడుచున్నదనియు, రెవెన్యూ,

సభ్యుడు తెలిపెను.

గిండి గుట్టపుపందెములు

సభ్యులూర్తిగారి ప్రత్యేక ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గిండి

గుట్టపుపందెములు జరుగుదినములయందు అచ్చటికి కావలసిన

పోలీసు సిబ్బందికి రైలుఖర్చులు వినమునకు రూ. 84-12-0

అగునని ఆర్థిక సభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఈ ఖర్చులను గిండికి వారే భరింపకూడదాయని

దాక్టరు రామరావుగారు ప్రత్యేకింపగ అచ్చటికివచ్చు ప్రజలను

సంరక్షించుటకై పోలీసువారు పంపబడుచున్నారని కావున గిం

డికివారీఖర్చులను భరించుట ఉచితము కాదని ఆర్థికసభ్యు

డు చెప్పెను.

సమావేశము - నిమ్మకాతులు

నిమ్మకాతులకు చేసినవారిలో ఎంతయుండి గౌరవ అసి

స్టెంటు రిజిస్ట్రారులుగ (సమావేశము) నియమింపబడిరిని పీ

రయ్యగారు ప్రత్యేకించిరి. పీరిరావులు బహదరు (వెంగళపు

టు) వి. యస్. నారాయణ (వెంగళపుటు) గుడిపాటి (పేచయ్య

యం. యల్. సి (గుంటూరు) చిలుకొటి వెంకటస్వామి (కృ

ష్ణా) రావులపాదరు యం. సి. రాజు (మద్రాసు) ఈ రి గురు

నిమ్మకాతులకు చేసినవారియందు పీరు గౌరవ అసిస్టెంటు రిజి

స్ట్రారులుగ నియమింపబడిరియు అభిగృహీతాళు మంత్రి ప్ర

త్యుత్తరమిచ్చెను.

జి. వి. సీతాపతిగారి భారతదేశచరిత్ర

పర్రావెండి రాజుగారి కళాకాలయందు చరిత్రోపాధ్య

యను జి. వి. సీతాపతిగారు తెలుగున భారతదేశ చరిత్రను

ప్రకటించిరి. అందు మహమ్మదు ప్రవక్త విషయమై నింద్యము

గు అసభ్యులవిషయములు వ్రాయబడెననియు, ఆభాగములను

గ్రంథమునండి తీసివేయవలెనని విద్యార్థులకు పక్షనీతి

గ్రంథముగ నుంచకూడదని మహమ్మదీయ సంఘములు ఆక్షేప

ణలను పంపిరి. ఈవిషయమై అబ్దుల్ వాహబుసాహేబు, మహ

మ్మదు మూసాసేబుగారు ప్రత్యేకింపగ మహమ్మదీయసంఘములు

ఇట్టి ఆక్షేపణలను తెలుపుచు ప్రభుత్వమువారికి అర్జీలను పంపి

రినియు ఆక్షేపించబడిన భాగములను సవరించునంతవరకు ఈ

పుస్తకము పక్షనీతిగ్రంథముల పట్టికనుండి తీసివేయబడినని

పట్టిక ఇకాభ్యర్థన దైర్ఘ్యముగను గ్రంథకర్తకు వ్రాసినయు

విద్యార్థులకుంత్రి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఆలిపురం జెయిలుపై దీలను హింసించుట

ఆలిపురం కారాగృహమున శైలిలు హింసించుట

మహ్మదు రహమదుమై ఉప్పి సాహేబుగారు ప్రత్యేకింపగ

ప్రభుత్వసభ్యుడు ఈకోరిందివివరములను తెలిపెను. కడప

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు:—గుర్రాజుజిల్లా కమాంకింగ ఆఫీసరు

మేజరు వెనరలు జి. పాన్యానుచిగారు నిన్నరాత్రి చెన్నపురి

వదిరి. సర్ చార్లసు ప్రేసరుగారు సరిపమేతమున నిన్నరాత్రి

హాంబాయి వచ్చిరి.

ద్రావిడనాయకుల వర్తమానము:—కమిషనరు

కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షులగు దాక్టరువరదరాజుల నాయకు

గారు మరికొందరు నాయకులు త్వరలో తమిళనాడునందు

వర్తమాన మొనర్చెదరు. వివరములు త్వరలో ప్రకటింపబడును.

వరదలనహాయనిధి:—ఈ నిధికి ఇంతవరకు

రూ. 358626.2-6 విరాళములు వసూలయ్యెననియు ఇందు

ఈనెలలో రూ. 1488.2-8 వసూలయ్యెనని కార్యదర్శి తెలుపు

చున్నాడు.

శ్రీ సచ్చిదానందసంఘము:—ఈ సంఘము

వారి యాజమాన్యమున ఈనెల 29 వ తేది సాయంత్రము రి

గంటలకు తిరువట్టిక్కరునిపేటయందలి కార్పరేషను మాడలు

స్కూలునం దొకసభ జరుగును. 'సృష్టిచిత్రమును' గురించి అధ్య

క్షేటు పి. చెంచయ్యగారు (ఇంగ్లీషున) భగవత్పాక్షాత్కరము

గురించి శ్రీమత్ కాళిఖండ జ్ఞానాచారీగారు (తమిళమున) మాట్లా

డెదరు.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘము:—కమిషనరు

దు కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సమావేశమున జి. వి. కల్యాణ

సుందరం మొదలిగారికి బహుళగ వి చక్కెరయ్యకెట్టిగారు

విద్యాకాళాధికారిగ నియమింపబడిరి. పంచమార్గమునకై

పాలుపడుచున్న తిరువళ్లూరు లోకము (మైలాపూరు) నను

250 రూపాయల విరాళమివ్వబడెను. అభివృద్ధి కనుపరచు

తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘములకు నెలకు 25 రూపాయలు గ్రాం

టు ఇచ్చుటకు అధ్యక్షుడు పిహార్పు చేసిన 40 రూపాయలు

గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానింపబడెను.

ఆయుర్వేదాశ్రమము:—జి. కే. వైద్యరత్న పం

డిత డి. గోపాలాచార్యులవారిచే స్థాపింపబడిన ఆయుర్వేదా

శ్రమపు బ్రాంచి బ్రాడ్యే 188 వ సంబంధ గృహమున (లాకా

లేజ ప్రమాపము) స్థాపింపబడినది. ఉదయం 9 మొదలు రాత్రి

8 వరకు అన్ని కేంద్రములు విక్రయంపడును. సాయం

కాలము 6 మొదలు 7 గంటలవరకు ఆశ్రమమునకు చేరిన

వైద్యుడు కోసులకు చికిత్సవిషయమై సలహా ఇచ్చెదరు. ప్రధాన

కార్యాలయమును 151 గోవిందప్ప నాయని పిధియందు ఉద

యం 9 మొదలు 9 గంటలవరకు వీరును ఉచితముగ మందు

లివ్వబడునని 'ఆయుర్వేదాశ్రమం' ప్రాప్తైరుగారు ప్రక

టించుచున్నారు.

ద్వీ, హర్షి 25:—అన్నకోశ్రమముచే బాధకడు

యన్న ప్రధానసేనాధికారి నేటి ఉదయమున హిందూరావు

అనుకూలి గొంపొందిరి. కృత్యముచేయబడెను. లోగి కలా

పాగా నున్నాడు. (ఆ. (వె.))

మదరాసు స్థానికానుకోర్టు

సూటు నం: 494-25

వాది:—కె. పెద్దక నెట్టి

ప్రతివాదులు:—1. సనిగల పిచ్చయ్య 2. సనిగల

లక్ష్మయ్య

(తల్లిమండ్లియలో చేరిన కోర్టుయతాలుకా నల్లూరు జిల్లా)

వైకనవరదినవాది ప్రతివాదులుపైన సదరు 1922 సం

ఏప్రిలు నెల 22 వ తేది పా. వెరియనెట్టి కంటెని సేరటి

రాసియిచ్చిన అండిమాండులో 1922 సంఘిప్రవరినెల 14 వ

తేది హక్కువిడుదలపత్రము నూలముగా వాది హక్కుకలిగిన

వాని. తల్లి ప్రతివాదులపైన రు. 66/-రూపాయలుకు దావాచే

సియున్నాడు. అతను స్థానికానుకోర్టు చిఫ్టుజ్జిముకుపు 1925

సంఘి ఏప్రిలు నెల 1 వ తేది వాయిదావేయబడియున్నది.

మదరాసు యం. యన్. దొరసామిఅయ్యంగారు

(87-8-25) వాది నల్లూరు

దేశవార్తలు

జర్మను సేనల తగ్గించుట

మిత్రమండలి స్వాధీనమునం దుంచగోరుట

రిపోర్టు ప్రకటించబడెను

లీఫ్ట్, మార్చి 25:- జర్మనీ సేనలను తగ్గించి అంతర్జాతీయ సంఘమువారి స్వాధీనమునందుంచుటను గూర్చి, అల్టిమా థేంబులను గూర్చు, ఫ్రెంచి ప్రధాని పౌరియెలు గారు ను పారిసునగరమున కలసినపుడు యెట్టిసమాధానమునకు వచ్చిరని, విశేషవిషయకాళి అందరు క్రకటరీగారగు కోనాల్లు మాకునిలగారి కామన్యుసభలో ప్రశ్నించిరి. ఎట్టి నిశ్చయాభిప్రాయము కుదురలేదని ఆతడు బదులుజేసెను. జర్మనుదేశము వెర్సెలినుసంధిపైనికక్షరతుల ప్రకారము కొంత తగ్గింపబడినదని మిత్రమండలివారు వాదించుటకు పరిహారములు లేవని ప్రకటించవలసిన అవసరమువచ్చునని యేర్పడునని పౌరియెలు గారు గూడ కలించిరి.

సమాధానయత్నములు నిష్ఫలమయ్యెను

జర్మను జాతీయవాదుల వైఖరి

లండను, మార్చి 25:- విరోధానిధుడనం దైకమత్యము కుదుర్చు యత్నములందు పొరుప్రైనుమానుగారు నిష్ఫలములైరని జర్మను జాతీయవాదులు సంతసించుచున్నారు. జర్మను జాతీయవాద మండ్రులు పొరుప్రైనుమానుగారి విదేశాంగ విధానములపైని తీవ్రవిమర్శ గావించి నిశ్చయించిరని 'టైమ్స్'పత్రిక తెల్లినది. ప్రాచీనముగా, జాతీయవాదులు ఒకరినొకరినిగాక, జర్మనీదేశమునకు జాతిసమితిలో స్థానమిచ్చుటకు బరుగుచున్న యత్నములనుగూడ ప్రతిఘటింపనున్నారు.

జాతీయవాదుల పత్రికయగు "న్యూచిటీటంగు" యిట్లు జాణియున్నది. జాతిసమితి యుద్ధానంతర సంధికి పన్ను లించునంతకాలము జర్మనీ సమితిలో చేరబడదు. జాతీయవాదుల వైఖరిజలన ప్రస్తుతయత్నములు ఒకదారికి రాగలవు.

ఒడంబడికపై చర్చ

ఫ్రెంచిపత్రికల అభిప్రాయము

పారిసు 25:- అల్టిమే థేంబులను గూర్చి కామన్యు సభలో గావించిన ప్రకటనయందలి ఉద్దేశ్యమును ఫ్రెంచిపత్రికలు మెచ్చుకొనుచున్నవి. కాని అంగ్లో-ఫ్రెంచి-దెల్లియను ఒడంబడికకు ఇంగ్లాండు వ్యతిరేకముగా నుండినంతకు విచారించుచున్నది. ఆయుధంబడికకు ముగిసే వేళయేలేదని వాటియభిప్రాయము. నూతనసూచనల గావించుట మంచిదని యంగ్లీకరించుచుగాని, జర్మనీదేశము వైపును తగ్గించుచున్నందున ముందుగ పరిష్కరించి దానిని జాతిసమితిలో చేర్పవలెనని ముఖ్యముగ కోరుచున్నది.

జాతిసమితిలో చేరనియ్యకొనలేదు

బెర్లిను, మార్చి 25:- జర్మనీదేశము, జాతిసమితిలో యెట్టిసమాధానము లేకయే చేరునను రిపోర్టు సభ్యురమని అధికారరీత్యా ప్రకటించబడినది. ప్రభుత్వమువారు విషయమున యిదివరకున్న అభిప్రాయము తోనే యున్నారు. చెక్కుచెదరలేదు.

బెర్లిను పత్రికలు

చేంబరులేనుగారి ఉపన్యాసముపై యిప్పటికి జాతీయవాద పత్రికలు కొన్నిమూలముల యభిప్రాయము తెలిపినవి. ఏవిగూడ అనుకూలముగ చెబుచు లేదు.

"జోన్నెస్ ఓటంగు" అనుపత్రిక డా॥ ప్రైనుమానుగారి హామీ-సమాధానము మరతులను ఖండించుచు ఎట్టిసంధియైనను ప్రతిపక్షులచే కాగితపురుగుగా గణించబడునని తెలిపెను.

ప్రైనుమానుగారు తమ యత్నములందు విఫలమైతావున కాశీనీయనలెనని "న్యూచిటీటంగు" పత్రిక నుడువుచున్నది.

ప్రభువుల సభలో మార్పు

ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము

లీఫ్ట్, మార్చి 25:- ప్రభుత్వసభను సంస్కరింపవలెనను విషయమున యాసభలో కన్సర్వేటివుప్రభువును సదర్బాండుద్యూతుగారు ప్రశ్నించిరి. ఈ ప్రభుత్వపరిమితి ముగియులోపున యావిషయమున కాసనములేర్పరచెదరా యని యడిగిరి. అన్నిపక్షములవారు అంగీకరించినపద్ధతి యొకటి యుండవలెననిరి. ప్రభువుల సభ యెన్నడును కామన్యుసభకు పైరిగానుండరాదు. కాని ప్రభుత్వమునకు విప్లవపక్షమువారికి మధ్యవర్తిగా నుండవలెనని నూచించిరి.

లేబరుపక్షము యభిప్రాయము

కార్మికప్రభువును హల్దేనుగారు యీమధ్యను ప్రభువులసభవారు ప్రభాభిప్రాయమును గుర్తించి గౌరవించుచుండిరని తెలియజేసెను. తనయుభిప్రాయమే గోరినచో బాగుగనున్నదానిని మార్పు టనవసరమనిరి.

లిబరలు పద్ధతి

లిబరల్ పక్ష నాయకుడగు ఆస్క్విత్తు ప్రభువుగారు 15 ఏండ్లక్రిందట తానుకారకుడై గావించిన ప్రభువుల సభనుగూర్చి న కాసనముల ఉద్దేశములను తెలియజేసెను. ఆర్థికవిషయములలో కామన్యుసభ ఉన్నతాధికారము నొసేయవలెనని ఆచారమును కాసనసమ్యక్తముగాజేయుట నుద్దేశించబడెను. మరియు ప్రభువులసభవారు నిరాకరించినను కామన్యుసభలు మూడింటిలో అమోదించబడినచట్టములకు కాసనాధికార మిచ్చుట రెండవము. 15 ఏండ్లక్రిందటి కాసనము ప్రభువులసభను ప్రభాప్రాతినిధ్యము ప్రకారము ఏర్పరచవలెనుగాని వంశపారంపర్యపుహక్కుగా నుంచరాదని నూచించినది.

సంస్కరింపబడిన ప్రభువులసభకు ఆర్థికవిషయమున యేమియు అధికారముండదు గాని అన్ని విషయములలోగూడ ముఖ్యముగా కాసనములు గావించుటకు, సంప్రదించుటకు తిరిగి సవరించుటకు అధికారముండవలెనని ఆస్క్విత్తుగారు తెలిపిరి. ఏరితిగా నుండవలెనో యొక సమాధానము కుదిరినచో అందువిషయమున తనకాసనము జేజువచ్చుననిరి.

ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము

చాన్సులరు ప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యీవిషయము త్వరిత ప్రాముఖ్యమైనదిగా ప్రభుత్వమువారు గణించుచున్నారనెను. కామన్యుసభవారు విప్లవకరమగు మార్పులు నూచించినపుడు ప్రభువులసభ సంస్కరింపక పోయినందువలనగల ప్రమాదము బయలుబడదు నిజమగు రెండవసభ (సహాయక) అప్పుడవసరమవచ్చును. ఈ విషయమున పూర్తిగా విచారించుటకు ఒక సంఘమును నియమించుటకు ప్రధాని డలపెట్టుచున్నాడనెను.

ప్రతిపరిశ్రమ

లంకపైరులో ధరలుతగ్గించు యత్నములు

లండను, మార్చి 25:- ప్రతిపరిశ్రమను చురుకుగా నడపించుటకు లంకపైరులో యెన్నియోసభలు జరుగుచున్నవి. నేతపక్ష పనివాండ్లు నిన్నుసభజేసికొన్ని సూచనలచచ్చించిరి. తక్కువరకపు ప్రతిత్తి యొక్కవట్టలను తయారుచేసి ధరలను తగ్గించుటకు పరిశ్రమాధికారులు డలపోయియున్నారని తెలియచున్నది.

రషీయాలో వర్తకము

రషీయావర్తకమునకు అనుకూలముగ వర్తకసదుపాఠములచట్టము విదేశవర్తక చట్టములు అనువర్తించునట్లు సోవియటు ప్రభుత్వముతో రాయబారము నడుపవలెనని వర్తకసంఘమువారు బ్రిటీషుప్రభుత్వమునకు ఒత్తిడి కలిగించుచున్నారు.

కర్మ ప్రభుని అంత్యక్రియలు

మహామహాలు మోజరయిరి

లీఫ్ట్, మార్చి 25:- కర్మ ప్రభుని అంత్యక్రియలు జరిగినపుడు వెనుమినిష్టరు ఎట్టి చర్యయందు జరిగిన వైభవము ప్రజలకాతనియందుగల గౌరవము తెలియజేసినది. అన్నితరగతులవారు మోజరయిరి. సార్వభౌమాదు జంపత్తుక్రమగను యువతాజు, ప్రధాని, మంత్రులు అందరుబచ్చి శివము వెంటనడచిరి. విదేశ ప్రభుత్వము లన్నియు కానుకలంపినవి. కెడ్లెన్ను చర్చిలో రేపు పూడ్చబడును.

ఇరాకు సరిహద్దు

విచారణ ముగిసెను

లండను, మార్చి 25:- ఇరాకు సరిహద్దు విచారణను గూర్చి జాతిసమితి ఉపసంఘమువారు విచారణ ముగించి యూరపునకు తిరిగి రానున్నారని కామన్యుసభలో తెలియపచ్చెను. రిపోర్టు జానులో జాతిసమితి సభకు అందజేయుటకు.

సింగపూరు నౌకాశయము

టైముస్పత్రిక వాంఛ

సింగపూరునౌకాశయమునుగూర్చి లండను టైముస్పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. "ఫస్టికు మహాసముద్రములోనికి పైదనౌకాదళమును పంపుట మాకవసరమందదు గాని, అవసరమగునపుడచ్చటికి దళమునంపుటకు ఒక నౌకాశయముండవలెను. ప్రస్తుతమట్టి నౌకాశయములేదు". అట్టి నౌకాశయము నిర్మించుట ధనవ్యయమగు విషయమేగాని నిజముగాజూచిన లాభకరమే. బాగుగానేర్పడిన నౌకాశయము బోయినచో వేలకొలది మైళ్లదూరములనుండి పెద్దసేనలు బోవుటకు యెక్కువ యుపయోగకరముగ నుండును."

మూలశ్రవణము

కామన్యుసభలో రానున్న బడ్జెటుఉపన్యాసమును మరి కొన్నిచర్చలకు దూరశ్రవణ యంత్రములవ్వారా విదేశములకు బంపుటనుగూర్చి యేర్పాటులేమియు జరుగలేదనియు మున్ముందావిషయమున రెండుసభలవారిని సంప్రదించినపిమ్మి నిశ్చయించుటకు బాల్మికుగారు ఒక ప్రశ్నకుత్తరువుగా తెలియబరచిరి.

ఈజిప్టు

జీచారుపాపాను సంప్రదించుట

లండను, మార్చి 24:- జీచారు పాపాగారు టైముస్పత్రిక క్లయికో విలేఖరి సందర్శించినపుడు, అప్పటి పరిస్థితిపట్టి, పార్లమెంటును రద్దుజేయక తప్పినదనికాదు. (బ్రిటీషు వారిని అంత్య ఉత్తరు వొసంగ కారణమైన ప్రమాదకరమగు విధానమునే అధికసంఖ్యాకులు అనుసరింపదలచిరనుట స్పష్టము ఆ విధానమునకు కారకుడును బాధ్యుడునువానిని అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనుటయందే సంగతి బయలుపడినది. అందుచే సభను ఎత్తివేయుటయే కర్తవ్యముగనుండెను. ఈ మధ్యకాలమునందు ప్రభుత్వమువారు అందరి శ్రేయమునకు పాటుబడెదరు. ఇకముందు వచ్చు పార్లమెంటువారు బుద్ధిగానుందురని ఆయన భావించెను.

పారిసు రైలు తిరుగబడుట

అనేకులు మృతినొందిరి

బోర్డో ప్యారిసు ఎక్స్ప్రెసు రైలు 24 వ తేదీ రాత్రి 2 గంటలకు ఒక వంతెనపై తిరుగబడినది. కెండు పెట్టెలు వంతెనపట్టపై నెక్కి పోయినవి. 2 నవలొబడ్డవి. 5 గురు మృతినొందిరి. 25 రు గాయములపడిరి. పెట్టెలసభ్యుడగు పెడిబ్రిడోగారు చని పోయినవారిలో నొకరు.

మదరాసు స్టాల్కుజు కొట్టు

సూటు నెం 493-25

వాది:- కె. పెద్దకొనెటి.

ప్రతివాదులు:- 1. రాగవయ్య, కేసారాముగారు, కావలితాలుకా. 2. కొండయ్య, సమస్వారుపాలయము గ్రామం, కావలితాలుకా.

పై కనబరచిన వాది ప్రతివాదులుపైన సదరు 1922 సంజనవరి నెల 20 వ తేదీ పా. పెరియన్డెటికంపెనీ పేరటికి వ్రాసి యిచ్చిన అండిమాండులో 1922 ఫిబ్రవరి నెల 14 వ తేదీ హక్కు విడుదలపత్రము మూలముగా వాది హక్కుకలిగినదానివలన ప్రతివాదులపైన రు 54-8-0 కు దావాచేసి యున్నారు. ఆకేసు స్టాల్కుజాకొట్టు చీఫ్రుజడ్జి మునుపు 1925 సం॥ ఏప్రిల్ నెల మొదలు తేదికి (1-4-25) వాయిదా వేసుచున్నది.

మదరాసు, } యం.యం. దొరస్వామయ్యంగారు. }
27-3-25) } వాదినకీలు.

జినీవా ఒడంబడిక

ఛేంబరులేనుగారి ప్రకటన

రాష్ట్రేమాగ్ధనాల్లగారు సమర్థించుకొనుట

లీజు, మార్చి 24:—ఆఫీసు ఛేంబరులేనుగారు విదేశాంగ మంత్రి తాను జినీవాబోయి వచ్చినప్పటినుండియు పారిసు లో సంభాషణజేసి వచ్చిన విషయమునను కానున్నసభలో ప్రకటించెను.

లేబరుసభ్యుడగు ఆర్థు హెండర్సనుగారు ఒడంబడికయేసితి లో నున్నదని ప్రశ్నించుటతో చచ్చుప్రారంభమయ్యెను.

హెండర్సనుగారు జాతిసమితిబోయి ఒడంబడికను తయారుజేసినవారిలో నొకరుగా మాట్లాడుచున్నారని చెబుచున్న గారనిరి. ఆయన జినీవాకు బోవుచున్నపుడు ఇదివరకు మాగ్ధనాల్ల గారు విదేశాంగమంత్రిగా నున్నపుడు వ్రాసియుచ్చినలేబరు వ ర్తకలను వెంట గొంపోయిగా? వాటిప్రకారమే ఒడంబడికను తయారు జేసిరావలసి ప్రశ్నించిరి. ఆవరతులను మరచిపోయి లేజా యని నుడిచిరి.

అన్యోన్యసహకారమును గూర్చిన యాసంధివిషయమున రాష్ట్రేమాగ్ధనాల్ల గారు కార్మికప్రభుత్వమునకును నిట్లు వ్రాసిరి: «ఈసంధిని కొనసాగించినచో బ్రిటీషు నాకాన్యములను యెక్కువ జేసికొనవలెనని నాకాకాఖోద్యోగులతో సంప్రదించి ఒడంబడికయును యాయాత్మేపణలేదని తెలిపిరిగాని రా? కాని యీఒడంబడిక కారణము నుండు తెలిసికొనవలె ను. రాష్ట్రేమాగ్ధనాల్లగారును, ఫ్రెంచిప్రధానియు 1924 జూలైమాసమునందు కలసి కొనియిరువురు X ల పి జాతిసమితికి బోయి యీ ప్రాముఖ్యవిషయమున చర్చించెదమని చెప్పియుండిరి. వారు వచ్చి చూచిపోయిరి. వారొసంగిన ఉపన్యాసములు విమర్శింపబడినవిదవగాని నిజము బహువిధము. జాతిసమితిసభలో వారొసంగిన సలహాల విషయమున నిరువురును విరోధముగా నున్నారనియు బయటి కగవడునట్లు సభ్యులుగ లేరనియు తెలిసినది. ఒక నూత్రమును తయారు జేసిరి. ఇరువురు ప్రధానులు ఏకీభవించురని తలంచబడెను. కాని బాగుగ పరిశీలించినవారికి యిరువురు ప్రధానులును వ్యతిరేకముగ నున్నారనియు, రాష్ట్రేమాగ్ధనాల్ల గారి వరతులను ఫ్రెంచి ప్రధానియు ప్రతినిధియు అంగీకరించలేదని తెలియగలదు. అప్పుడు వారివరకు తయారు జేసిన నూత్రములకు వ్యతిరేకముగా జేరొకసంధి నేర్పరుచమని తమ ప్రతినిధులకు ఆజ్ఞాపించి ప్రధాను లిద్దరు ఏడి పోయిరి. అందుచే ఒడంబడిక నివ్వడు ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటు నకు శిఫారుజేతు లేకపోయి రనుట ఆశ్చర్యమునా? ఒడంబడిక వరతులన్నియు భూమిపై నైస్యములు, సరిహద్దుప్రాంతములందు ఇబ్బందులు కలవారి కనుకూలముగా విధింపబడినవి.

లేబరు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక ఒడంబడికలను అంతర్జాతీయసంఘమున చెనుకబెట్టి సమష్టి అంతర్జాతీయ సభ్యుల పద్ధతి నొకదానిని నూచింపనెంచిరి. కాని యితర ప్రభుత్వములవారు తమ సంధినియుములకు విస్తరింప నొల్లకుండిరి.

జొమినియనులు, ఇండియాదేశమువలెనే ఇంగ్లాండుకుడ ఒడంబడిక తగినహామీ నీయ లేదని నమ్ముచుండుటచే అంగీకరింప జాలరు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవారు బహుశు (పకటింపలేదు గాని, వారిసంధిని యుద్ధకారణముగ భావించుచున్నారని ఛేంబరులేనుగారు నమ్ముచుగ బలికిరి.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతపరిస్థితులను మార్చదలచుచున్నారనుటయును తూర్పుప్రాంతములలోను యుద్ధములేకుండ జేసికొని నెక్కుటిగ మైత్రిమీదనే సంధివరతులను మార్చుకొని మరల నెన్నడైన తమతూర్పుసరిహద్దురాష్ట్రమును గలుగుకొన జూచుచున్నారు.

ఈ వరతులను జాగ్రత్త పరిశీలించి వాటివలన నెట్టిలాభముండునో తెలిసికొనవలెను. తాముఅంగీకరించు ఒడంబడిక యేదయినను సకే రక్షణయోగ్యముగ నుండవలెను. జాతిసమితికి అనుకూలముగ నుండవలెను.

ప్రతిసరిహద్దుగూర్చి ఇంగ్లాండు మొగనుటపడజాలదు. అందుచేతనే ఒడంబడిక నిరాకరింపబడెను. జర్మనీదేశము జాతి సమితిలో సమానహక్కులతో చేరవలెను. ఒకరియెడల నికొకరు అనుమానము భయము లేక యుండవలెను. యూరపులో సాయుధముగ దేశముయొద్దసన్నద్ధమై యున్నదను ఆభిప్రాయము పోయినగాని, లేకున్నచో నూతనతగవులు సంభవించును. బ్రిటీషువారు ఫిర్యాభిప్రాయము దెలుపకుండుటచే పలుకుబడి పోయినది. కాని జర్మనువారిమాధనలు నూతనసభకు లాగున చున్నవి.

బ్రిటీషుసామ్రాజ్యము అధినిశేషములద్వారా యితరదేశములకు గల సంబంధముచేతను అంగ్లసామ్రాజ్యం వికోపాఖండమునందుగల బలముచేతను ఇతరదేశములకున్న నెక్కువ పని జేయ గలదు. యుద్ధమునందు అవాంతరమును తప్పించవలెనన్న బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముచేతనొనపని యని అన్ని దేశములవారెరుంగుదురు.

లిబరలు అభిప్రాయము

లాయడు జార్జి గారు ఒడంబడికను విమర్శించిరి. ప్రభుత్వమువారిని వికోపాఖండమునందు నాయకత్వమువహించి యింతకన్న నెక్కువ ఉదారభావము గల సంధి నేర్పరుచమని కోరిరి.

లేబరుకక్షము సమర్థించుకొనుట

రాష్ట్రేమాగ్ధనాల్లగారు ఒడంబడికను సమర్థించిరి. వికోపాఖండము వైవిధ్యమైన ప్రావృత్తుసంఘముల మరల్చుకొని మధ్యవర్తుల పరిమార్చుమునకంగీకరించవలెను ఒడంబడిక 10 ఏండ్లు పని జేసి నచో ఆ కర్తవ్య చేయవలెను. ఈ ఒడంబడికకు వివిధార్థములు తీసినచో యెక్కువ ప్రమాదము కలుగునని భయపడిరి.

ప్లానీ బార్లీనుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ప్రభుత్వమువారు సహధాతము కుదుర్చు యత్నించుచున్నారనియు, కాని యేమి జగుగుసో యిప్పుడప్పుడే చెప్పజాలమనిరి. అంచెవరు చేరగలరో చెప్పజాలము. ఒడంబడిక యెంతవికాలముగనున్నను ఇప్పుడు దెలిపిన హామీలకన్న నెక్కువ హామీ నీయజాలవనిరి.

ప్రభుత్వమువారు అవిధముగ తమహధికారమును యెక్కువజేసికొనజూడరు. వారు అధినిశేకరాజ్యములతో తరచుగా సంప్రతింపచున్నారు. వాటితో జేబిటుచే సంప్రతింపవలసికంటె నూత్నుపద్ధతికై యత్నములు చేయుచున్నారు.

అధినిశేకరాజ్యప్రతినిధులు వచ్చే జినీవాసభకు బోవు లోవున ఇంగ్లాండు వచ్చి సంప్రతింపవలెనని యేర్పాటులు చేయుచున్నారు.

పంజాబుశాసనసభ

లాహోరు పురపాలకసంఘమును నిరసించుట

లాహోరు, మార్చి 25:—శాసనసభలో సార్థికపట్టికపై చర్చ నిన్నటితో ముగిసినది. నేడు ప్రభుత్వకార్యక్రమమును జర్పించుటకు వినియోగింపబడెను. పంజాబు బోస్టాలు చట్టము, మొదలగువాటికి యుపశంఖముల నేర్పటము, చాల మందిసభ్యులు విషయవిమర్శనకు వ్యవధిచాలవని చెప్పటచే ప్రస్తుతమున కాత్తునేయబడెను. పంజాబుజిల్లా బోర్డుల పవరణ చట్ట ముపసంఘము నూచించినరీతిని, కొంచెము వ్యతిరేకము గలిగినను తుద కామోదింపబడెను.

లాహోరు టెర్రిస్టులుపన్ను

పిమ్మట లాహోరుపురమందు టెర్రిస్టులపన్నును (సకేతు నెగుమలిచేయునప్పుడు జేరుపన్ను) జేయుట కంగీకరింప చట్టము విద్యాంగమంత్రిచే బెట్టబడెను. పురపాలనమందలి కొన్ని లోటులను సవరించుట కీచట్ట మేర్పడెను. కాని చాల చర్చపెరిగెను. శిక్కుసభ్యులును, హైందవసభ్యులును గలిసి యాజేపించిరి. సర్దారు గురుబక్షసింగు గారు, పురపాలనమునందన్ని సంఘములను పాల్గొనుటలేదనియు, నొక్కసంఘమువారే పాలించునపుడు వారిచేతులందు ధనముంచుటయందలి న్యాయమెట్టిదనియు ప్రశ్నించిరి. డా॥ గోకులచంద్రగారుకూడ యాజేపించుచు, లాహోరు పాలకసంఘమును మార్పుటయో లేక నూపుటయో జరుగవలెననియు, హిందువులయొక్క, శిక్కులయొక్క యాసంతుష్టిని దీర్చవలెననియు, మంత్రి యెట్టిసంకేచము నొందగూడదనియు చెప్పిరి.

పిమ్మట ఒకెనురాబర్పగురు మాట్లాడుచు, పురపాలకసంఘము వ్యవహారముల నాజేపించిరి గాని, పాలనకు ధనమవసరము గాన తీర్మానము నామోదించితి.

విద్యాంగప్రధాని మాట్లాడుచు, నింతచర్చజరుగు నని యూహింపలేదనియు, టెర్రిస్టులపన్నులోని లోటులను బోగొట్టుటకే దీనిని బ్రతిపాదించితినిని. లాహోరు పురపాలకసంఘము సర్వవిధప్రాతినిధ్యము వహించలేదనియుజేపణ సం గీకరింపవలసిరి. కొంతమంది తమంతలతామే బహిష్కరించి యిట్లునట ధర్మముగాదనిరి. వారు పనిజేసిమాచినగాని పాలనాధర్మములు న్యాయములో కావో యెట్లు నిర్ణయింపగలరు. అట్టిజేసిన సభయెదులుకు దెచ్చుకడల వారియోజేపణలందు బల మెంతమాత్రములేదని నిరూపింపగల ననిరి.

ప్రా॥ గుచిరాంగారు, మంత్రిమాట లెంతయు సమంజసములనియు, గొందఱు రాజకీయములందు ప్రభుత్వమును బహిష్కరించుట మానినటులే, పురపాలకసంఘమునుగూడ బహిష్కరించుట మానివేయవలెననిరి.

తుదకాతీర్మానము సమర్థింపబడెను. సమావేశము పూర్తియయ్యెను. ముఖల మేనెలలో గూడవచ్చును.

(ఆ. ప్రె.)

బర్మాశాసనసభ

వలసవచ్చుకూలివారలపై బన్ను జేయుటకు

నిశ్చయింపబడెను

టీవ్రమగుచర్చ

రంగూను, మార్చి 24:—నేడు సమావేశమున కాఖరు దినము. సముద్రముమాడనుకే వచ్చు ప్రయాణికులపై పన్ను జేయుచట్టమునుగూర్చి చర్చించిరి. హైందవసభ్యులును యూరపీయునుసభ్యులును తీవ్రముగ చట్టము నాజేపించిరి.

జె. కె. మున్షీ (హైందవసభ్యుడు) గారు చట్టముయొక్క యుద్దేశ్యములం దెల్పు ప్రథమభాగము మార్పుటకు సవరణ దెచ్చిరి. ఆదాయనష్టముగలుగుండుటే చట్టముయొక్క యుద్దేశ్యమునియొన్నది. కాని నిశ్చయముగా నదిగాక, హిందూదేశము నుండివచ్చు కూలివారల నాత్తునేయుటకే ఈచట్టమనిరి. కావున నిజమును మఱుగుపఱచకయుంచుటే ఈసవరణ యుద్దేశ్యమనిరి. హిందూదేశమునుండి వలసవచ్చువారిని ముఖ్యముగ కార్మికులను దేశములోనికి రాకుండజేయుటకే తీర్మాన ముద్దేశింపబడినది. ఉద్దేశ్యములను మఱుగుపఱచి జేటువిధముగ నుంచుటచేతనే రాజప్రతినిధి యీచట్టమున కంగీకరించెను. ఆర్థికసభ్యుడుగా వింపిన వివిధోపన్యాసములను హిందూదేశముపట్ల వికోధభావము వహించినటుల నానుననునందువోచునటులకే జేసెను. రెండుజాతులందును వికోధభావమును బురికొల్పుచున్నటులున్నది. హిందువులకు గొప్పకష్టముల దెచ్చిపెట్టె బ్రయత్నించుచున్నారనిరి. ఈచట్టము హిందువులనుమాత్రము రాకుండుట కేర్పడి యున్నది. నిజమును బయటబెట్టి సభవారు తమగౌరవమును నిజుకొందులుగాక. రాజప్రతినిధికి చట్టమందలి నిజాభిప్రాయములు తెలియవలెననిరి.

పిమ్మట రాఫీ (హైందవసభ్యుడు) గారు మట్లాడుచు చట్టము నుచితముగస్థానమున నుంచుటకు జేసినప్రయత్నములన్నియు విఫలములయినవి. ఇంక జేతువలసిన జేదియునులేదు. ప్రభుత్వము పవరణ సంగీకరించి నిజమునైనను బయటబెట్టిన భాగుండును. ఈచట్టము గొప్పపన్నుగడను వ్యక్తిపఱచుచున్నది. కావున నిజమును స్పష్టపఱచుటే న్యాయము.

పిమ్మట యాడమరీచీగారు (బర్మావర్తకసభ్యుడు) నూట్లాడుచు, సవరణలోనివిషయము సంగీకరించనప్పటికి, యుద్దేశ్యము మంచిది గాన బలపఱచుచున్నారనిరి. ఆర్థికసభ్యుడు దీనిప్రాముఖ్యమునుగ్రహించునుగాక యనియు, బయట నుద్బోధముగ గావించగలగినను, సభలోనే పోరుషమును జూపడలం ది యిచ్చట యాజేపించుచుంటిమనియు చెప్పిరి.

వారాయణరావుగారు మాట్లాడుచు ప్రజాభిప్రాయము నంతమాత్రము గుర్తించక యీచట్టమును ప్రభుత్వము ప్రకటి బెట్టెదలచినదనియు, వలసవచ్చుటయందు చాలచిహ్నము దీని వలనక గల్గింపబడుచున్నవనియు, స్త్రీల వైసగూడ నీపన్ను జేయుటవలన వారు వలసవచ్చుట తగ్గుననియు, దానివలన దురాచారములు హెచ్చుననియు చెప్పిరి.

పిమ్మట సార్థికసభ్యుడు సమాధానమిచ్చుచు, హిందూదేశమునకు ప్రతికూలముకాదనియు, రెండుజాతులకును వికోధభావములను గల్గించుచుంటిమని వినుట కిదియే ప్రథమపర్యాయమనియు, నట్టిజేమియును లేదనియు, నీక్రాంతిపక్ష మోల్కే నుకమాత్రమేగాక, యింకను తొమ్మిదిపట్టణములకు సంబంధించినదనియు, రిచీగారివాక్యములు సత్యమూరములనియు, చట్టమన్ని పక్షములుగూడిన యార్థికసంఘముయెదుట నుంచబడెననియు, ప్రభుత్వము న్యాయము ననుసరించుచున్నారని గావుననే మైసూరిటీవారు బలపఱచుచున్నారనియు, నికముందు నటులే బలపఱచుటకు గోరుచున్నారనియు చెప్పి, చట్టము సంగీకరించుటకు సభయెదుట నుంచెను.

పిమ్మట రాలనుగారు (నర్తకసభ్యుడు) మాట్లాడుచు మానూషము మంచివైనను, తెలివితక్కువైనను, నిష్కల్మషము లయినవనిరి. తప్పక యిది భారతీయులు ను వలసరాకుండజేయుటకేయనియు, నిది శాసనముగా జేసినయెడల చాలముప్పు వాటిల్లును. రాష్ట్రమందు చాల భక్తిపరులయిన హిందువులంద పసమ్యుక్తుము గలుగజేయును. బర్మను లీవిషయమును మూరాలోచన జేయవలెనని గోరిరి. దీనివలన వచ్చు యాశాయము లిట్లుబహుమాత్రమే.

ఆర్థికసభ్యుడుఆయంకే లెక్కడివి

రాలనుగారు:—15 లక్షలకొంత నిట్టి యవమానకరమునవనినే యుట న్యాయము గాదనిరి.

ముఖల సార్థికసభ్యుడు సమాధానముజేప్పెను. వ్యవసాయకృషికి భంగముగలుగుననున జేటులో బోధపడలేదనిరి.

చట్ట మామోదింపబడినది. సమావేశము పూర్తియయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

వృత్తాంతలేఖలు

నందిగామ (కృష్ణాజిల్లా)
(ఒకవిలేఖరి)

జూన్ 28:— మా బోర్డు మొత్తములు పదునొకండు వార్షికోత్సవము కృష్ణానది విద్యాధికారులకు మ.రా.శ్రీ. పి. రామారావు బి. ఇ. యస్. గారి యధ్యక్షతక్రింద పాఠశాలభవనమున ఈనెల 17 వ తేదీన జయప్రదముగా జరిగి బడినది. పాఠశాలపై గవాలిమానము జాప్తును పుర ప్రముఖులు, అధికారులు, ఉద్యోగిగతులు, పాఠశాలాధ్యక్షులలో నగ్రగణ్యులగు శ్రీమంత్రియల రాజావారి సోదరులగు శ్రీజయంతిపురము జమీందారువారును సభ నలంకరించిరి. మందిరమునందు సభ్యులతో నిండిపోయెను. సభాధ్యక్షులు లంగ్లూన పాఠశాలాధ్యక్షులను వివరించి యావల ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ.రా.శ్రీ చెరుకుపల్లి వేంకటప్పయ్య బి.వి. యల్. టి. గారు పాఠశాలాధ్యక్షులను జూపుకొనెను కా ర్యవహారమును సహాయోపాధ్యాయులు ప్రధానోపాధ్యాయుని ననుసరించి పాఠశాలాధ్యక్షులు ప్రశంసాపాత్రముగా నిర్వహించుటగూర్చి విపులముగా నువన్యసిందిరి. పిదప ప్రధానోపాధ్యాయులు పాఠశాలాధ్యక్షులను, పరిశీలకులగుగూర్చి కు ప్రముగా నువన్యసిందిరి. బాలురు మృదుస్వరముతో ప్రార్థనము గావించినపిమ్మట క్రీడావ్యాయామములు, కుస్తీలు, ఆటలు, పందెములలో గెలిచిన విద్యార్థులకు పతకములు, దుస్తులు, వ్రాతపరికరములు, క్రీడావస్తువులును, విద్యావిషయమునందు వ్యాసలేఖనమున ఉపన్యాసమున నేర్పరులగు బాలురుకు పుస్తకములు ఇతరవిస్తువులు బహుమతిగా అధ్యక్షునిచే నొసంగబడినది. పాఠశాలలోని భోజనాహారవిద్యార్థులు రామాయణనాటకములోని పరశురామపరాధవ మను నాటక భాగమును మనోహరముగ బ్రదర్శించిరి. ప్రదర్శనానంతరము నర్తకబాలకుల బుస్తకములు బహుమతిగా నొసంగబడినది. అగ్రాసనాధిపతిగారు పాఠశాల సక్రమవ్యవహారాల్లో నిర్వహించబడుచు నాదర్శప్రాయముగానున్నదనియు, ఇందులకు ప్రధానోపాధ్యాయులు సహాయోపాధ్యాయులసంఘభావము ప్రధానకారణమనియు తెలిపి హస్తలు యాజమాన్యమును గూర్చియు పాఠశాలాధ్యక్షులపత్రమును నుజ్జ్వలప్రదనగూర్చియు విపులముగా నువన్యసింది యధ్యక్షునికిని జయప్రదముగా నెరపిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారికి వందనము లర్పించినపిమ్మట సభ జయధ్వనులలో ముగింపబడినది.

రాజమండ్రి

(నవీయవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

మార్చి 28:— రామన్న రాజమహేంద్రవరం తాలూకా బోర్డు ఎన్నికల సందర్భములలో తన ఆభ్యర్థనల నెన్నుకొనుటకు గాను తాలూకా కాంగ్రెసు ఆఫీసులో 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు రాజమహేంద్రవరం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. మార్చి నుబ్బారావుగారు, శేత్తి పిరమన్నగారు, నీరుకొండ వెంకటరత్నంగారు, మార్చి నరసన్నగారు, సత్యం తాతయ్యగారు కొంతవర్స జరిగిన పిదప కాంగ్రెసు ఆభ్యర్థులుగా నియమింపబడిరి. ఎన్నికల సందర్భమున తీవ్రమైన పోటా పోటీలు జరుగునని తెలియుచున్నది.

క్రొత్త కాంగ్రెసు సంఘము

రాజమహేంద్రవరం తాలూకాలో యంతవరకు నాలుగు సభ్యత్వపు చందాక్రింద 175 గురు చందాదార్లు తేర్పబడిరి. ఈసంవత్సరమునకు నూతన యెన్నికలు జరిగి పబడినవి. మ.రా.రా.శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు ఆభ్యర్థులుగను గణితపాటి ఆంజనేయమూర్తిప్రకాశరావుగారు కార్యదర్శిగను, మామిడి లక్ష్మీపతిగారు కోశాధిపతిగను యెన్నుకొనబడిరి. సీతానగరం ఫిర్కానుండి నూలుకట్టయ్యపు చందాదార్ల వర్గముండి రాజమహేంద్రవరం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమునకు వచ్చు నూలులో నూటికి 80 వంతు నూలును, డాక్టరు నుబ్బారావుగారి కోశాధిపతి ఆఫీసరవారి కొసంకుటే నిర్ణయింపబడినది. తరువాత తిరిగి నుబ్బారావుగారి కోశాధిపతి సీతానగరంలో నూతనముగ స్థాపింపబడిన ఆశ్రమమునకు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునుండి రు 500 లు విరాళముగా నొసంగబడినవి. ఇదివరలో మూడేళ్లకుండి తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘమున కధ్యక్షులుగా నున్న డాక్టరు శివరాజు వెంకటరామారావుగారికి కృతజ్ఞతాపదనము లర్పింపబడిన పిదప సభ ముగిసెను.

నరసాపురం

(నవీయవిలేఖరి)

స్వర్ణ మయి

మార్చి 28:— శ్రీ విజ్ఞానచంద్రికామండలి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో మొదలగు నుపసభ్య గ్రంథమాలలు ఆంధ్రవాణ్ణి యాభివృద్ధికి మిగుల తోడ్పడి మన ఆంధ్రదేశమున కీర్తిగాంచిన వనునంగతి యెల్లరకు విదితమే. పూర్వముకన్న ప్రస్తుతము మన ఆంధ్రనాగినిమణులకు వేయిరెట్లధికముగా విజ్ఞానముకలిగించివి యీగ్రంథమాలలే యని నేను నొక్కివక్కాణించ గలను. ఈ సందర్భమున మా నరసాపురమునందలి నూతనముగా స్థాపింపబడిన శ్రీ విజ్ఞానప్రకాశిని గ్రంథమాలనుగూర్చి కొద్దిగా నిచ్చుట నిష్పడు చెప్పబూనితిని. యవకులున్న ఇంగ్లీషులో పరిజ్ఞానముకలిగినట్టియు శ్రీయుతులు అయ్యగారి బాపిరాజుకవిగారు ఈ గ్రంథమాలకు ప్రకాశకులు. మాగ్రామములో నుపసభ్య న్యాయవాదులను ధీమంతులును ఉదారస్వభావులు నగు శ్రీ యర్రమిల్లి నారాయణమూర్తిగారు యీగ్రంథమాలకు ప్రధాన రాజపాత్రులు. ఈ విజ్ఞానప్రకాశిని గ్రంథమాలకు “స్వర్ణమయి” అను చరిత్రాత్మకముగ సాంఘికనవల ప్రథమపువ్వును. ఈయది ఇప్పుడే వెలువడినది. ప్రైవేటువలన నారాయణమూర్తిగారి యీగ్రంథమునకు కృతిపతి. యుక్తులైనవట్టికి మా నారాయణమూర్తిగారికి ఆంధ్రభాషాసేవయు పోషణయు జీవితాశయములుగా తోపించిన భగవానునకు మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. ఇక గ్రంథమువిషయమై ఈయది చరిత్రాత్మకముగ నవల యని యిదివరకే చెప్పబడినది. అక్బరుపాదుషానాటి చర్యలు కుట్రలు యీగ్రంథమునకు మూలాభారములు. మహమ్మదీయుల కున్న రసపుత్రులను, వైవాహికసంబంధములు మొదలుగా గల అప్పట్లోనున్న యాచారములు కొన్ని యీగ్రంథముమాల మున చదువరులు గ్రహింపగలుగుదురు. తైలి మృదువుధురమై యితివృత్తము గంభీరమునటచేత పుస్తకమును చదువుటకు ప్రారంభించినదిమొదలు కుదివరకు విడువజాలము. శ్రీ విజ్ఞానప్రకాశినిగ్రంథమాల శ్రీ రామచంద్రుని కృతచేత మన ఆంధ్రదేశమునకు కీర్తియు మా నరసాపురమునకు గౌరవమును తెచ్చు గాక!

మా బాలికాపాఠశాల

మా తాలూకాబోర్డు అధీనమున నున్న నరసాపురం బాలికాపాఠశాలాభివృద్ధివిషయమై మా పురప్రముఖులను తాలూకాబోర్డు ఆధ్యక్షులను తగు శ్రద్ధ తీసికొనుచున్నారని వినుటకు చాలా సంతోషించినాను. ఇప్పుడే పాఠశాల మోయర్ ఎలిమెంటరీ పాఠశాలగా మార్చి మే ఉన్నది. దీనిని ఇన్ స్పెక్టరు సెకండరీ స్కూలు చేయవలె ననియు ప్రధానోపాధ్యాయుని రాలుగా నొక క్వాలిఫైడ్ నాగిమణిని వేయవలెననియు మా పుర ప్రముఖులు ఘట్టిప్రయత్నమును చేయుచున్నారని విన్నాను. ఈసంగతులను మొన్న యీమధ్య యీస్కూలు తిరిగినిమిత్తము ఇన్ స్పెక్టర్ కు దొరసానిగారు వచ్చినప్పుడు ఆమెతో యీసంగతులను తెలియబరచుచున్నారనిమాడా తెలిసినది. డైరెక్టు దొరగారికిమాడా ట్రస్టీ నొక దానిని పంపివారట. మా తాలూకాబోర్డున కధ్యక్షులైన శ్రీ వెంకటరెడ్డిశాయుడుగారు యీఆర్డీని బలపరచిరి. ప్రజలతరపున నేనున్న ఈరెండు పనులు వెంటనే జరుపగలంతులకు డైరెక్టు దొరగారిని వేడుచున్నాను. స్కూలును దక్షిణపువై పుననుండు యింటిని స్కూలుకొరకు కొనివేసి స్కూలుబిల్డింగును వృద్ధిచేయుటకుమాడా మగకుగా పనిజరుగుచున్న దని వినుటకు సంతస నుచున్నది.

మ్యా జిక్

గుంటూరు పురవాస్తవ్యులున్న మ్యాజిక్ విద్యలో అసామాన్య ప్రజ్ఞాసంతులున్న అగు ఎమ్. రామారావు అందుసన్న వారు మాగ్రామములో వారి ప్రదర్శనముల రెంటినితులపీహాలులో నిచ్చి ముమ్మల నానందభరితులగా చేసిరి. పూర్వము చెన్నపట్నం పార్కు ఫెయిరులో ఆమెకన్ మజిక్ విద్యాప్రవీణులిచ్చిన ప్రదర్శనయల కెంతమాత్రమును వీరి ప్రదర్శనములు తీసిపోలేదు. గారిదీవిద్యవాంఛివలెగాక పీరి ప్రదర్శనములు కొన్ని ఆత్మదృఢులములుగా నుండినవి. ఈ ప్రదర్శనకు మ్యాజిక్ విషయమై ప్రస్తావన వ్యయప్రయాసలపడి యీవిద్యలో చాలా ప్రఖ్యాతిని బొందిరి. మెస్సేరిజము సహాయముచే వీరిచేసేవిద్యలు చాలా ప్రశంసనీయములు.

జూబులు

ఆంధ్రనాటకరచనమున పోటీపరిశ్రా-విజయనగరం

ఈపరిశ్రమ పంపదలంతుకొన్న నాటకములు 81-82 తేదీ నాకు చేరునట్లు పంపవలసినదని యంతకుమున్ను ‘ఆంధ్ర పత్రిక’ మొలగువానిలో బ్రకటించి యింటిని. ఇటీవల ననేకులు ‘వ్యవధిచాలదు. మఱియూడునెలలు పొడిగించిన నేనవి నెలవులలో కొందరు విద్యార్థులు - ఉద్యోగులుమాడ వ్రాయుటకు వీలుండును’ అని ప్రాణముమొడుచుచే వారి యాజ్ఞానుసారము గడవొసంగబడినది. ఈ పోటీపరిశ్రమ పంపబడు నాటకములు జూలై 1 తేదీ మొదలు జూలై 15 తేదీ లోపున నాకు అందునట్లు పంపుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

విశ్వనాథశర్మ

మహారాజవారి కాలేజీపండితుడు, విజయనగరము.

అనంతపురమందు జాతీయోపసంఘసమావేశము

ప్రైముడల సంఘసభారణ సమావేశము యీ నెల 29 వ తేదీ అనంతపురమున పినాకినీ పత్రికాకార్యాలయములో జరుపబడునని యిదివరకే బ్రకటించియుంటిమి. ఇంతవరకు యింకాకొన్ని సంఘములనుండి జిల్లాసంఘసభ్యులవట్టిలు రాతేరు. అందుచే ప్రత్యేకముగా ఆహ్వానముల పంపుటకు వీలులేకున్నది. కాన జిల్లాలోని వివిధసంఘసభ్యులందరు యిదే ఆహ్వానముగనెంచి విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

కార్యక్రమము

1. కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నికలు 2. జిల్లాకార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుల యెన్నికలు 3. నూలుకట్టయ్యమా 4. రాష్ట్రీయసంఘసభ్యుల నియామకము 5. ఖాదీబోర్డు విషయమై చర్చ 6. మహాత్ముని ఆగమము 7. ఇతరవిషయములు.

వెల్మసూరు ఆత్మారామస్వ,

కార్యదర్శి.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్

సంఘము - బందరు

మహాత్ముని ఆగమసము

మహాత్ముడు జాను 28 లై హాసములలో తిరిగి ఆ భారతీయమునకు జేంచేయబరచుచున్నాడు. మన జిల్లాకును ఆ యన తప్పక రాగలడు. ఆయన రాత్రి యెల్లరకు యెరుగు చూచుచున్నాడు. స్త్రీలును, పురుషులును, పిల్లలును, పెద్దలును అనుమానీయుని పాదస్పర్శనచేసి తరింపటకు సమయము జేచియున్నారు. తమతమ గ్రామములకు సహితము గొంపోయి ఆయనను సత్కరింపటకు ప్రతిగ్రామ స్థులకు కుతూహలము గనుబరచుచున్నాడు. కాని మానతూర్పు కృష్ణాజిల్లానుండు సుమారొక్క దినముకంటె యెక్కువ కాల మాయన నెలుజాలడు. నాలుగందల గ్రామములలో సుమారు పదిగ్రామములకైనను ఆయన వచ్చుట దుర్లభ మగును. కాన మహాత్ముని కర్తవ్యతే ప్రయత్నములు ఖర్చున వ్యాప్తికై యేగ్రామమునందుగాని, యట్లుపట్ల గ్రామములు కలిసిగాని కనీసము రు 1116-0-0 లైనను సమకూర్చి ఆయనకు పాదపూజగా సమర్పింప సంకల్పింపవలెనట్టి కూడలిగ్రామముల కైనను ఆయనను గొనివచ్చుట కేర్పాట్లు చేయుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నింపు చున్నాము. కనుక గ్రామ పట్టణకా సభ్యులు ఇట్టి ప్రయత్నముచేయు నిశ్చయమును ముందుగనే స్థిరపరచుకొని జిల్లాకాంగ్రెస్ కార్యస్థానమునకు వెంటనే తెలియపరచ ప్రార్థించుచున్నాను.

మహాత్ముని దర్శింపగోరువారు ఖర్చులు వస్త్రములను ధరింప జీత్తుబూని తమతమ గృహములందు సహితము ఖర్చు ధరింపబడుచు, రాట్టమును నెలగొల్పి దినమున కొక యరగంట సేతైనను నూలువడుతులయు తమ ప్రధానకర్తవ్య మని యెరుగుదురుగాక. ప్రశస్తమైన రాటములు బందరు జిల్లాకాంగ్రెస్ కార్యాలయము నందు చేసి తయారుగా నున్నవి. కావలసినవారు వెంటనే వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

రాటము 1-కి ధర రు 4-8-0 మాత్రమే. నుంచి పునూ యజ్ఞిగా చేయబడిన యేకులు తదితరపరికరములు విక్రయమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

భైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావు.

కార్యదర్శి.

అఖిలభారత శ్రీకృష్ణ కరణ సమ్మేళనము

జలుమూల స్థానికముగ శ్రీకృష్ణ పాతక మహాసభవారి ప్రధాన కార్యదర్శిగారి నొకటియగు నీమహాసమ్మేళనము రాజ్ పు మె నల యిందుముందు జలుమూల ప్రధాన నిర్వహించుచున్నది. ఈ సభవారి ప్రధానముల మూలమును ఎల్లవారు జరిగియున్నది. ఈ సభవారి సమ్మేళనము గూర్చి దీర్ఘాంశము మొదలు జలుమూల సభవారు కార్యకర్తలైన, తమ స్వకార్యములను పరిశ్రమించి, నిదాహారముల లేక జీయుచున్న సేవజూచిన ఎట్టి వారైనను అభిమానము జనించి తీరనలేదు. కాని ఆనూచన లెప్పటికినిగాన రామ గడుశోచనము. మేళం సమీపించినది. తలపెట్టిన కార్యము దుర్భరమైనది. బాతీయ సోదరులనుండి ఎట్టి సహాయములు చేరనందున జలుమూల సభవారు నిరుత్సాహం లగుదు రేమోయని భయము గలుగుచున్నది. కాన శ్రీకృష్ణ బాతీయ సోదరులు తమ పూర్వోన్మత్తమును పాటించి, ప్రస్తుత దశను గమనించి యీ సందర్భమున జలుమూల సభవారు కోరినసహాయముచేయ ప్రార్థితులు.

సంఘసేవకుడు

ఆచంట ఎడ్వర్డు మధ్యమపాతకాల వారి కోత్సవము

ఆచంట ఎడ్వర్డు మధ్యమపాతకాల పంచగోళద్వారా త్వవము (Silver jubilee) ప్రాతవిద్యార్థి మహాసభ, స్కూలుకు సంబంధించిన తదితరసభలు యీ సందర్భము ఏప్రిలు నెలలో 25, 26, 27 తేదీలను జరుపుటకు నిశ్చయింపబడి తగిన ఏర్పాట్లు చేయబడుచున్నది. ఈ స్కూలు పూర్వపు విద్యార్థి యగు గొడవరి నాగేశ్వరరావుగారు భోజనసభలు వారి స్వంత ఘర్షణాన చేయుటకు వాగ్దానముచేసిరి. స్కూలుకు మిటివారు గు 200 యి వాగ్దానము చేసిరి. చందాలు నమూనెయబడుచు న్నది. భజననిర్వాహము యితర ఏర్పాట్లు స్కూలుకోజులు ముందుగానే చేయుదును. కావున స్కూలు ప్రాతవిద్యార్థులు యావ న్మన 24 వ తేదీ సాయంకాలమునకే విచ్చేసి సభలు జయప్రద ముగా చేయించులెను. ప్రాతవిద్యార్థులు స్కూలు వృద్ధివిషయమై యివ్వదలచిన సలహాలను జర్పించదలచిన చిత్తుతీర్థానములను వారు యివ్వదలచిన కట్టుములను ఏప్రిలు నెల 31 వ తేదీ లోపుగా నిల్వజూచిరి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షునికిగాని ప్రాత విద్యార్థి సంఘ కార్యదర్శికిగాని చేరునట్లు పంపగోరుచున్నాము. ప్రాతవిద్యార్థులు కూడ విచ్చేయప్రార్థితులు. ప్రాత ఉపాధ్యాయులు, ప్రాతవిద్యార్థులు తమ ఆద్రులు వెంటనే లేచుప్రార్థితులు.

నె. రామకృష్ణయ్య,
(నిల్వజూచిరి ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు)
త. సూర్యనారాయణమూర్తి,
(ప్రాతవిద్యార్థి ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.)

బోధ్యమాధ్యమిక పాతకాల విద్యార్థుల సంఘము ధర్మవరము

పై సంఘముయొక్క శ్రీతీరువాణి కోత్సవము 21, 22 తేదీలందు ధర్మవరవాస్తవ్య లగు బ్రహ్మశ్రీ దివాకరుబాబుగారి టి. రామారావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుపబడినది. ప్రాతవిద్యార్థులను పురజనులను పాల్గొనిరి. 21 తేదీన యెప్పటివలె పోటీవిద్యాయామకక్రీడలు, మరల 22 తేదీ యందు 9 గంటలకు కాలబంతిపంపెమును, ఏమట్లు మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు ప్రాతకాలభజనమున బహిరంగసభయు జరిగినవి. తదనంతరము 6½ గంటలకు కొందరు విద్యార్థులు ఆంగ్లేయ భాషయందు ఒకచిన్న పాటకమును ప్రదర్శించిరి. మరల పోటీ వ్యాధి-ప్రదర్శనయందు గెలుపొందిన విద్యార్థులకు బహుమతు లిచ్చుటతో బాటు విద్యావిషయమునకు స్కెచ్లు (శ్రద్ధ ఆ కత్తిని కనబరచిన ఉత్తముగా పరిగణింపబడిన పాటకాలి కలకు గ్రంథరూపమున బహుమతు లొసగబడినది.

జి. రంగారెడ్డి అను విద్యార్థికి మంచినడతనుగుంచి బ్రహ్మశ్రీ యర్రగుంట సంచినరావుగారి పేరుతో వెండిపతక మును బహుమతిగా నిచ్చిరి.

పై పాతకాల యుపాధ్యాయవర్గమువారు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిచే రచియింపబడిన గయోపాఖ్యాన మను పాటకమును ప్రదర్శించిరి పై పాటకమునకు సుమారు 2000 వేల నుండి జలు విచ్చేసిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

గుంటూరుజిల్లా విద్యావ్యాపారుల వడుకునూలు పోటీలు

శ్రీకృష్ణ కాపరమేష్వరి బాతీయపాతకాల గుంటూరు

నిరుదీ సందర్భము శ్రీకృష్ణ బాతీయవిద్యార్థి కమిటీ వారిచే స్థాపింపబడి అచ్చటనే వారిచే జరుపబడిన పై పోటీలు ఈసందర్భము 1925 సం॥ ఏప్రిల్ 25 నెల తేదీలందు దు మాచే గుంటూరులో జరుపబడుతుగాన అందులకు విరాళ కాల ప్రమోద్యాధ్యక్షులకు దయారజేసి పోటీలకు బంపుచు వుపాధ్యాయులందరు పోటీలకాలమునకు దయచేసి ముమ్మల ప్రోత్సహించి పోటీలను జయప్రదముగా జరుపప్రార్థితులు.

విరాళకాలముండి ఏ యే విషయముల ఎవరు పోటీచే యునది పేర్ల జాబితాను ఈనెల 30 తేదీ లోపుగా బంప ప్రార్థితులు.

పోటీ యంత్రములు

1 తెలుగువ్యాసరచన 2 హిందీ (మాట్లాడుట) 3 రాట ము 4 200 గజములు పెద్దలకు. 100 గజములు చిన్నలకు పరుగెత్తుట 5 పొడుగుదుముకుట 6 ఎత్తుదుముకుట 7 తడికలు దుముకుట 8 బంతి విసరుట 9 గుంజుట 10 గడ్డెములు 11 తాడులాగులు 12 బలిగుడు వెండిగన్న 13 చరుపట్టి వెండిగన్న 14 సర్వ నిపుణత.

మ.రా.:-గుర్తు పెట్టిన వాటిలో రెండుతరగతుల జహుమతు లివ్వబడును.

అ 4. 660 లోపు ఎత్తువారు రెండవరకము. అంతకు పైబడినవారు తొడవారు.

రాటము పోటీలలో రాష్ట్రపాతకాల కమిటీయొక్క వెండిగన్న జిల్లాకు ఒక వెండిగన్నె.

మ.రా.:-పోటీ తేదీలు ముందు తెలుపబడును.

పోటీ నిబంధనలు

ఆంధ్రము హిందీ పోటీల యంత్రములు ఆప్పటికప్పుడు పరిష్కారించి నిర్ణయించబడును.

2 రాటము పోటీలకు ఎవరిరాటము, కదుళ్లు వారు తెచ్చు కొనవలయును. ఏకులు యివ్వబడును. ఎత్తువ నూలు తీయ వలెను.

3 బలిగుడు స్తలము ఆవరణ 12 X X 6 X రెండుభాగములుగా నుండును. మార్కులద్వారా జనులు నిర్ణయింపబడును. ఆరగంటలో ఒక్కొక్క ఆటచొప్పున మూడు ఆటలధికము గలిచినవారికి జనులు నిర్ణయింపబడును. మొత్తము మార్కులవరకు. కూత స్పష్టముగా వివరపలయును. పోటీ దారులు ఆవరణ స్థలము దాటరాదును. కూత బట్టువాని కెవరును ఏవిధముయ్యి నెచ్చరిక తేయరాదును.

4 చరుపట్టికి ఒక్కొక్కగది 3 X X 3 గజములుండును. వాల్లు అటలలో రెండు కాపులు రెండు వుప్పుకలుపుటలు ఒక్కొక్క పార్టీకి పూర్తిఅయి ఆవాల్లు అటలలో ఎవరి కెక్కువ మార్కులువచ్చునో వారికి జయము నిర్ణయింపబడును. ఉప్పు కలిపినగదికి ఒక మార్కు అందరు గడులకుడిగినగాని ఆటపూర్తి గానేరదు. పూర్తి ఆటకు గడులసంఖ్యగాక మరొక మార్కువచ్చును. ఎదురు వుప్పు గలుపరాదు. పట్టుల మీద నుండియె ఎదిరిని దాకవలయును. నేలకు చేతులు తీసునట్లు పంకరాదు. ఆట జరుగుచున్నప్పుడు ఏవిధముయిన నెచ్చరికలుగూడవు.

5 కుముకుటలో గుర్తు తాడును ఏవిధముగను తగుల గూడదు.

6 పోటీదార్లు తొడలలాగు లేక లంగోటిలతో నుండవలయు.

7 జట్టు అటలలో నియమిత సంఖ్యకు ఒకరు అరసమును తక్కినవాటిలో ఒక్కొక్క యంత్రమునకు ముగ్గురు చొప్పున న్నూ పేడ్చువాసి బంపవలయును.

8 అన్ని పోటీలలో జనులును ఏత గాదా యంత్రమును కమిటీ వారిచేతగాని వారిచే నిర్ణయింపబడిన మధ్య వర్తించేతగాని బరిమిగిరింపబడును.

9 పోటీ సమయమునకు హాజరుకాని పేర్లదార్లను బాటి తాలోనుండి తగ్గింపబడును.

మ.రా.:- పై విషయములం దనుమానములుగాని ను రితిరయంత్రముల సమాధానములుగాని వ్యవహారవిద్యారా దెలుగు కొవవచ్చును.

మ. ఆదినారాయణ

వ్యవహార, పోటీ కమిటీ గుంటూరు

గి. వ సమావేశము మహారాష్ట్ర హిందూ ధర్మసరిషత్తు రెసిడెన్సిబజారు హైదరాబాదు (డక్కన్)

మహారాష్ట్ర హిందూధర్మ పరిషత్తుయొక్క (గి)వ సమావేశము దక్షిణహైదరాబాదునందు, క్రొధనామ సం॥ చైత్ర శు॥ ౧౯, ౧౦, ౧౧ (౧౨, 3 ఏప్రిల్ ౧౯౨౫, ౨౦, ౨౧, ౨౨, 2౩, 2౪, 2౫, 2౬, 2౭, 2౮, 2౯, 3౦) అర్ధదేశాస్తు ౧33౪ ఫ) బుధ, గురు, శుక్రవారములందు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య జగద్గురుశ్రీకరాచార్య డాక్టరు వర్మకొటిగారు తమ పవిత్రాగమనముచేతసభ నలంకింప నున్నారు. వీరకాక వివిధ ప్రాంతవాసులగు పుణ్యపురు విద్వాంసులును, పండితులును ఈ సభ కాహ్వానింపబడి యున్నారు.

ఈసభయందు హిందూమతముయొక్క భావవిధానము నిశ్చయింపబడుటకై ప్రత్యేకముగా రెండు దినములవరకు ఆ హాతులగు విద్వాంసులును పండితులును ఈ క్రిందివిషయముల నుగూర్చి చర్చజరిపి వాదగ్రస్తములగు అంశములలో సర్వశిష్ట జనసమ్మతిములగు తీర్మానములు జరుపవలయునని మాయద్వేషము కనుక తమరాచి.యములలో ధర్మకాస్తానిసారము ఆలోచన సర్వ సమావేశమునకు రెండుదినములు ముందేఅవశ్యము దయచేసి తమవిద్వత్తుయొక్కయు అనుభవముయొక్కయు లాభము జనులకు కలిగింప ప్రార్థింపచున్నాము.

విషయములు

(౧) ధర్మాధర్మనిర్ణయమునకు ప్రమాణముల నాలోచించుట.

(౨) ఆధ్యుదయ నిశ్చేయస్వరూపనిర్ణయము.

(3) చాతుర్వర్ణవిహారము.

(౪) పతితపరావర్తనము.

(౫) వివాహకాలనిర్ణయము.

పాండూరంగరావు జోషి, కాశీనాథ సీతారామవైద్య, కార్యదర్శులు.

వామన రామచంద్రనాయకు,

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

* * * * * మాచన:-తమరుపరిషత్తునకు ఎప్పుడు వచ్చునది ము॥రా॥ శ్రీ పాండూరంగ నానుదేవు జోషి బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి, కార్యదర్శి మ, హింద, ప రెసిడెన్సిబజారు హైదరాబాదు (డక్కన్) గారికి దయచేసి తెలుప ప్రార్థన.

మహారాష్ట్ర హిందూ ధర్మసరిషత్తు విదవ సమావేశము

మహారాష్ట్ర హిందూధర్మ పరిషత్తుయొక్క బిదవ సమావేశము దక్షిణహైదరాబాదులో క్రొధనసంవత్సర చైత్రశుద్ధ ౧౯, ౧౦ బుధ-గురు, శుక్రవారములందు (౧౨, ౨౩ ఏప్రిల్ ౧౯౨౫) మరియు ౨౦, ౨౧, ౨౨, ౨౩, ౨౪, ౨౫, ౨౬, ౨౭, ౨౮, ౨౯, ౩౦ అర్ధదేశాస్తు ౧౩౩౪) జరుగును. పైసమావేశమునకు కరవీరశివశర్మతైన శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యత్యాగి బిరుతాంకితులగు శ్రీశ్రీకరాచార్య స్వాములవారు డా॥ వర్మకొటి విచ్చేయుదురు. కాశీ, ప్రయోగ, హై నూరు, చెన్నపురి, పూనా, మున్నగుబాంబాయి ప్రాంతములలోని విద్వాంసులు, శాస్త్రజ్ఞులును, పండితులును, ఆహ్వానింపబడి వారు. హిందుధర్మమునకు సంబంధించినముఖ్యపంథ్య లనేములు చర్చించబడును. కనుక హిందుసోదరులంద రియమూలమైన సమయమును పోనాడక తప్పక దయచేసి సమావేశమును జయప్రదముగ జరుపుటకు తోడ్పడ ప్రార్థన.

ఆహ్వానసంఘ సభాసదత్వపు చుండా కనీసము రూ॥ ౫ నిర్ణయించబడినది.

పాండూరంగ నానుదేవు జోషి బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.

కాశీనాథ సీతారామవైద్య ఎం.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.

వామన రామచంద్రనాయకు,

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, కార్యదర్శులు.

తోటయజమానుల ఎన్నికవ్వము

ఇ. జి. విండిలుగారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడుట కూ నూరు, మార్చి 24:- సి. ఆర్. టి. కోసుగ్రేవు గారిచే కాశీచేయబడిన తోటయజమానుల ఎన్నికవచ్చు సభ్యత్వమునకు యి. జి. విండిలుగారు మదరాసుశాసనసభ సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. (ఆంధ్రపత్రిక)

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.

శ్రీమద్వాత్సక్తిరామాయణము

194

ఓంకారము జేసములకు మాలమైకట్టును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సక్తికి విరచిత రామాయణము కావ్యములకల్ల నాదియై యలరారుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణమువర్ణనమునకు మహానీయులనేకు లనేక సంస్కృతవ్యాఖ్యానతీరముల శేర్మరచియుండిరి. అందుఁ గొన్ని ముద్రింపఁబడి దర్శనీయులుగను గొన్ని ముద్రింపఁబడని దర్శనశాలభ్యము లేకయుండుటయ్యే గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భవిషీపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితాముద్రిత వ్యాఖ్యానములఁ జాలవఱకు నంతరించి పండితులు పామరులు త్రిమతస్థులు తదితరులు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీరముల నుగముముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యందలివిశేషములగాంచి సంతసించునట్లు నౌక నాఁబరగు సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యానమును, ప్రతిశ్లోకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యలరారునట్లు) రచించి 50 పానుల డబుల్ రాయల్ పైజా క్లజ్జాకాగితముమీఁద రెండుమాసము కొక్కిలకొనఁపుటముగాఁ బ్రకటింపఁచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యైండు చేయఁబడియుండును. జీవితశేషము బంధుగడుప బద్ధకంకణులై శాస్త్రులవారు దీనంగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహితామస్మిక మార్గములను గరతలానుభవముగాఁ జేసి ముద్రింపఁచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుఁడు బలింపఁదగిన గ్రంథము. ఇంతవఱకు బాలకాండవన నైదసంపుటములు ముద్రింపఁబడినవి. అయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపఁబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ దెప్పించుకొనువారు కాశ్యోత చందాదారులుగా నెన్నఁబడుదురు. కాశ్యోతచందాదారులు మొదట రు 0.8-0 లు ప్రవేశింపఁజేయుచు చెల్లింపవలెను. సంపుటము 1కి పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రు 1.2-0. ఇతరులకు రు 1.4-0. వివరములు మాకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

వలయువారు:—

శ్రీ మద్వాత్సక్తిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

బారిష్టరు సార్వత్రికం (భాగము ౧)

గ్రంథకర్త: శ్రీ మొక్కపాటి సరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)

క్రాన్సుసెజ్. మేలుకాగితము. పుస్తకము క్రొత్త పోకడలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.

పార్వతీశ మను కుట్టవాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము.

నవ్వు - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయఁబడినది. సాహితీసమితి వారి

కథల రుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుఁడును చదువఁదగినది.

వెల రు 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు.

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేప చేయుచుండుసంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చు మే (ప్రతి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములం నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియానారుమాత్రలను గాక బర్మా, సిలీన్, మలయాష్ట్రలు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా నైద్యులందఱు నన్ను ఆగరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భారీంతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పిరననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తతలములు, సకలజ్వరములు, మాందము, శీతవాతము, ప్రకృలకుడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోసము), పల్లనొప్పి, నడుమనొప్పి, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్నుగూఁటింపింపింపి యోగ్యతాపత్రికలు వేసకుటలు గలవు. ఒకదఫా నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

594

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్డు వెల పోస్టుఖర్చుతో రు 1.8-0 12 బుడ్డు, రు 2.18-0. 25 బుడ్డు రు 5.8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

శ్రీ నకలతత్త్వార్థదీపిక-(వచనము)

గ్రంథకర్త:— శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం

ణ్యం ఆయ్యవారుగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఈగ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధింపఁచును. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు నితరసంస్కృతాంధ్ర వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు. శైలి సులభము. ౧౦ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

1. గుడికివ్య సందర్భము, 2. గురులక్షణములు, 3. నిర్ణయపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము 6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. గుణాత్మక వివరము 8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజపాగాయత్రీ, 13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్త్యాది ప్రకరణము, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివేచనము, 20. నిత్యకర్మాచక్షుస్థానవిధులు, 21. భస. స్నాన, భస్మోద్ధాశన, భస్మధారణాదివిధి, 22. దుద్రాక్షధారణాదివిధి, 23. మడతీర మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణావశ్యకత, 26. భక్తి, 27. శేషేశ్వరవిషయము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహావాక్యములు, 31. ప్రభులింగతత్త్వబోధ, 32. సర్వమతైకమత్యము, 33. శివుడు తామనుడు కాడు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకర్మాధిపతి, 35. " నూర్వముండలాంత్యోర్వి, 36. గాయత్రీ, 37. భగవచ్చబ్ధినిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్యవైవారాధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయాది హోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము.

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావళి సంగ్రహమున శివమానసిక స్నానస్తోత్రము, శ్రీరామకోక్త శివభుజంగస్తోత్రము త్రికనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనివెల రు ౧-౦-౦.

గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమూద్రాక్షరశాలాంధ్రపండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చివరిభద్రద్రయ్యాయ్య వారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును 1854

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పాలనంది రామశాస్త్రిగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయభట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదనవారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెల్పియోలవు.— వెల 0.12-0. పోస్టేజీ వేలు

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టివీది, మైసూరు